

ДОКЛАД

ОТ МУРАВЕЙ РАДЕВ – МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ОТНОСНО : Отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2000 г.

Международната конюнктура през 2000 г.

Икономическото развитие на България през 2000 г. беше силно повлияно от възстановяването на търсенето в международен мащаб, увеличението на международните цени на петрола и обезценката на еврото спрямо щатския долар. Международните цени на суровия петрол се повишиха с над 56% в доларово изражение, а обезценката на еврото беше 15.6% за 2000 г. спрямо 1999 година.

През 2000 г. растежът на световната икономика се ускори и оживлението обхвана всички региони. Американската икономика отбеляза нарастване от 5%. В Европейския съюз, който е най-големият търговски партньор на България, конюнктурата също се подобри и темпът на растеж на БВП се оценява на 3.3-3.4%, което е с един процентен пункт над този от 1999 г. Експортната експанзия на страните от ЕС, благоприятствана от обезценката на еврото, както и нарастването на вътрешното търсене са факторите, допринесли за икономическия растеж в този район.

В страните от Централна и Източна Европа икономическата активност се ускори, като двигател на растежа в повечето случаи беше износьт за ЕС. С най-високи темпове на растеж са Естония (над 5%), Унгария (над 5%), Словения (над 4%), Полша (4%). В останалите страни от региона растежът е между 2 и 4%. Независимо от увеличението на експорта, дефицитите по текущата сметка са често срещано явление за страните от този регион.

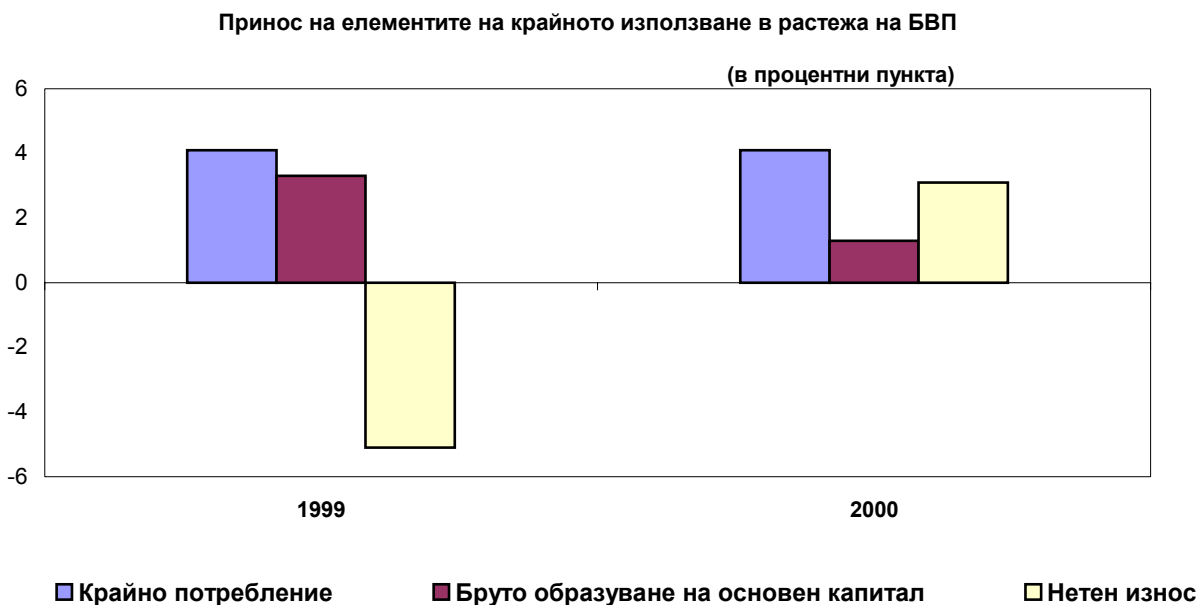
Руската икономика се възстанови от последиците на тежката финансова криза през 1998г. След положителен растеж от 3.2% през 1999 г. през 2000 г. растежът се оценява на близо 7%. Нарастването на международните цени на енергоносителите се явяват изключително благоприятен фактор за износителите на тези стоки. Излишъкът

по текущата сметка на Русия през 1999 г. е бил в размер на 11% от БВП и през 2000 г. нараства още.

През 2000 г. в развитите индустриални страни започнаха да се появяват опасения за прегряване на икономиките и за повишен инфлационен натиск. По тази причина Федералната резервна система на няколко пъти повиши лихвените равнища. Европейската централна банка също неколнократно коригира лихвените проценти, за да противодейства на инфлационния натиск и да спре обезценяването на единната европейска валута.

Икономическият растеж на България през 2000 г.

Благоприятната външна среда и напредъкът в процеса на реструктуриране на икономиката съдействаха за ускоряване на икономическия растеж. За 2000 г. реалният растеж на БВП е 5.8% (номиналният БВП е 25453.6 млн. лв.) и е най-високият от 1990г. Всички основни елементи на разходите на БВП имат положителен принос за растежа. Темповете, с които се изменяха компонентите на крайното използване на БВП през 2000 г. отразяват преобладаващото значение на външното търсене за ускоряване на растежа на БВП.

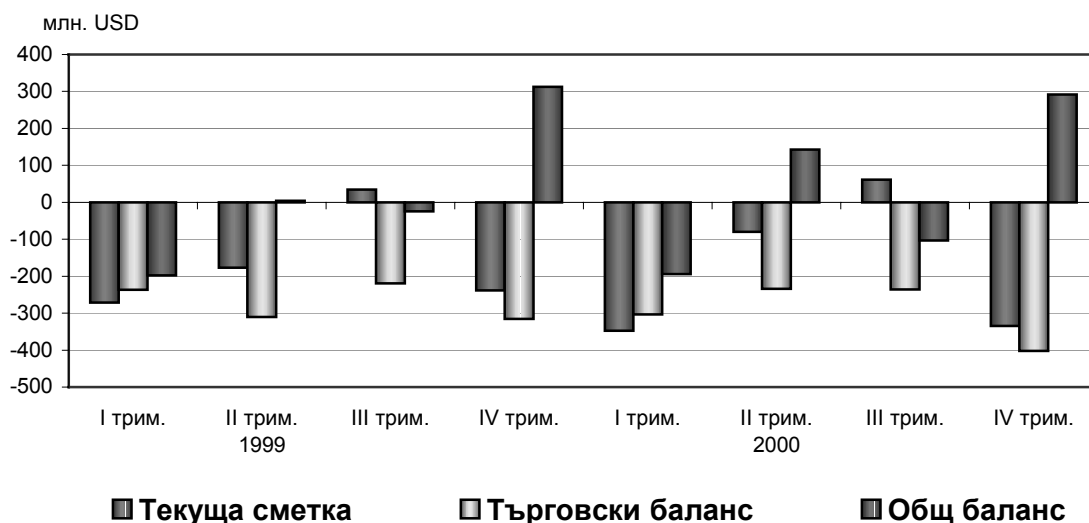
Външен сектор

Благоприятната външна конюнктура и увеличеното търсене в основните търговски партньори на България съдействаха за нарастване на *износа* през 2000 г. в доларово изражение с 20.1%. Допълнително влияние върху динамиката на стойностните показатели на външната търговия оказа повишението на международните цени на стоки като черни и цветни метали, торове, които традиционно формират значителна част от българския износ.

Растежът обхваща по-голямата част от стоковите групи като при някои от позициите преобладава ефектът на цените (металургията, нефтопреработването и химическата промишленост), а при други групи доминира ефектът на по-високите физически обеми (шивашката, обувната и мебелната промишленост). От по-важните стокови групи спад бележи износът на селскостопански и хранителни продукти, тютюн и тютюневи изделия.

Динамиката на *вноса* през 2000 г. се определяше в голяма степен от индекса на цените на нефта и природния газ на международните пазари. Влошаването на търговския баланс вследствие нарастването на цените на енергията се оценява на 275.5 млн. долара. При не енергийните стоки по-значително е увеличението на вноса на черни метали и изделията от тях, също така е увеличен вносът на текстил. Тези групи стоки представляват суровини за силно експортно-ориентирани отрасли, каквито са металургията и шивашката промишленост.

Текуща сметка, търговски баланс, общ платежен баланс

По предварителни данни *търговското салдо* за 2000 г. е -1175.3 млн. щ. долара (-1081 млн. щ. долара за 1999 г.), а дефицитът по *текущата сметка* на платежния баланс е 701.4 млн. щ. долара (651.7 млн. щ. долара през 1999 г.). През 2000 г. основно перо с положителен принос към текущата сметка е салдото по услугите, което се подобрява преди всичко поради приходите от силния туристически сезон.

Финансирането на дефицита по текущата сметка се реализира чрез преки чуждестранни инвестиции на стойност 1001.5 млн. щ. долара и официални кредити на стойност 271.9 млн. щ. долара. Резервите на БНБ за 2000 г. нарастват с 409.2 млн. щ. долара без отчитане на курсовите разлики (527.2 млн.щ.долара през 1999 г.).

Вътрешно търсене

Индивидуалното потребление на домакинствата продължава да има принос за растежа на реалния БВП. През 2000 г. потреблението на домакинствата нарасна реално с 3.3%.

Инвестициите в основни активи нараснаха реално с 8.2% за 2000 г., а приносът им в растежа на БВП е 1.3 процентни пункта. Секторите с най-бърз растеж на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са преработващата индустрия, транспортната инфраструктура, търговията, производството и разпределението на електроенергия, газ и вода.

На високия темп на растеж на инвестиционното търсене съответства и нарастващ приток на преки чуждестранни инвестиции. На база на данните за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи в частния сектор и на данните от платежния баланс за преките чуждестранни инвестиции на зелено може да се заключи, че половината от инвестициите на частния сектор се финансират от преки чуждестранни инвестиции.

Предлагане

През 2000 г. *индустрията* се развиваше с най-високи темпове, като в т.ч. промишлеността отбеляза 16.8% реален растеж на добавената стойност, а строителството съответно 5.9%. През 2000 г. промишлените продажби нараснаха в реално изражение с 4.6% спрямо предходната година, като само продажбите от износ се повишиха реално с 26.1%. Особено високи темпове на растеж бележат два отрасъла, за които конюнктурата се подобри много през изминалата година, а именно металургия (26%) и производство на кокс, рафинирани нефтопродукти и ядрено гориво (20.2%). Броят на отраслите, които регистрират растеж в сравнение със съответните месеци на 1999 г., се повиши двойно през 2000 г. Това е показателно за разширяване на базата на растежа.

Селското стопанство беше сериозно засегнато от неблагоприятните климатични условия през пролетта и сушата и пожарите през лятото. През 2000 г. брутната добавена стойност в този сектор намалю с 10.2%. Освен климатичните условия, върху продукцията на селското стопанство негативно влияние оказват и икономическите условия, свързани с раздробената собственост върху земята, проблеми с достъпа до кредити, изключително ниската инвестиционна активност в този отрасъл, спада във външното търсене (особено от страна на Русия). И през 2000 г. България успя да запази положително външнотърговското салдо със селскостопански стоки, въпреки че износът на селскостопански стоки намалю с 24% спрямо миналата година, а вносът нарасна с 5%.

В сектора на *услугите* най-динамично се развива отрасъл съобщения (растеж на добавената стойност от 35.1%), следван от търговия (25%), транспорт (12.6%) и финанси, кредит и застраховки (6.9%).

Инфлация

Инфлацията в България в края на 2000 г. беше 11.4%, а средногодишната 10.3%. Динамиката на цените през годината беше силно повлияна от външни фактори като

увеличението на международните цени на петрола, обезценката на еврото спрямо щатския долар и от възстановяването на търсенето в международен мащаб.

Вътрешен фактор за повишаване на общото равнище на цените са промените в административно определяните цени. През 2000 г. бяха направени две увеличения на цените на електроенергията – през януари и през август. Административните цени се повишиха общо с 13.8% в края на годината и допринесоха за общо увеличение на индекса на потребителските цени с 2.8 процентни пункта.

През 2000 г. най-силно се увеличиха цените на услугите и общественото хранене (съответно с 14.3% и 14.1%). Хранителните стоки поскъпнаха с 12.8%, което се дължи на намалението на произведената продукция в селското стопанство и скокообразното увеличение на потреблението през летните месеци поради силния туристически сезон. Цените на нехранителните стоки се увеличиха със 7% в края на 2000 г. спрямо края на предходната година.

Цените на производител се повишиха с 14.8% през декември 2000 г. спрямо същия месец на предходната година, а средногодишното им нарастване е 17%. От всички сектори на промишлеността най-високо е повишението в производствените цени на рафинираните нефтопродукти с 41.1% в края на годината, химикалите (16.1%), цветните метали (22.7%), машини и оборудване (18.7%), електрически машини (16%), хранителни продукти (14.4%).

Структурни реформи

Приватизация и реструктуриране на промишлеността

В края на 2000 г. са приватизирани 51.4% от активите на всички държавни предприятия в България (около 78% от предвидените за приватизация активи). За цялата година са сключени 473 сделки (около 1/3 от броя им за 1999 г.), 160 от които за обособени части. Общият финансов ефект е 584 млн.щ.долара при средна доходност от сделка – 0.671 млн. щ. долара.

През 2000 г. раздържавяването на малките и средни промишлени предприятия на практика приключи. Напълно приватизирани са предприятията в отраслите черна металургия, целулозно-хартиена промишленост и стъкларска и порцеланово-фаянсва промишленост.

Реструктуриране на селското стопанство

Реституцията на земеделските земи беше важен елемент от структурната реформа. В края на 2000 г. е възстановено правото на собственост върху 99.8% от подлежащата на възстановяване земя. Връщането на земята доведе до раздробяване на собствеността с неблагоприятен краткосрочен ефект върху земеделието.

Реформи в социалните системи

През 2000 година в страната настъпиха сериозни промени в две от най-важните социални системи: на социалното и здравното осигуряване.

От януари 2000 г. стартира реформата в системата за социално осигуряване. Бяха обособени три вида осигурителни фондове: фонд “Пенсии”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” и фонд “Общо заболяване и майчинство”, като бяха определени вноски за покриване на всеки един от рисковете. Целта бе чрез обособяването на фондове, които да покриват основните социални рискове, да не се допуска смесване на дългосрочен с краткосрочен тип осигуряване и ежегодно да се определят вноски адекватни на разходите.

От началото на 2000 г. стартира и реформата в пенсионната система с цел да бъде стабилизирана финансово съществуващата приходно-разходна система и да се създаде допълнителна алтернатива за задължително осигуряване на капитализирана основа. През 2000 г. 9 дружества получиха лиценз да управляват пенсионни фондове. Реформата в системата за финансиране на държавното здравеопазване започна от юли 1999 г. с въвеждането на здравноосигурителните вноски и създаването на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК). От юли 2000 г. стартира системата за финансиране на доболничната помощ посредством НЗОК. Постепенно към НЗОК ще се прехвърли и цялостното финансиране на болничната помощ, но през 2000 г. по-голямата част от разходите за здравеопазване (близо 90%) все още се поемат от общините и републиканския бюджет.

Пазар на труда

Данните от наблюденията върху работната сила показват, че броят на *заетите* в страната е намалял с 2.8% през 2000 г. Основният фактор за това е задълбочаването на структурната трансформация на микрониво след приватизацията на голяма част от държавните активи в периода 1997–2000 г. Броят на заетите лица е намалял в индустрията и в услугите – съответно с 9.4% и около 2% спрямо 1999 г. Броят на наетите лица в селското стопанство се увеличават, независимо, че годината не беше

благоприятна за отрасъла и имаше значителен спад на произведената брутна добавена стойност.

Равнището на *безработица* нараства от средата на 1999 г. до март 2000 г., а в края на миналата година се стабилизира на ниво около 16% (по дефиницията на МОТ). Под въздействие на подобряващата се конюнктура и високите темпове на растеж равнището на безработица се стабилизира през втората половина на 2000 г. в резултат на повишаване броя на регистрираните безработни, които са започнали работа.

Според предварителните данни на НСИ през 2000 г. *средната месечна работна заплата в страната* е нараснала със 7.4% спрямо 1999 г. в реално изражение. Средната работна заплата в частния сектор е нараснала реално с 14.9% спрямо 1999 г., докато в държавния сектор нейното увеличение е едва 4.1%.

Нарастването на средната работна заплата се осъществява в условията на растяща производителност на труда, която за 2000 г. е с 11% по-висока, отколкото през 1999 г. Производителността на труда в сектора на индустрията и услугите нараства изключително бързо (съответно с 28.4% и с 11.3%). Това е добра предпоставка за подобряване на конкурентните позиции на повечето предприятия от тези сектори на икономиката, както и за бъдещо увеличаване на работните заплати в тях.

Банкова система

През 2000 г. финансовото състояние на банковата система остана стабилно. От общо 35 действащи банки само четири, предимно клонове на чуждестранни банки, отчетоха загуба. Показателят възвръщаемост на активите на банковата система за 2000 г. е 3.1% и е по-висок от отчетения през 1999 г. (2.4%).

Балансовото число на банковата система нарасна с 18.8% и достигна 9773.5 млн. лв. в края на 2000 г. По-бързо се увеличиха активите в чуждестранна валута (с 27% в левово изражение и с 15.5% в доларово изражение), а левовите активи на банките нараснаха с 11.2% спрямо края на 1999 г. Към края на 2000 г. трите най-големи банки (Булбанк, ОББ и Банка ДСК) притежаваха 49.9% от всички активи на банковата система (51.7% към края на 1999 г.). Делът на активите на частните банки в общите банкови активи възлиза на 82.4%. Към края на декември 2000 г. чуждестранните банки притежаваха 73% от всички активи в банковата система, 69% от привлечените средства на граждани и фирми и 62% от предоставените заеми.

Печалбата на търговските банки за изминалата година е 282.7 млн. лв. и надвишава с 45.3% отчетената през предходната година. По-голямата част (около 84%)

от годишния положителен финансов резултат на банковия сектор е концентрирана в трите най-големи банки (Булбанк, ОББ и ДСК). Отношението нетен лихвен доход/разходи по икономически елементи в края на 2000 г. е 88.4% и е с около 10 процентни пункта по-високо от отчетеното в края на юни 1999 г. Това показва, че нараства капацитетът на банковата система да покрива издръжката си с приходи от основната си дейност.

Общата капиталова адекватност на банковата система намаля с 5.7 процентни пункта спрямо края на 1999 г., но остана висока - 35.64% в края на 2000 г. Съкращаването на показателите за капиталовата адекватност на банковата система показва, че търговските банки макар и бавно увеличават кредитите за реалния сектор на икономиката.

Състоянието на кредитния портфейл на банките се подобри в сравнение с края на 1999 г. За декември 2000 г. 91.8% от рисковите експозиции на банките бяха редовни (88.2% за декември 1999 г.). В края на 2000 г. 3.4% от рисковите експозиции бяха класифицирани като загуба (5.5% в края на декември 1999 г.).

Ликвидността на банковата система в края на 2000 г. продължи да е сравнително висока, въпреки че спадна спрямо края на 1999 г.

През 2000 г. конкуренцията в банковия сектор се разшири. Големите банки с развита клонова мрежа продължиха да привличат най-много депозити от домакинствата и фирмите. Също така се увеличи конкуренцията между банките за привличането на първокласни кредитополучатели.

Консолидирана фискална програма

При изпълнението на консолидираната фискална програма на Р България за 2000 г. основна цел на правителството е продължаването на успешно провежданата през последните години бюджетна реформа и започването на преговорите за пълноправно членство на страната в Европейския съюз. Стриктно е следвана прилаганата концепция на широкобалансиран бюджет и са предоставени необходимите средства за успешно продължаване на стартиралите реформи, включително чрез еднократни разходи по структурни операции свързани с реструктурирането на публичния и реалния сектор. Така през 2000 г. икономическата стабилност се превръща не само в цел на държавната политика, но и в средство за постигане на стабилен икономически растеж.

Постигната стабилна бюджетна позиция до голяма степен се дължи и на протичащата реформа във фискалното управление, която е обвързана както с общата стратегия на правителството, така и с конкретните функции на Министерството на финансите. През 2000 г. е направено много, не само по отношение постигането на фискална консолидация, но и за създаването на здрава финансова конструкция, както и на реален ресурс, който да позволи устояването на сътресения от различен характер. Усилията са насочени към засилване на фискалната прозрачност, цялостно затягане на фискалната дисциплина и подобряване качеството на наличната информация по фискалното изпълнение.

Въвеждането на компютъризирана информационна система за финансово управление (ИСФУ) от 2000 г. е важен компонент от провежданата реформа в бюджетния сектор, от който зависи успешното внедряване на основните функции на държавното съкровище. Изграждането на тази система ще оптимизира процеса по планирането, изпълнението, отчета и контрола на консолидирания държавен бюджет в съответствие със съвременните тенденции в страните от Европейската общност. Системата позволява интеграция и висока степен на компютъризация на всички бюджетни и счетоводни операции, с което се улеснява анализа, прогнозите, управлението и контрола на бюджетните средства.

Министерството на финансите изготви документацията за откритата процедура за възлагане на обществена поръчка за изграждането и внедряването на ИСФУ в бюджетния сектор, етап 1 и процедурата стартира на 24.01.2000 г. На 08.05 2000 г.

министърът на финансите подписа Договор за изграждане и внедряване на информационна система за финансово управление в бюджетния сектор, етап 1. Системата е базирана на широкоразпространения в европейските страни софтуерен продукт SAP R/3.

Първият етап на проекта за изграждане на ИСФУ включва адаптирането на стандартния софтуер SAP R/3 към българските изисквания при отчитане на бюджетните и счетоводни операции на бюджетните организации. Той ще завърши през юни 2001 г. Основните функционални области, които се реализират на този етап - Счетоводство, Управление на бюджета и Управление на паричните потоци, се въвеждат в централните администрации на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК) и в пилотни второстепенни разпоредители (ВРБК).

До края на 2000 г.:

- работата по бизнес процесите и конфигурацията на системата е завършена;
- централната сървърна система е инсталирана и са създадени връзките с всички потребители. Приложният софтуер и връзките между потребителите са оперативни;
- проведено е обучение на системните администратори, ключовите потребители на МФ и основните потребители на ПРБК и потребителите на пилотните второстепенни разпоредители. Създадена е организация за поддръжката на системата и уебсайт за потребителите ѝ, в който се публикуват актуални материали, писма и документи и където потребителите могат да задават въпроси, свързани с използването на системата.

Важен елемент на новата система за управление на бюджетните ресурси е въвеждането на нова счетоводна рамка за бюджетните предприятия, която е заложена в новата ИСФУ и която ще позволи изготвянето на своевременни и надеждни отчети и ще засили предварителния контрол при изпълнението на бюджета. Министерството на финансите, с помощта на консултанти по програма СИГМА и от МВФ, изготви проекта на унифициран счетоводен сметкоплан за бюджетната сфера през 2000 г., който се внедрява в бюджетните предприятия от началото на 2001 г. През 2000 г новият сметкоплан е заложен в модула “Финансово счетоводство” на ИСФУ, разработена е и таблица за съответствие на сметките по стария и новия сметкоплан и ръководство за прилагането му за бюджетната сфера. Основната цел на ръководството е да запознае

специалистите с базисните концепции, принципи и подходи, използвани при разработването на новия сметкоплан за бюджетната сфера и да посочи новите моменти в отчетността в сравнение с досегашната практика на бюджетно счетоводство. Предстои изработването на бюджетни счетоводни стандарти. Новият сметкоплан позволява изготвянето на консолидиран отчет за бюджетния сектор на начислена основа. Тази информация е необходима за целите на макроикономическия анализ и ще позволи съпоставянето на получените индикатори чрез другите макроикономически статистики. Структурата от сметки в него и принципите и правилата на класифициране на активите, пасивите, приходите и разходите са съгласувани с методологията на новото ръководство за Държавна финансова статистика (GFS 2001), Системата на националните сметки (SNA 93) и Европейската система за сметки (ESA 95).

Усъвършенстването на плащанията на бюджетните организации е друг важен компонент на бюджетната реформа. Основната цел в тази област е централизиране на всички парични средства в една сметка, рационализиране на платежния процес и концентриране на всички плащания в системата на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити и управлението им в рамките на лимит на разходите, договорен с Министерство на финансите. През 2000 г. продължава процесът на консолидация на бюджетните средства чрез системата на единната сметка. Чрез нея от 1999 г. се извършва касовото изпълнение на централния бюджет и бюджетите на държавните органи - първостепенни разпоредители с бюджетни кредити. В Закона за държавния бюджет за 2000 г. с §18 от ПЗР се регламентира поэтапното въвеждане на единната сметка в БНБ и за останалите разпоредители и сметки. Системата на единна сметка включва банково обслужване на сметките на разпоредителите с бюджетни кредити и извършване на разплащанията им. Тя създава условия за ефективно и по-гъвкаво управление на паричните потоци в бюджетната сфера и подобряване контрола върху изразходването на бюджетните средства. На 18 юли 2000 г. сметките на бюджетните разпоредители в БНБ са консолидирани в единната сметка. Това включва средствата по левови сметки – бюджетни, извънбюджетни, набирателни и депозитни сметки. През 2000 г. е извършена подготовка за внедряване на новата счетоводна организация на единната сметка /водене и отчитане на средствата по единната сметка в БНБ, водене и обслужване на сметките на бюджетните разпоредители в търговските банки/ и са подготвени указания за работа по новата система. Издаден е нов банков стандарт (БУС 1302000), който регулира извършването на плащания от бюджетните организации, включени в единната сметка и

се подготвя въвеждането на нова Система за електронни бюджетни разплащания СЕБРА, базирана на СУБД ORACLE. Изпратени са указания до търговските банки и са извършени промени и тестване на новия специален софтуер. Подписани са договори с търговски банки за обслужване на плащанията на бюджетните организации, включени в единната сметка, и транзитните им сметки. Отчетните данни за изпълнението на консолидираната фискална програма за 2000 г. дават основание за положителна оценка. При оценката на изпълнението на консолидираната фискална програма на страната за 2000 г. не трябва да се пренебрегва и международната обстановка, в която правителството провежда фискалната си политика. През 2000 г., макроикономическата среда в страната се формира под прякото въздействие на три основни тенденции в развитието на световната икономика: икономически подем, повишаване цените на основните суровини и горива, и обезценяване на еврото спрямо американския долар. Външната конюнктура и активното вътрешно реструктуриране, благоприятствуваха ускоряването на икономическия растеж в страната. През 2000 г. промишлеността продължава да се възстановява. Принос за икономическия растеж имат както компонентите на вътрешното търсене – потреблението на домакинствата и инвестициите в основни активи, така и износьт. Растежът на БВП основно се генерира от частния сектор. През 2000 г. се наблюдава положителната тенденция на нарастване на износа на стоки и услуги с по-високи реални темпове от вноса, макар че дефицитът по текущата сметка на платежния баланс все още е значителен. Продължи и тенденцията на нарастване на инвестициите.

При тези условия, в резултат на активното фискално поведение, въпреки засиления натиск за увеличаване на публичните разходи, правителството продължава да поддържа стратегическите си краткосрочни цели по отношение на бюджетните агрегати. В резултат на предприетите от правителството мерки за спазване на строга финансова дисциплина, през 2000 г. е постигнат дефицит по консолидираната фискална програма от 1.06% от БВП, докато разчетения по програма дефицит е в размер на 1.51% от БВП. Ограничаването на размера на дефицита е адекватна реакция на външните шокове и влошаването на текущата сметка на платежния баланс. Отчетеното бюджетно салдо се дължи преди всичко на провежданата строга фискална политика, на засиления контрол върху изпълнението на приходите и разходването на бюджетните средства на централно ниво. Бюджетът се превърна в гарант на икономическия растеж, чрез провежданата

политика на стабилност на средата и направените инвестиции в размер на 4.1% от БВП, при предвидени 3.% от БВП.

Съществуват няколко основни стълба, които гарантираха стабилността на процесите в бюджетната сфера. За по-доброто разпределение на средствата за разходи и възможностите за тяхното финансиране, чрез нелихвените разходи по консолидирания бюджет се финансират основните функционални сфери на бюджета при съобразяване с приоритетите и провежданите реформи. Стабилността на процесите във фискалната област е гарантирана допълнително и от вградените в бюджета буфери, с оглед неутрализиране на фискалните рискове. В бюджета е предвиден резерв, възлизащ на 1.3% от БВП, чието основно предназначение бе покриването на разходите по структурните реформи. Министерство на финансите продължава да прилага механизми за гарантиране контрола върху дефицита и реалния ръст на държавните разходи.

	Програма	Отчет	Процентно
	Млн. лв.	млн. лв.	отношение
Общи приходи	10 128.5	11 065.1	109.2%
Данъчни приходи	8 531.0	8 707.2	102.1%
Данъци, събирани от МФ	5 414.8	5 763.4	106.4%
Социалноосигурителни вноски	3 116.2	2 943.8	94.5%
Неданъчни приходи	1 596.0	2 154.2	
Помощи	1.5	203.7	

Точна представа за фискалната позиция на страната дава изпълнението на бюджетните параметри. За 2000 г., отчетеното номинално равнище на приходите и помощите по консолидираната фискална програма е 11 065,1 млн.лв., което представлява 9.2 % преизпълнение спрямо разчетите по програма. В процент от БВП

изпълнението е съответно 43.5% от БВП при заложен 43.2% от БВП приходи, и при 42.5 % през 1999 г.

Най-голям дял в реализираните приходи имат данъчните приходи – 78.7% от общите приходи за 2000 г. В това отношение благоприятно е макар и минималното нарастване на делът на данъчните приходи спрямо структурата на приходите през 1999г. Основен принос в нарастването им имат приходите на ДДС, данъка върху доходите на физическите лица, акцизите и митата. Като цяло това е следствие на отчетените по-благоприятни вътрешни икономически показатели през 2000 г., въпреки негативното въздействие на външните шокове през годината.

През 2000 г. се наблюдава нарастване на дела на социалноосигурителните приходи в БВП – 11.6%, като за предходната година същия е 10.4%. Тези приходи включват здравно-осигурителните вноски за цялата 2000 година, при събирането им за второто полугодие на 1999 г., в изпълнение на Закона за здравното осигуряване.

Наблюдава се промяна във вътрешната структура на приходите в сравнение с 1999 г. Очертава се нарастване значението на ДДС, акцизите, приходите на обществено осигуряване. Намалява относителния дял на данъците върху печалбата, данъка върху доходите на физическите лица и на митата и митническите такси.

Изпълнението на приходите показва повишена събираемост на приходите, администрирани от данъчната администрация и все още по-ниско изпълнение на приходите на социално-осигурителните фондове. По-нататъшното увеличаване на събираемостта зависи от укрепването и подобряването на работата на съответните приходни администрации.

Разходната част по консолидираната фискална програма е изпълнена на 108.1% от годишната програма, и представлява 44.5% от БВП за 2000 г. и 44.7% от БВП - спрямо планираните разходи по програма.

Спрямо предходната година се очертава тенденция на увеличение на нелихвените разходи, основно в частта на социалноосигурителните разходи, поради увеличение на разходите за пенсии и помощи.

Нееднозначна е тенденцията на увеличение на общо нелихвените разходи в реално отношение както към разходите за 1999 г., така и към планираните разходи за 2000 г., съответно ръст с 1.9 % и с 1.3 %. В същото време текущите нелихвени разходи

в реално изражение са нараснали с 3.6 % спрямо 1999 г. и - с 0.6 % спрямо програмата за 2000 г.

Въпреки направените структурни промени, високо остава нивото на разходите за издръжка, които бележат ръст от 7.8% от БВП през 1999 г. на 8,5% от БВП през 2000 г.

Във функционално отношение разходите по консолидираната фискална програма запазват високото си ниво във важните области като образование, здравеопазване и социалното осигуряване, в които правителството провежда радикални реформи. През 2000 г. разходите за образование са се увеличили спрямо 1999 г. в номинално отношение с 14.2 % и в реално - с 2.2%. Най-голямо е увеличението на разходите във функция “Социални осигуряване, подпомагане и грижи” спрямо 1999 г. - в номинално отношение с 29.8% и в реално с 16,2%.

От изпълнението на разходната част на консолидираната фискална програма за 2000 г. могат да се направят следните изводи:

1. Постигнатото равнище на нелихвените разходи не трябва да бъде надхвърляно, с оглед поддържане на фискална и макроикономическа стабилност;
2. Необходимо е по-нататъшно оптимизиране на разходите по съставните бюджети на консолидираната фискална програма.

За да бъде гъвкав и да може да своевременно да реагира на външната обстановка, управлението на бюджета е насочено към минимизиране на риска и създаване на стабилност, предсказуемост и прозрачност. С цел осигуряване на стабилност на бюджета и гарантиране плащанията по външния дълг се поддържа високо ниво на фискалния резерв, чиито размер към 31.12.2000 г. е 2 394.7 млн. лв. по програмен курс.

Държавен дълг

Състояние на дълга

В края на месец декември 2000 г. външният дълг е 7 752.0 млн.щ.д. В сравнение с предходната година размерът му е намалял със 186.5 млн. щ. д., което е резултат основно от валутнокурсони разлики. С най-голям относителен дял в структурата на дълга са брейди облигациите – 55.5 %, следвани от дълга към Световна банка – 9.2 % и към Парижки клуб – 6.7 %. Държавногарантираните кредити са 5.0 % от общия размер на външния дълг.

Най-голямо намаление е реализирано по задълженията към Парижки клуб, дължащо се на извършените погашения и на обезценката на еврото спрямо долара. Наблюдава се ръст в дълга към Световна банка, дължащ се на ново финансиране, както и при държавните инвестиционни заеми, по които са извършени нови усвоявания.

Външният дълг продължава да бъде с голяма експозиция спрямо щатския долар - 65.5 % от него е деноминиран в тази валута. Задълженията в еуровалута са 15.4 %. Лихвената структура остава почти без промяна спрямо предходната година, като преобладаващата част е на плаващите лихвени купони - 73.7%.

Вътрешният държавен дълг в края на годината е 4 328.1 млн. лв., като с най-голям относителен дял - 59.2%, е дългът към БНБ; 21.5% е дългът по държавни ценни книжа, емитирани за финансиране на бюджетния дефицит; 17.6% е по ДЦК, емитирани за структурната реформа и 1.1% от дълга е по гаранционни ДЦК. В сравнение с края на предходната година вътрешният държавен дълг отбелязва намаление, което се дължи на отпадането на държавната гаранция върху влоговете на ДСК и на отрицателното вътрешно финансиране.

В сравнение с 1999 г. размерът на дълга по държавните ценни книжа, емитирани за финансиране на бюджетния дефицит, се е увеличил със 127.6 млн.лв., в резултат от една страна на увеличаване обемите на предлаганите средносрочни ДЦК за продажба на аукционите, продиктувано от нарасналото търсене на книжа с по - дълъг срок и от друга страна на емитираните, извън предвидените в обявения календар, две допълнителни емисии на 3 и 5 годишни съкровищни облигации общо в размер на 90 млн. лв.

Въпреки увеличението на курса на долара спрямо лева, размерът на дълга по ДЦК, емитирани в резултат на структурната реформа е намалял с 206.6 млн.лв., което се

дължи на използваните ДЦК в приватизацията и на извършените с книжа по ЗУНК погашения към държавата. Намалението е осъществено и в резултат на извършени редовни погашения по дълга, както и на обратно изкупуване на облигации по ЗУНК в размер на 100 млн. щатски долара.

Дългът на ДЦК, емитирани по Закона за държавна защита на влоговете и сметките в банки, за които БНБ е поискала откриване на производство по несъстоятелност /отменен/, е намалял през годината със 174.2 млн. лв., или от 222.8 млн. лв. в края на 1999 г. на 48.6 млн. лв. в края на 2000 г. Това намаление е в резултат от извършени погашения на седем емисии на валутни ГДЦК, обратно изкупуване на част от дълга по левови ГДЦК на стойност 11.6 млн. лв., както и на периодичното изплащане на погасителни вноски по левовите ГДЦК.

През изтеклата година прекият дълг към БНБ отбеляза увеличение с 357.8 млн. лв. Причините за това са получените четири транша в рамките на Тригодишното разширено споразумение с МВФ в размер на 209.2 млн. СПТ. Намалението на дълга по ДЦК, емитирани за структурната реформа и по гаранционни ДЦК, както и движението на валутните курсове през 2000 г., наложиха известни промени във валутната структура на вътрешния държавен дълг. Относителният дял на държавните ценни книжа в лева нарасна за сметка на държавните ценни книжа, деноминирани във валута и в края на 2000 г. те представляват 56.3% от общия размер на дълга. Промени настъпиха и в матуриретната структура на дълга. Средната продължителност на емисиите на ДЦК в обръщение от 20.6 месеца към края на 1999 г. достигна 25.5 месеца в края на 2000 г. И през 2000 г. включените в емисионния календар на МФ средносрочни емисии бяха с фиксирани лихвени купони, което запази тенденцията от 1999 г. в съотношението между инструментите с фиксирани и плаващи лихви в полза на ДЦК с фиксиран доход.

Финансиране на бюджетния дефицит по републиканския бюджет.

В Закона за държавния бюджет за 2000 г. бяха предвидени постъпления от външни заеми от Световната банка, Японската банка за международно сътрудничество /JBIC/, Г-24 и от Европейския съюз.

През второто и третото тримесечие на годината постъпиха предвидените средства от Световната банка и Правителството на Япония, като съответно през месец май беше усвоен първият транш по заем "Подкрепа на околната среда и приватизацията" /EPSAL/ в размер на 29.044 млн.лв. и през месец август беше получен кредита от JBIC на

стойност 109.844 млн.лв., който представлява ко-финансиране по заема FESAL 2 от Световната банка. Вторият транш от заемното споразумение с Европейския съюз на стойност 117.35 млн.лв. беше усвоен през месец септември 2000г.

До края на отчетната година постъпиха и средства по Г-24 в размер на 42.051 млн.лв., като в това число се включва заем от Швейцария на стойност 27.987 млн.лв. и кредит от Канада на стойност 14.064 млн.лв.

Външното финансиране за разглеждания период отново беше приоритетно осигурено от официални кредитори и достигна 298.289 млн.лв. В разчета беше включен кредит FESAL 2 от Световната банка, но същият постъпи в края на 1999 г.

Обслужването на външния дълг към чуждестранните кредитори през отчетната година се извършваше регулярно в съответствие със сключените кредитни споразумения.

Плащанията на погашения по външни заеми през годината са в размер на 813.585 млн.лв. През изтеклия период бяха направени погашения по активираните държавни гаранции в размер на 14.617 млн.лв. Извършени са плащания към Световната банка по заемите “Преструктуриране и модернизиране на водните фирми”, “Инвестиции в частния сектор и финансиране на износа” на стойност 6.719 млн.лв., към Корпорацията за стокови кредити – САЩ по “Заем за земеделието” в размер на 6.075 млн.лв. и към Европейската инвестиционна банка по заем “АРЕХ” в размер на 0.419 млн.лв. В края на миналата година се активираха държавните гаранции по кредитите “Реконструкция на лагерен завод – ВМЗ Сопот” и “Намаляване на промишленото замърсяване в Елисейна”, в резултат на което се извърши погашение в размер на 1.404 млн.лв. и се изплати лихва на стойност 21.9 хил.лв. Операциите с държавни ценни книжа(нето) за 2000 г. са в размер на –285.6 млн.лв. През годината на вътрешния пазар бяха емитирани ДЦК за 807.5 млн.лв. Извършени са погашения в размер на 712.7 млн.лв. по ДЦК за финансиране на дефицита, 184.7 млн.лв. по ДЦК за структурната реформа и 195.7 млн. лв. по ГДЦК.

Според въведения календар на емисии на ДЦК, всяка седмица бяха провеждани редовни аукциони за продажба на ДЦК. В резултат на трайната тенденция от началото на годината за търсене на книжа с по-дълъг срок, през първото тримесечие Министерство на финансите пушна в обръщение първата емисия от отворен тип със срок 3 години, към която беше проявен изключително голям интерес от страна на първичните дилъри на ДЦК. Това, както и следваната от МФ политика за управление на дълга,

насочена към увеличаване относителния дял на средносрочните емисии с фиксиран лихвен купон наложи известни промени в емисионната политика на МФ през останалата част от годината. През месец октомври беше пусната в обръщение и една петгодишна емисия от отворен тип с обем 40 млн. лв.

На основание § 10 от ПЗР на Закона за държавния бюджет за 2000 г., през отчетния период Министерството на финансите емитираше също така ДЦК с целево предназначение за физически лица. Емитирани бяха целеви емисии в размер на 22.3 млн. лв., което представлява 2.8% от общия обем на емисиите на ДЦК. Доходността на тези емисии се движеше около 8.7%, което е с 1.82 пункта над доходността на емисиите със същия матуритет, формирана на редовните аукциони на ДЦК.

Друг източник за финансиране на бюджетния дефицит са кредитите, които БНБ предоставя на МФ по реда на чл.45 от Закона за БНБ, за сметка на покупка на специални права на тираж от МВФ. През отчетния период МФ получи предвидените в рамките на Тригодишното разширено споразумение с МВФ четири транша в размер на 209 200 000 СПТ, или 589.6 млн. лв. През 2000 г. бяха извършени разчетените обратни покупки на специални права на тираж по дълга на МФ към БНБ /МВФ/ общо в размер на 99 520 834 СПТ, или 283.5 млн. лв.

Разходи по държавния дълг

Извършените разходи за лихви по външни заеми са в размер на 801.4 млн.лв. С най-голям дял са разходите за лихви по брейди облигациите в размер на 573.3 млн.лв., следвани от изплатените средства към Световната банка и JBIC – 89.0. млн.лв. и към официалните кредитори от Парижкия клуб – 85.6 млн.лв.

Изплатените лихви по активирани държавни гаранции са в размер на 6.3 млн.лв., от които към Световна банка – 2.3 млн.лв., към Корпорацията за стокови кредити – САЩ – 3.2 млн.лв. и към Европейската инвестиционна банка – 0.54 млн.лв. Лихвите по кредитите “Реконструкция на лагерен завод – ВМЗ Сопот” и “Намаляване на промишленото замърсяване в Елисейна”, които се активираха в края на годината бяха в размер на 166.8 хил.лв.

Общият размер на платените лихви по вътрешния държавен дълг за 2000 година възлиза на 255.1 млн. лв., което представлява 79.41% от предвидените в Закона за държавния бюджет за 2000 година 321.3 млн. лв. Икономите по този показател се дължат както на по-ниската стойност на средно претегления лихвен процент за 2000 г. в

сравнение с планирания в ЗДБ, така и на емитирането на ДЦК с по-голям матуритет, което прехвърля голяма част от плащанията по този показател през следващите години.

Платените лихви по облигации, емитирани в резултат на структурната реформа е 88.6% и възлиза на 47.2 млн. лв., което се дължи на намалението на дълга поради използване на ДЦК в приватизацията, погасяването от страна на фирмите длъжници към държавата на преоформен държавен дълг (предимно валутни облигации) и обратно изкупуване на ЗУНК.

По обслужването на дълга на правителството към БНБ бяха платени лихви в размер на 43 318 310 СПТ за 121.9 млн. лв. или спрямо планирания им размер от 110.2 млн. лв., изпълнението е 110.5%. Превишението се дължи както на по-високия отчетен среднопретеглен лихвен процент по СПТ, така и на по-високата легова равностойност на СПТ в сравнение с планираната.

Вземания от чужбина, дялово участие в международни финансови институции и други извършени плащания

През 2000 г. са погасени вземания от предоставени кредити на други държави в размер на 25.726 млн. лв. Преизпълнението на планираното се дължи на изплатени дължими вноски от Нигерия. Тези дължими суми не бяха предвидени поради неритмичното и неточно изпълнение на задълженията на Нигерия през последните години. Реализирани бяха и погашения от Виетнам, Алжир и Тунис. През 2000 г. са постъпили и лихви в размер на 0.109 млн. лева от предоставени кредити на Виетнам, Нигерия, Тунис и Алжир. Реализирани са и приходи от събрани визови, пътни и други такси, събирани от други ведомства посредством Булбанк в размер на 12.261 млн. лева.

За погасяване на "Пасивни салда" през изминалата година са извършени разходи в размер на 12.818 млн. лева. С тези средства са уредени окончателно взаимните финансови претенции с Румъния в съответствие с Междуправителствен протокол от 27.03.2000 г. в размер на 0.422 млн. лева., както и частично е погасено търговско салдо към Република Гана в размер на 12.3 млн. лева в съответствие с Протокол от 03.12.1999 г. Поради забавяне на изпълнението на договореностите от ганайска страна и постигане на нова договореност с Р. Гана, част от средствата за погасяване на търговското салдо са прехвърлени в бюджета за 2001 г.

Дяловото участие на страната в международни финансови институции

А/ През 2000 г. са извършени плащания към Агенцията за многостранно гарантиране на инвестициите /АМГИ от групата на Световната банка/ в размер на 530 905 щ. д. за придобиване на допълнителни акции. Това представлява 17.65 % от увеличението на нашата квота в уставния капитал на АМГИ. Останалите 82.35 % представляват изискуем капитал и са платими на Агенцията при поискване.

Б/ Извършени са и плащания към МБВР по левовите полици в размер на 0.6 млн лева.

В/ През 2000 г. са извършени и следните плащания към ЕБВР:

=15 април 2000 г.: 0.889 млн евро, представляващи 40 % от третата вноски на РБ в капитала на ЕБВР.

=15 юни 2000 г.: 0.800 млн.евро, представляващи инкасиране на 1/5 от трите полици.

Г/ Дялово участие на Р.България в Уставния капитал на Черноморската банка за търговия и развитие (ЧБТР). В изпълнение на чл.5, ал.2 (б) и чл.6, ал. 3 от Учредителния договор, 20% от акционерния капитал на Република България се записват чрез издаване от нейна страна на записи на заповед (promissory notes), деноминирани в СПТ, които се осребряват в 8 последователни годишни вноски, всяка от които в размер на 3 375 000 СПТ.

На 29.12.2000 г. бяха изплатени три просрочени годишни вноски общо в размер на 10 125 000 СПТ съответно за 1998г., 1999 г. и 2000 г.

Понастоящем дяловото участие на Р.България в ЧБТР е оформено чрез Запис на заповед с номинал 16 875 000 СПТ.

Изпълнение на приходите в републиканския и местните бюджети към 30.12.2000 г.

Към 30.12.2000 г. приходите в Републиканския бюджет и местните бюджети общо са 7 191 млн.лв. или 28.3 % от БВП, като изпълнението е 115.46 % спрямо разчета по Закона за държавния бюджет на Р.България за 2000 г. в Републиканския бюджет са постъпили 6 068.8 млн.лв. (118.15%), а по местните – 1 122 млн.лв. (102.8%).

Данъчните приходи са в размер на 5 670 млн.лв. или 22.3% от БВП, 112.8% към годишния разчет. От тях 4 805.5 млн.лв. са в Републиканския бюджет, а 864.5 млн.лв. са внесени в местните бюджети.

Най-високо е изпълнението на **данъка върху добавената стойност (ДДС)** – 119.53% - 2 359 млн.лв. Приходите през второто полугодие са 52.7% от фактически постъпилата годишна сума. Само през декември са внесени 231 млн.лв.

Съотношението на постъпленията от сделки в страната на I-во към II полугодие е 63:37 (100% за годината), а при сделки от внос – 44:56 (%). Това се дължи на факта, че данъчният кредит се възстановява от параграфа за ДДС при сделки в страната и на извършени през III и IV тримесечие операции за възстановяване на данъчен кредит в сравнително голям обем (само за м. ноември – над 50 млн.лв., в т.ч. 15 млн.лв. на “Булгаргаз”, 8 млн.лв. на “Лукойл” и др.).

Приходите от ДДС надвишават годишния разчет и като дял в БВП – достигнати са 9.2% при планирани 8.4%. По-високите постъпления са свързани както с промените в облагането с ДДС от 01.01.2000 г., така и с чисто икономически фактори, основните от които са:

- По-високи отчетни стойности на следните основни макроикономически показатели в сравнение със заложените при прогнозирането и определянето на плана за приходите за 2000 г.: БВП по текущи цени, размера на инвестициите, търговското салдо на стоки и нефакторни услуги. Съвкупният ефект се изразява в по-голямо в абсолютен размер реализирано крайно потребление и, съответно, облагаема база и приходи от ДДС, като отчетният БВП е с 2 144.4 млн.лв. по-висок от заложения в плана (поради по-високите отчетни данни за инфлацията и реалния ръст), а размерът на крайното потребление по отчетни данни е с 2 536.7 млн.лв. по-висок.

По-голямото увеличение в абсолютна стойност на крайното потребление, в сравнение със стойността на увеличението в БВП, се дължи на по-голямото отчетено увеличение в размера на отрицателното търговско салдо на стоки и нефакторни услуги, в сравнение с това на инвестициите. Това е довело и до по-висок дял на крайното потребление от БВП – 89.4% (при 86.6% по плана). Ефектът върху приходите от ДДС от увеличеното крайно потребление с 2 536.7 млн.лв. се оценява на 274.3 млн.лв., включващ 215.4 млн.лв. от увеличението на отчетния БВП по текущи цени, 93.3 млн.лв. положителен ефект от увеличаване размер на отрицателното търговско салдо на стоки и

нефакторни услуги и 34.4 млн.лв. отрицателен ефект върху приходите от ДДС от увеличението отчетен размер на инвестициите.

Що се отнася до влиянието на търговското салдо на стоките като част от салдото на стоки и нефакторни услуги, следва да се отбележи, че, в сравнение с 1999 г., постъпленията от ДДС от внос през 2000 г. са нараснали с 36.7%. Един от факторите за това увеличение е повишаването на цената на петрола на международния пазар с около 56% и цената на изнасяните петролни продукти през 2000 г., в сравнение с 1999 г., като прекият нетен ефект върху приходите от ДДС е оценен на 76.3 млн.лв. Допълнително положително влияние върху приходите от ДДС са оказали повишението на цената на вноса на природния газ и ръстът на средногодишния курс на долара през 2000 г.

- Реално постъпленията по стари задължения от 66.3 млн.лв. надхвърлят повече от три пъти предвидените в плана 20 млн.лв., основно поради издължаване на големи суми от Булгаргаз и НЕК.

- В сравнение с плана е отчетена по-висока събираемост на приходите от ДДС с 1.9%-ни пункта, което се оценява на 50.1 млн.лв.допълнителни постъпления. До голяма степен това се дължи на предприетите енергични мерки от страна на данъчната администрация спрямо нередовните платци.

Промените в режима по облагането и администрирането на ДДС, оказали положително влияние върху приходите от ДДС, са в следните насоки:

- Информацията за приходите и практиката по администрирането на ДДС през изтеклата година позволи в края на годината да се оцени положителното влияние върху приходите от ДДС на разпоредбите на Данъчно процесуалния кодекс, които дават основание на данъчния орган да определя дължим данък или да отказва правото на приспадане на данъчен кредит. Това може да стане, когато се установи, че лице или лица са извършили действия за да избягнат или осуетят прилагането на данъчен закон, като, например, е извършена сделка с лице, което не съществува или няма необходимата регистрация, не е спазен срокът за начисляване на данъка и др.

- От освободените доставки са изключени доставките на ценни книжа, установяващи права върху стоки.

- В чл.49, ал.2 разпореждането с предмета на дарението на лицата по ал.1 на чл.49 е освободена доставка само, ако е безвъзмездно. През 1999 г. не е имало такова ограничение, т.е. били са освободени и възмездните разпореждания.

- Променен е срокът за внасяне на ДДС при deregистрация от 60 дни през 1999 г. на 14 дни от 01.01.2000 г.

Сумарният ефект на посочените по-горе фактори покрива размера на преизпълнението от 370.7 млн.лв. на отчетените приходи по ДДС.

Приходите от **мита и митнически такси** са 220.7 млн.лв., 110.35% към плана. От тях 52% са постъпили през втората половина на годината във връзка с увеличения внос.

Приходите от **данъците върху доходите на физическите лица (ДДФЛ)**. Общо постъпленията от данъците върху доходите на физическите лица през 2000 г. са в размер на 1 097.1 млн.лв., 106.9% от плана или 4.3% от БВП.

Най високи са постъпленията от данък върху доходите от трудови и служебни правоотношения – 892.6 млн. лв. или 110 % от годишния разчет. Изпълнението на данъците от извънтрудови правоотношения е 95%, а от патент – 96%.

По-голямата част от приходите са постъпили през II-то полугодие - 53.7% от годишния размер на данъка, в т.ч. от трудови правоотношения 57%, от ЕТ, свободни професии и граждански договори 34% и от патенти – 54%. Тези пропорции са обусловени, главно, от сроковете в ЗДДФЛ, както и от упражнения контрол от страна на данъчната администрация:

- постъпленията от трудови правоотношения са по-високи през второто полугодие във връзка с индексацията на бюджетните заплати и изплатените допълнителни коледни възнаграждения;

- обратно, тези от извънтрудови правоотношения (без патента) са постъпили основно през второто тримесечие на годината, когато се подават годишните данъчни декларации и се издължава окончателно данъкът от предходната година;

- патентните данъци се внасят на 3 равни части, като двете вноски са през второто полугодие.

С изпълнението на ДДФЛ по трудови правоотношения през второто полугодие бе успешно компенсирано изоставането от първото. Приходите от ДДФЛ са в съответствие с броя на заетите (около 2 млн. души, вкл. в специалните ведомства) и средните заплати по икономическите сектори (средна месечна заплата за страната - 246 лв., вкл. специалните ведомства). Средногодишната данъчна тежест е 14.58%. Преизпълнението от 81 млн.лв. на ДДФЛ по трудови правоотношения се дължи на данъка върху

еднократните парични обезщетения по чл.237 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Р.България и Закона за МВР – около 40 млн.лв., и на по-високата от прогнозираната 233 лв. - средна работна заплата за страната, поради изплатените допълнителни коледни възнаграждения.

От **имуществени данъци** са внесени 88.9 млн.лв., което е 105.4% от предвиденото. Изпълнението на данъка върху недвижимите имоти е 105.5%. Основно издължаването на имуществените данъци е направено през първата половина на годината, което е обусловено от нормативната база – данъчното законодателство.

С 135.73% изпълнение са **акцизите** – 1037.7 млн.лв., като 53.5% от тях са постъпили през II полугодие (в т.ч. за м.ноември – 77 млн.лв., за м.декември –72 млн.лв.).

Около 52% в общата сума на акцизите са приходите от течните горива и над 37% тези от тютюневите изделия. Над 87% от акцизите са постъпления от местно производство. Преизпълнението на разчета на акцизите се обуславя, главно, от приходите от течни горива и тютюневи изделия – в повече от предвиденото средно с по 40 млн.лв., като същевременно приходите от други акцизни стоки са по-малко от прогнозата, поради по-големият обем на възстановения акциз. Основният вносител на акцизи от течни горива “Лукойл-Нефтохим”АД се е издължавал редовно по текущите си задължения и просрочията, съгласно постигнато споразумение между данъчната администрация и дружеството, по силата на което са събрани над 65% от дължимия по данъчно облагателни актове акциз.

Данъците върху печалбата. Касовите постъпления в републиканския и местните бюджети за 2000 г. от **данъците върху печалбата** са в размер на 735.7 млн.лв. (вкл. данък върху застрахователни и презастрахователни премии и данък върху дивидента), което представлява 89.45% от разчета за 2000 г.

В Републиканския бюджет са постъпили 470.7 млн.лв. (92.38% от разчета), както следва: от нефинансови предприятия 368 млн.лв. (86.99 % от разчета), от финансови институции 66.6 млн.лв. (110.4 % от разчета) и от бюджетни предприятия и организации с идеална цел 4.2 млн.лв.

При анализа на постъпленията от данъците върху печалбата за определена година трябва да бъде отчетен фактът, че съществува разлика между времето на реализиране на финансовия резултат (представляващ данъчна основа за този данък) и времето на получаване на данъчните приходи в бюджета. Причината за това е в методиката на

изчисляване на месечните авансови вноски, заложена в ЗКПО, използваща за база финансовите резултати от предходни години.

Основната част от постъпленията за 2000 г. са от авансови вноски, направени през годината на база облагаемата печалба на фирмите за предходните години –1998 и 1999 г. Ниското изпълнение на разчета за 2000 г. от нефинансови предприятия се дължи главно на външноикономически фактори (кризата в Косово и др.), повлияли негативно върху финансовите резултати на фирмите за 1999 г., а от тук и върху авансовите вноски плащани от тях през 2000 г. Друг фактор, също повлиял негативно, е големият размер на надвнесен данък от нефинансови предприятия за 1999 г. по годишни данъчни декларации, който е подлежал на възстановяване през 2000 г. Това предизвиква прекратяване на авансовите вноски от фирмите, надвнесли данък, от месец април на 2000 г. до пълното приспадане на надвнесената сума. Високият размер на този надвнесен данък – 120.7 млн.лв., се дължи на факта, че за голяма част от фирмите финансовите резултати през 1999 г. са по-ниски от тези за 1998 г., без това да е адекватно отразено в декларации за намаляване на авансовите им вноски през 1999 г., в резултат на което се формират големи суми за възстановяване през 2000 г. – 68.5 млн.лв. от Републиканския бюджет и 52.2 млн.лв. от местните бюджети.

Трети основен фактор, повлиял негативно върху касовите постъпления в бюджета за годината, е подаването на декларации за намаляване на месечните авансовите вноски през 2000 г. от нефинансови предприятия (за Републиканския бюджет – над 22 млн.лв., за местните бюджети – над 12 млн.лв.).

Постъпленията от данъците върху печалбата от финансовите институции са в размер на 67 млн.лв. и са внесени, главно, в Републиканския бюджет. Сумата е 109.7% спрямо годишния разчет. Основните вносителни са Булбанк (33.4 млн.лв.), ОББ (13.4 млн.лв.) и Експресбанк (6.2 млн.лв.).

В местните бюджети за 2000 г. са постъпили данъци върху печалбата 245.4 млн.лв., в т.ч. данък за общините в размер на 233.1 млн.лв. (83.3% от разчета), както следва: от нефинансови предприятия 199.8 млн.лв. (81.8% от разчета), от финансови институции 29.8 млн.лв. (92.5% от разчета) и от бюджетни предприятия и организации с идеална цел 3.5 млн.лв. Посочените по-горе фактори, повлияли върху касовите постъпления в Републиканския бюджет, влияят в същата посока и върху постъпленията в местните бюджети.

Данъците за възстановяване от местните бюджети към началото на 2000 г. са били в размер на 61 млн.лв., а след извършените операции по възстановяване и прихващане към 30.12.2000 г. остатъкът за възстановяване е 22 млн.лв.

Постъпления от данък върху **дивидента и доходите** за 2000 г. са в размер на 32.0 млн.лв. (125.5% от разчета), а от данък върху застрахователни и презастрахователни премии 19.9 млн.лв. (116,9% от разчета)

Другите данъци по Закон за корпоративното подоходно облагане - **алтернативните данъци**, са изпълнени в размер на 125,4 млн.лв. (88.7% от плана), като основната част от тях – 72.8 млн.лв. са приходи от данъка върху социалните разходи. Неизпълнението на тази група приходи произтича, основно, от окончателния данък върху залози в хазартни игри – 82.9% (вероятна причина – свитият реално разполагаем доход на наблюдаваните домакинства - с 5%-ни пункта по данни на НСИ), както и от по-ниските от прогнозираните приходи от данъка върху социалните разходи - 83.6% (поради недоброто финансово състояние на част от предприятията, предоставящи на персонала материални придобивки под формата на допълнителни парични и натурални възнаграждения). Изпълнението на останалите данъци е над 100%.

Неданъчните приходи към 30.12.2000 г. по републиканския и местните бюджети са в размер на 1521 млн.лв. – 126,4% към плана. В тях са включени приходите, събирани от данъчната администрация, както и приходите от държавните такси, текущи приходи и доходи от собственост, превишението на приходите над разходите на БНБ, курсовите разлики, помощи и др.

Превишението на отчета над плана за неданъчните приходи е общо 317,9 млн.лв. С най-високо преизпълнение са:

- приходите от лихви (от текущи банкови сметки, срочни депозити, предоставени заеми в страната и чужбина и други) – 31,5 млн.лв. над предвиденото;
- приходите от държавни такси – 80,7 млн.лв. повече, половината от тази сума е от валутни такси;
- приходите от таксите за битови отпадъци са с 22.8 млн.лв. над разчетените, което е в съответствие с политиката на общинските съвети;
- приходи от дивидент – 66,1 млн.лв. в повече от плана; това е дивидент за държавата от БКК за 1999 г., преведен на 7.11.2000 г.

- непланирани приходи от вноски от Булгаргаз – 9.7 млн.лв. и вноски от превишението на приходите над разходите на БНБ – 136.7 млн.лв.; приходи от помощи и дарения от чужбина – 51,1 млн.лв.

Същевременно има неизпълнение на “Други неданъчни приходи”, в които са отразени постъпленията от курортни такси, от ликвидация на общински предприятия и салдовият параграф “Други неданъчни приходи”. От последния са направени плащания по правителствени решения, което е довело до ниските нетни стойности на този показател.

Относителния дял на постъпленията в държавния бюджет от ТДД “Големи данъкоплатци” е 48.2% или 2 903.65 млн.лв. / в т.ч. Републикански бюджет – 2 603.83 млн.лв. и местни бюджети – 299.82 млн.лв./ . Ако изключим влиянието на постъпленията от мита и държавни такси този дял нараства на 50.3 %.

Сравнителният анализ на данните показва устойчива тенденция на стабилизиране и развитие, което се потвърждава и от нарастването на относителния дял на приходите в БВП през последните четири години / от 21.28% през 1997 г. до 24.5% за 2000 г./.

Изпълнение на приходите от мита и митнически такси

Дейността на българската митническа администрация през 2000 г. се осъществява в условията на откриване на преговорите за пълноправно членство на Република България в Европейския съюз и по-нататъшно развитие на новото митническо законодателство като основа за организиране и осъществяване на митническата дейност в съответствие с дългосрочните приоритети на провежданата митническа политика.

- През 2000 г. митническата администрация осигурява 45,0 % от общите приходи на държавния бюджет (38.6 % за 1999 г.). По съответните направления на бюджета са постъпват общо 2 293.3 млн. лева (1 766.9 за 1999 г.) или с 29.8 % повече отколкото през 1999 година.
- Данъчните приходи от дейността на митническата администрация възлизат на 2 285.0 млн. лева и формират 50.5 % от общите данъчни приходи на държавния бюджет (около 44.0 % за 1999 година).
- Събраният ДДС от внос на стоки в размер на 1 965.7 млн. лева съставя 83.9 % от общата сума на ДДС в държавния бюджет (74.7 % през 1999 г.).
- Постъпленията от акцизи при внос на стоки в размер на 99.97 млн. лева представляват 12.75% от общата сума на събраните акцизи (8.7% през 1999 г.). Постъпленията от такси при внос на течни горива във фонд “Републиканска пътна мрежа”, а след закриването на фонда, по сметка на Изпълнителна агенция “Пътища”, съгласно закона за пътищата, възлизат на 52,6 млн.лв.
- Сумата на митата, постъпили в приход на държавния бюджет през 2000 г. възлиза на 220.3 млн. лева и формира 4.87 % от данъчните приходи (6.44% за 1999 г.) и 4.32 % от общите приходи на бюджета (5.64 % за 1999 г.). Изпълнението спрямо заложените размер на показателя в Закона за държавния бюджет за 2000 г. е 110.2 %. През 2000 г. в бюджета всеки месец постъпват средно по 18 млн. лева приходи от мита.
- От постъпилите в бюджета данъчни приходи, осигурени от митническата администрация, 86.0 % представлява сумата на събрания ДДС (82.0% през 1999 г.), 9.6 % - сумата на събраните мита (15 % за 1999 г.) и 4.4 % е сумата на акцизите (3.3 % през 1999г.)
- Тези промени в структурата на постъпленията, осигурявани от митническата администрация, са трайна тенденция и ще се запазят и през следващите години. Приходите от мита ще съставят все по-малък относителен дял от данъчните и от

общите бюджетни приходи, като нараства относителният дял на събрания ДДС от внос на стоки.

- Постъпленията от мита през 2000 г. са постигнати при значително по-ниски отправни стойности на тарифните ставки за цялата система от мита, както по отношение на стоките в Митническа тарифа (МТ) 2000 спрямо тези в МТ 1999 г. така и по направление на поетите от страната ангажменти в сключените споразумения за свободна търговия. Средноаритметичната ставка за третиране “най-облагодетелствана нация” е 13.76 % за МТ 2000 г. при 15.20 % за МТ 1999 г., за промишлените стоки тя е 10.99 % при 12.56 % за 1999 година.
- В резултат на динамично развиващите се отношения с Европейския съюз, с други международни структури и отделни държави, от началото на 2000 г. са предприети действия за допълнително намаляване на митата. С Решение № 103/29.02.2000 г. на Министерския съвет, се либерализира едностранно вноса на някои стоки с произход от Европейския съюз (ЕС) и от страните-членки на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ). Постановление № 127/11.07.2000 г. за изменение и допълнение на Митническата тарифа за 2000 г. прие от 01.07.2000 г. да се прилагат нулеви ставки на митата за определени стоки от първа до двадесет и четвърта глава на Митническата тарифа (селскостопански стоки) при внос от страните на Европейския съюз, преференциални ставки на митата за друга група селскостопански стоки с произход от Европейския съюз и отделно за селскостопански стоки с произход от страните на ЕАСТ.
- В резултат на това външнотърговският стокообмен през отминалата година се осъществи при реално по-широка либерализация на търговията от предвидената.
- Среднопретегленият процент на митата, изчислен на база вноса през 2000 г. без да се отчитат преференциите, общо за всички стоки от МТ 2000 е 8.56 % (9.92 % за 1999 г.), за промишлените стоки е 7.25 % (8.29 % за 1999 г.), а за селскостопанските стоки - 24.30 % (24.61 % за 1999г.).
- Среднопретегленият процент на митата, изчислен на база вноса през 2000 г. с отчитане на преференциите, общо за всички стоки от МТ 2000 е значително по-нисък - 2.70 % (5.92% през 1999 г.), за промишлените стоки е 2.02 % (5.14 % за 1999 г.), а за селскостопанските стоки - 11.87 % (13.26 % за 1999 г.).
- При запазено съотношение между вноса на селскостопански и промишлени стоки, съответно 6.4 % и 93.6 %, значително е променено съотношението на постъпленията от

мита в сравнение с 1999 година. Общо 34 % от митата през 2000 г. са от внос на селскостопански стоки и 66 % от внос на промишлени стоки (26 % спрямо 74 % за 1999 г.).

- Основни партньори в търговията със селскостопански стоки са държавите на Европейския съюз, които представляват общо 41.03 % от вноса и 40.11 % от събраните мита (увеличение с 18.8 % спрямо 1999 г.) и Турция, която формира 9.35 % от събраните мита от внос на селскостопански стоки.
- Продуктовата структура на вноса като цяло не е променена, но тежестта на отделните отрасли в нея е различна в сравнение с предходните две години. Сумата на митата от вноса по първите четири структуроопределящи групи стоки (глави от МТ), които представляват 51.4 % от общия стойностен обем на вноса (48.9 % през 1999 г.), формират през 2000 г. 31.4 % от събраните вносни мита (45.6 % за 1999 г.). Относителните дялове на събраните мита при внос по тези основни стокови групи от общата сума на мита са съответно: глава 27 “Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация” – 11.6 % (18.3 през 1999 г.); глава 84 “Ядрени реактори, котли, машини, апарати...” – 8.5 % (12.4 % през 1999 г.); глава 85 “Електрически машини и апарати, апарати за записване и възпроизвеждане на звук” – 6.0 % (8.5 % през 1999 г.); глава 87 “Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети” – 5.2 % (5.9 % през 1999 г.).
- Географската структура на вноса също е запазена. Основни търговски партньори са държавите, с които България има сключени споразумения за свободна търговия. Вносът от тези държави нараства но неговият относителен дял в общия стойностен обем на вноса намалява на 57.9 % (59.8 % за 1999 г.), поради увеличение на вноса от други региони. Сумата на мита от този внос представлява 72.6 % от общата сума на митата (76.3 % за 1999 г.)
- От общо събраните през 2000 г. мита 42.6 % са постъпили при внос от държави на ЕС (42.0 % за 1999 г.), 12.92 % при внос от Русия (19.22 за 1999 г.), 6.8 % при внос от Турция (5.9 % за 1999 г.), 3.8 % при внос от държавите на ЦЕФТА (3.7 % за 1999 г.), 27.7 % от останалите държави (23.7 % за 1999 г.).

Постигнатото равнище на изпълнение на приходите от мита през 2000 г. е обусловено от причини, които най-общо могат да бъдат класифицирани в две групи:

- фактори, определящи външната и вътрешната икономическа среда;

➤ постигнатата висока ефективност в цялостната организация и при осъществяване дейността на българската митническа администрация, както по отношение прилагането на новото митническо законодателство, така и по изпълнение на поети ангажменти в международни споразумения и договорености.

Сред първата група фактори съществено е влиянието на:

- Темповете на растеж на икономиките от Европейския съюз, които осигуриха пазар за близо 51.2 % от българския износ през 2000 година (с около 18 % повече от 1999 г.). Вносът от тези държави се увеличи със 7.3 % сравнение с 1999 г., макар че неговият относителен дял в общия стойностен обем на вноса намалю на 44.9 % (50.2 % през 1999 г.) поради нарастване на вноса от други региони и поради обезценката на еврото спрямо долара.

- Нарасналите цени на енергоносителите (особено на суровия петрол) на световните пазари и покачване курса на щатския долар спрямо единната европейска валута (50 % от вноса и 60 % от износа се осъществява в щатски долари) допринесоха за по-висок стойностен обем на вноса и по-високи суми на събраните мита.

- По-нататъшното развитие на пазарните отношения и стабилната макроикономическа среда като основни характеристики на националната икономика през отминалата година обусловиха разгръщането на интензивен външнотърговски стокообмен. Нарастването спрямо 1999 г. е около 23.5 %, в резултат на което бяха осигурени и по-високи данъчни постъпления в бюджета от реализирания внос на стоки в страната.

Сред втората група фактори определящо значение имат:

- Стриктното прилагане на новото митническо законодателство, въвеждането на процедури за улесняване и опростяване дейността на търговските оператори и развитието на отворени към потребителите информационни системи. Към края на 2000 г. Българската интегрирана митническа информационна система (БИМИС) покрива в териториален аспект всички митнически учреждения и цялата митническа администрация.

- Прилагането на ефективни методи в борбата с контрабандата и наркотрафика, незаконната търговия с оръжие и ядрени материали, както и други форми на незаконен трафик.

- Осигуряването на условия за цялостно по-нататъшно подобряване на митническата дейност и привездането и в съответствие с поетите ангажименти по присъединяването към Европейския съюз и други международни ангажименти.

Взаимоотношения на бюджета с реалния сектор и субсидии през 2000 г.

В съответствие с Меморандума за икономическата политика на Правителството на Република България до 2001г., съгласуван с Международния валутен фонд, през 2000 г. продължи подкрепата за реалния сектор на икономиката чрез предоставяне на средства от държавния бюджет за определен кръг дейности, имащи подчертано социален характер – топлоснабдяване, железопътни и вътрешноградски пътнически превози, пощенски услуги и преки доставки на хляб и хранителни стоки в планинските и малки селища с население до 500 жители. Основна част от средствата са предоставени под формата на субсидии с общо предназначение, а друга – като целеви средства за покриване на разходи за производството на определени стоки и услуги. Запазена е тенденцията от предходните две години към постепенно намаляване на пряката държавна подкрепа за реалния сектор на икономиката, успоредно с което рязко е намален дела на средствата с общо предназначение за сметка на тези, предоставени срещу отчетни документи за фактически извършени видове работа и услуги по предварително определени условия и ред.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. и ПМС №15/2000 г. за неговото изпълнение е определен размер на субсидиите за нефинансови предприятия 174 300 хил.лв., в т.ч. 168 300 хил.лв. за дейности от материалната сфера, разпределени както следва:

• Топлоснабдяване и въгледобив	84 млн.лв.
• Железопътен транспорт	60 млн.лв.
• Столичен вътрешноградски транспорт	8 млн.лв.
• Автомобилни пътнически превози в страната	14.5 млн.лв.
• Пощенски услуги	1.8 млн.лв.

В посочените по-горе суми са включени предоставените с Решения на Министерския съвет № 701/27.10.2000 г. и № 768/21.11.2000 г. средства в размер на 45 млн.лв., от които 20 млн.лв. за покриване на разходите за пътническите превози по железопътния транспорт и 25 млн.лв. за топлофикационните дружества – за извършване на допълнителни работи за подготовка и осигуряване началото на отоплителния сезон.

Отделно от това в републиканския бюджет са разчетени средства за компенсиране стойността на безплатните и намалени цени на пътуванията в страната в размер на 33.6 млн.лв., чието разпределение, в съответствие с чл.30, ал.2 на ПМС № 15/2000 г., по видове транспорт и по региони в страната, е утвърдено от министъра на финансите, съгласувано с министъра на транспорта и съобщенията.

Предвидените в държавния бюджет субсидии за 2000 г. са усвоени сто на сто, а средствата за компенсиране стойността на безплатните и намалени цени пътуванията 97.6%.

Финансовото подпомагане на реалния сектор на икономиката през 2000 г. съдейства за укрепване на субсидираните дейности, като част от мерките за постигане на общата макроикономическа стабилизация. В подкрепа на това е и очерталата се положителна тенденция на относително намаляване на средствата от държавния бюджет за тази цел спрямо БВП – от 1.62 % през 1998г. и 1.09 % през 1999 г. на 0.55 % за 2000 г. Този резултат е постигнат преди всичко чрез привеждане на цените на тези стоки и услуги в по-пълно съответствие с производствените разходи. Допълнителни затруднения в този процес обаче, оказва и драстичното увеличение на цените на течните горива и другите енергийни източници в резултат на световната криза в производството и търговията с тях, тъй като в структурата на разходите на преобладаващата част от стопанските субекти от енергетиката и транспорта, ползващи субсидии от държавата, дела на разходите за горива е твърде висок.

Приоритетните направления във взаимоотношенията на бюджета през 2000 г. с отраслите в материалната сфера, са както следва:

Енергетика

През 2000 г. за отрасъла са предоставени 84 000 хил.лв. субсидии – с 46 % по-малко от тези през 1999 г. За топлофикационните дружества са отделени 63 653 хил.лв. от тези средства, а останалите са насочени за финансиране на дейности във въгледобива. В сравнение с 1999 г., когато за дейностите във въгледобива и производството на брикети за населението бяха усвоени над 61 % от предвидените в бюджета субсидии за отрасъла, през 2000 г. над 75 % от средствата са били предназначени за топлофикационните дружества. Тази тенденция е свързана с изпълнението на РМС № 356/19.06.2000 г., с което е приет актуализиран план за действие и подготовка на въгледобивния отрасъл за ускорена приватизация на жизнеспособните рудници и участъци и реструктуриране и ликвидация на неефективните такива.

През 2000 г. се задълбочи неблагоприятната тенденция на нарастване на несъбираемите вземания от клиенти на топлофикационните дружества, в това число и просрочия от общински и бюджетни организации. В тази връзка с ПМС № 151/2000 г. се предоставиха целево средства на общините и на бюджетните организации за погасяване на дължимите суми в общ размер на 26 700 хил.лв., което е допълнителна мярка за стабилизиране на финансовото им състояние.

Транспорт и съобщения

Приоритетно средствата за субсидии за текуща дейност в транспорта през 2000 г. са насочени за финансиране на пътническата дейност на железниците и за поддръжката и ремонта на железопътната инфраструктура. Това е свързано с обстоятелството, че цените на пътническите превози са значително под нивото на производствените разходи поради социалната им значимост, както и с изпълнението на оздравителен проект за технологично обновление, финансиран със заеми от Световна банка и ЕБВР. Въпреки това реализираната през годината загуба от НК “Български държавни железници” е твърде висока – 86.7 млн.лв., в резултат на което нарастват задълженията ѝ, включително 65.7 млн.лв. към бюджета.

Отделно от предоставените на железниците 60 млн.лв. субсидии, с РМС № 298/29.05.2000 г., на Компанията е предоставена временна финансова помощ в размер на 10 млн.лв. за ремонт и поддръжка на подвижния състав и доставка на резервни части за него. Такава помощ в размер на 1 млн.лв. е предоставена и на “Параходство Българско речно плаване” ЕАД, предназначена да компенсира загубите от войната в Югославия.

Субсидиите за текуща дейност за автомобилния транспорт в столицата и страната са на равнището от 1999 г., но значително са увеличени целевите средства от републиканския бюджет за покриване стойността на безплатните и по намалени цени пътувания – от 15 000 хил.лв. на 33 600 хил.лв. Това се дължи на факта, че в изпълнение на социалната политика на Правителството, от началото на 2000 г. е разширен кръга на отделните групи от населението, ползващи право на безплатно или по намалени цени пътувания по обществения транспорт, компенсирани със средства от бюджета, а именно – учащи се и възрастни граждани, данъчни служители, офицери и сержанти от специализирани служби от системата на Министерството на транспорта и съобщенията, Министерството на правосъдието и Специализираната следствена служба, общият брой на които е около 3 339 хиляди души.

През 2000 г., съгласно чл.29 от ПМС № 15 за изпълнение на държавния бюджет за покриване на транспортните разходи на физически и юридически лица за извършени преки доставки на хляб, хлебни изделия и основни хранителни стоки в планинските и малки селища с население до 500 жители / без курортите/ от републиканския бюджет са предоставени на Централния кооперативен съюз 3.2 млн.лв., в т.ч.:

- 1.4 млн.лв. - за хляб и хлебни изделия
- 1.8 млн.лв.- за хранителни стоки от първа необходимост

Средствата са усвоени сто на сто, като основно снабдяването се извършваше от подразделенията на ЦКС – 98.6 % и само 1.4 % от други стопански субекти.

За финансиране на пощенските услуги, чийто цени са регулирани от Министерския съвет, през 2000 г. от държавния бюджет са изразходвани 1.8млн.лв., което е с 25 % по-малко от тези за 1999 г.

Държавен фонд “Земеделие”

Предназначението на ДФ “Земеделие” е да подпомага финансово земеделските производители за инвестиции в земеделието, производството на земеделска продукция за пазара, създаване на животновъдни ферми и закупуване на племенни животни и др.. За изпълнението на тези задачи фондът отпуска субсидии, целеви кредити, покрива изцяло или отчасти разходите за лихви по банкови кредити.

Набирането и разходването на средствата по фонда се извършва съгласно приходно-разходна сметка, която ежегодно се утвърждава от Министерския съвет.

С Решение № 354 на Министерския съвет от 19 юни 2000 г. беше утвърдена план-сметката за приходите и разходите на ДФ “Земеделие” за 2000 г.

Събраните през отчетната година приходи в размер на 5.41 млн.лв. са под планираните /8.8 млн.лв./ с 3.39 млн.лв.

При предвидени общо разходи 30.91 млн.лв. са отчетени 39.36 млн.лв. или с 8.467 млн.лв. в повече. Това се дължи на по-слабата събираемост по краткосрочното финансово подпомагане на земеделските производители.

По сметката на фонда като трансфер от държавния бюджет са постъпили 22.10млн.лв. при разчетени 22.11млн.лв. със Закона за държавния бюджет на Р България за 2000 г.

Държавен фонд “Земеделие” е приключил отчетната година с дефицит в размер на 11.85млн. лв., какъвто не е непредвиден с утвърдената план – сметка.

За 2000 г. главните приоритети за предоставяне на средства от ДФ “Земеделие” са били:

- Субсидии за нефинансови предприятия за текуща дейност. Изразходвани са 10.57млн.лв., предназначени за съхранение на пшеница за хляб, реколта 2000 г., за финансово подпомагане на изхранването на животни и птици с национална значимост за опазване на геноцида, семена за посев за подпомагане на земеделските производители на пшеница, реколта 2001 г. и др. Тенденцията е ДФ “Земеделие” за в бъдеще да преустановява използването на преки целеви субсидии за стимулиране на производството на определени земеделски продукти.
- Краткосрочно финансово подпомагане на земеделските производители. Предоставени са средства в размер на 29.73 млн.лв., а са възстановени такива в размер на 15.68 млн.лв. За финансовото подпомагане и стимулиране отглеждането на определени земеделски култури ДФ “Земеделие“ използва следните финансови линии:
 - целева финансова линия – изкуствен тор за подпомагане на земеделските производители на пшеница, ечемик, ориз, картофи, царевица за зърно и слънчоглед, реколта 2000 г.;
 - целева финансова линия – елитни и стандартни F1 семена за подпомагане на земеделските производители на черен маслодаен слънчоглед, реколта 2000 г.;
 - целева финансова линия – семена за семепроизводство и масов посев за подпомагане на земеделските производители на царевица за зърно, реколта 2000 г.;
 - целева финансова линия – изкуствен тор за производство на пшеница, ечемик, царевица за зърно и слънчоглед, реколта 2001 г.

По принцип, краткосрочното финансово подпомагане има за цел да насърчи производството на определени земеделски продукти. То има подчертано временен характер и с формирането на реални пазарни отношения в отрасъла постепенно ще губи своята актуалност. ДФ “Земеделие” предвижда постепенно свиване и елиминиране на краткосрочното финансово подпомагане за сметка на разширяване на инвестиционното /дългосрочно/ финансово подпомагане на земеделските производители.

- Дългосрочно кредитиране. Предоставени са средства в размер на 27 450 хил.лв., а са възстановени 12.29млн.лв. Основните направления за реализацията на този финансов ресурс са определени в приетите от фонда шест инвестиционни програми – “Земеделско начало”, “Българска ферма”, “Развитие”, “Планинско земеделие”, ”Екоземеделие” и “Млад земеделец”.
- Капиталовите разходи и разходите за издръжката на фонда са под предвидените с утвърдената план-сметка.

В перспектива акцентът в дейността на ДФ “Земеделие” ще пада изключително върху финансовото подпомагане и стимулиране на инвестиционния процес в земеделието. От 2001г. ДФ “Земеделие” ще бъде националният партньор, чрез който ще се извършва усвояването на средствата от предприсъединителните фондове /програма САПАРД/ предназначени за подпомагане развитието на земеделието в селските райони.

Информация за приходите от приватизация и тяхното разпределение

В Програмата за приватизация на държавни предприятия през 2000 г. е предвидено да се сключат 673 приватизационни сделки, от които 390 за продажби на мажоритарни дялове или пакети от акции, 119 - продажби на миноритарни дялове или пакети от акции, 164 - обособени части и незавършени обекти на строителството. През 2000 г. сключените сделки са 589, които представляват 87,5 % от предвидените по Програмата, от които 429 за цели предприятия и 160 - обособени части.

По Програмата от сключените през 2000 г. сделки и договорени плащания в размер на 663.2 млн. лв., при препоръчително съотношение на паричните към другите платежни средства 30:70, са постъпили парични постъпления в размер на 198.97млн. лв. (представляващи 30 % от очакваните договорени плащания). В договорените плащания се включват и приходите от приватизацията на държавните предприятия от списъка по чл.2, ал.10 от ЗППДОБП, които се използват целево за покриване на държавния дълг. В ЦРБ постъпват 96 % от тях, съгласно чл.6, ал.4 от ЗППДОБП.

Съгласно Програмата предвидените в консолидирания държавен бюджет приходи от приватизация за 2000 г. са в размер на 315 млн. лв.. а заложените в държавния бюджет на Република България за 2000 г. приходи от приватизацията на държавни предприятия за финансиране на бюджетния дефицит - 304,4 млн. лв.

Разпределението на постъпилите през 2000 г. приходи от приватизация е както следва:

А. Парични постъпления в специалната бюджетна сметка, управлявана от Министъра на финансите, от приватизацията на държавните предприятия и обособени части, подлежащи на разпределение, съгласно чл.6, ал.1 от ЗППДОБП, са 136 488 хил. лв. общо, т.ч. за:

	хил. лева	хил.щ.долари	хил. евро	хил.гер м. марки	в х. лева и легова равностойност
I трим.	18 069	972	208		20 477
II трим.	8 383	1 626			11 787
III трим.	16 676	22 147			67 659
IV трим.	21 857	6 835	149		36 565
общо:	64 985	31 579	356	0	136 488

Разпределението на така постъпилите парични средства от приватизацията на държавните предприятия за 2000 г., съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗППДОБП е както следва:

1. За ФПРПДП (10 %) – 13 649 хил. лв. общо, в т.ч. за I тримесечие – 2 048 хил. лв.; за II тримесечие – 1 179 хил. лв.; за III тримесечие – 6 766 хил. лв.; за IV тримесечие – 3 656 хил. лв.

2. За ЦБ (90 %) – 122 839 хил. лв. общо, в т.ч. за I тримесечие – 18 429 хил. лв.; за II тримесечие – 10 609 хил. лв.; за III тримесечие – 60 892 хил. лв.; за IV тримесечие – 32 909 хил. лв.;

Б.Паричните постъпления в ЦБ от приватизацията на държавните предприятия от списъка по чл.2, ал.10 от ЗППДОБП са 117 548 хил. лв. общо, в т. ч. за:

	хил. лева	хил. щ.долари	хил. евро	хил. г. марки	легова равностойност
I трим.	139				139
II трим.	1	10 213			22 125
III трим.	6 613	24 586			61 928
IV трим.*	640	8 055	7 212		33 355
общо:	7 393	42 855	7 212	0	117 548

В. Общо парични постъпления от приватизацията на държавните предприятия:

а) в ЦБ през 2000 г. паричните постъпления са 240 387 хил. лв., в т. ч. от приватизацията на държавни предприятия по реда на чл.6, ал.1 от ЗППДОБП – 122 839 хил. лв. и по реда на чл.2, ал.10 от ЗППДОБП – 117548 хил. лв.

б) във ФПРПДП през 2000 г. са 18 547 хил. лв., в т. ч. от приватизацията на държавни предприятия по реда на чл.6, ал.1 от ЗППДОБП – 13 649 хил. лв. и задържани по реда на чл.6, ал.4 (от приватизацията на държавните предприятия от списъка по чл.2, ал.10 от ЗППДОБП) – 4 898 хил. лв.

Общо паричните постъпления от приватизацията на държавни предприятия за 2000 г. са 258.93 млн. лв., а от банкова приватизация – 91.1 млн.лв.

Процентното отношение на общите парични приходи от приватизацията на държавните предприятия спрямо минимално възможните постъпления по Програмата за приватизация е 130,1 %.

Относителният дял на общите парични приходи от приватизацията спрямо очакваните постъпления в Консолидирания държавен бюджет за 2000 г. съгласно програмата е 82,2 %, а на паричните постъпления в ЦРБ спрямо разчетените в ЗДБ за 2000 г. средства от приватизацията за финансиране на бюджетния дефицит е 78 на сто.

Постъпленията в държавни дългосрочни облигации през 2000 г. са 2526 хил. лв. Общо, в т.ч.

В ХИЛ.ЛВ

	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	2000 г.
ДДО, в т.ч.	79	91	2 333	22	2 526
I. ЗУНК, в т.ч.	79	91	102	22	295
1. ЗУНК в лева	7				7
2. ЗУНК в щ.долара	31	45	46	11	132
левава равностойност	64	91	102	22	280
3. ЗУНК в евро	4				4
левава равностойност	8				8
II. BREADY, в т.ч.	0	0	2 231	0	2 231
1. DISCs			1 000		1 000
левава равностойност			2 231		2 231
2. FLIRBS					
левава равностойност					

Съгласно проекта на Отчета на Програмата за приватизация на държавни предприятия през 2000 г. на Агенцията за приватизация се отчита:

- общо неизпълнение на Програмата за приватизация през 2000 г. – сключените сделки са 589, които представляват 87,5 на сто;
- Едва 2 % от сключените през годината сделки са при условията на приватизация при която не се допуска плащане с непарични платежни средства (чл.2, ал.10 от ЗППДОБП);
- 26 от сделките през 2000 г. са сключени след проведен търг (4,4 % от всички сделки), 180 – след конкурс (30,6 на сто), 217 – след преговори с потенциални

купувачи (36,8 на сто), 1 – чрез публично предлагане на Фондовата борса (0,2 на сто) и 165 – чрез централизираните търгове (28 на сто);

- от чуждестранни купувачи са закупени пакети от акции от 11 предприятия, от които 9 мажоритарни пакета, като договорените плащания възлизат на 41 427 хил.лв. Чуждестранни инвеститори, сключили приватизационни сделки са Спедком АД – Швейцария, Милтип Инвест & Трейд Инк. – Британски Вирджински острови, "Accesorios de Tuberia" S.A. – Испания, Консорциум "Ирисдуе-леодерум" – Италия, "Профитек Ентерпрайсис Лимитид" АД – Кипър.

Чрез прилагане на компенсаторния механизъм за разплащане по испанския дълг (в размер на 16 588 хил. лв.) са сключени с купувач "Солвей Соди" АД – Девня сделките за продажба на: "Геосол" ЕАД, Провадия (78 % от капитала) – 5 672 хил. лв. (75.9 % от цената), "Завод за добив на варовик" ЕАД – с. Чернево (80 на сто) – 3 713 хил. лв. (80 % от цената); и "ТЕЦ" ЕАД – Девня (77 на сто) – 7 203 хил. лв. (72 % от цената);

- По сключените през 2000 г. приватизационни договори, договорените инвестиции са в размер на 317 млн. лв., като само за 2000 г. възлизат на 24.78 млн. лв. Инвестициите за 2000 г., включително и от сделки до 2000 г., са в общ размер на 1 305.46млн. лв.;

- По договорите, сключени през 2000 г., от купувачите са поети задължения в размер на 99.73 млн. лв.;

- Във връзка с поетите ангажименти към международните институции през 2000 г. чрез Центъра за масова приватизация (ЦМП) на централизираните публични търгове (ЦПТ) са били предложени 9.69 млн. акции от 361 дружества, като само от 23 дружества са предложени мажоритарни пакети от акции. От общата маса на инвестиционните бонове (324.17млн. лв.) са използвани само 119.85 млн. лв., с относителен дял 37 на сто;

В условията на непрекъснато намаляващ ресурс от предприятия, предоставянето предимно на миноритарни пакети от акции не осигурява необходимия обем за раздържавяване и акумулиране на натрупания наличен обем от инвестиционни бонове;

- През 2000 г. са раздържавени дълготрайни активи в размер на 29.4 млн. лв., което представлява 5 % от стойността на същите, собственост на държавните предприятия (580 млрд.лв. по балансова стойност към 31.12.1995 г.). От началото на

приватизационния процес до сега са раздържавени 51,4 % от стойността на всички активи на държавните предприятия и 77,8 % от стойността на подлежащите на приватизация активи на държавни предприятия.

- Разходите за дейността по приватизация за 2000 г. са в размер на 8.93 млн. лв., представляващи 34.7 % от предвидените по Програмата за приватизация разходи по ФПРПДП в размер на 25.71 млн. лв.

- В края на 2000 г. завърши приватизацията на основната част от дружествата от сферата на промишлеността, търговията и услугите, селското стопанство, строителството и транспорта.

Основните причини, съгласно отчета на Агенцията за приватизация за недостатъчния размер на паричните постъпления в държавния бюджет са следните:

1. Разширените възможности за използване на другите видове платежни средства, регламентирани с промените в ЗОСОИ, включително и по сделки от минали периоди с разсрочено плащане;

2. Високият относителен дял на сключените през годината сделки при условията на разсрочено плащане (31.7 % от всички сделки за 2000г).

3. Сделките, осъществени по линия на компенсаторния механизъм за изплащане на испанския дълг.

През следващите години приватизационната дейност ще бъде насочена към раздържавяване в областта на инфраструктурните монополи и обществените услуги.

Изпълнение на Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 година.

Към 31 декември 2000 г. броят на подписаните с длъжници договори по ЗУНК е 870. Тези договори за уреждане на задълженията към държавата по ЗУНК са в размер 11.43 млн. лева и 1 034.74млн. щатски долара. От тях 8.80 млн. лева и 563 млн. щатски долара са за погасяване, а 2.63 млн. лева и 471.73млн. щатски долара са отписани при спазване изискванията на чл. 12, ал. 3 и чл. 12а от ЗУНК.

До 31.12.2000 г. с Решения на Министерския съвет са отписани по реда на чл.12а от ЗУНК задължения на 12 търговски дружества в размер на 810 хил. лева по главници / 9,2 % от договорените за погасяване / 378 хил. лева по лихви и 280 962 хил. щ. д. по

главници /представляващи 49.9 % от договорените за погасяване/ и 71.02млн. щ. д. по лихви.

С около 70 търговски дружества все още не са подписани договорите за уреждане задълженията по ЗУНК по различни причини – главно поради неприети задължения от предприятията при преобразуване на бившите държавни стопански обединения.

Някои от предприятията с неподписани договори с по-големи задължения са: “ЗММ – София” АД, “Рекорд” АД - Пловдив, “Хранинвест” АД - Ст. Загора, “Ботевградска вишна” АД - Ботевград, “Пирел” - Гоце Делчев и др.

Състоянието по обслужване на дълга през 2000 г. е както следва:

а) Левови задължения

Съгласно погасителните планове на сключените договори, вноските по главниците за 2000 г. са в размер на 602 хил. лв., представляващи 6.8 % от общия размер на договорените за погасяване левови главници по ЗУНК.

За 2000 г. са направени погасителни вноски по главници 1.36 млн.лв. и по лихви – 2.79 млн.лв.

По голяма част от левовите задължения вече са изплатени или се обслужват редовно, но има и дружества, които не изпълняват поетите с подписаните тристранни договори ангажименти към държавата, като: “Стомана” АД, Перник, “Камет” ЕАД, Перник, “Пивоимпексинженеринг” ЕАД, София, “Вакуумна техника” ЕАД, Ямбол, “Биоприборостроене” ЕАД, Пловдив, “Месокомбинат-Варна” ЕАД, Варна, “Трема” АД, Трявна, “Интеркварц” АД, София, “Диана-тур” ЕАД, Разград и др.

б) Валутни задължения

За 2000 г., съгласно погасителните планове, вноските по главниците на преоформените по ЗУНК валутни задължения на държавните предприятия възлизат на 36.18 млн. щатски долара или 6,4 % от общия размер на договорените за погасяване кредити.

За 2000 година размерът на направените погасителни вноски по валутните задължения е 48 839 щатски долара, платени в брой и 5 919 074 щатски долара, платени с облигации по ЗУНК.

Основните длъжници са се насочили към погасяване на валутните си задължения по ЗУНК чрез облигации, тъй като тази форма им предоставя определени преференции при плащанията.

Някои от големите валутни длъжници като: “Стомана” АД, Перник, “Алумина” ЕАД, Шумен, “Изида” ЕАД, Елин Пелин, “Интеркварц” АД, София, “Верила” ЕАД, Равно поле, “Пивоимпексинженеринг” ЕАД, София, “Месокомбинат-Враца” ЕАД, Враца, “Месокомбинат-Варна” ЕАД, Варна, “КЦХ-Мизия” ЕАД, Мизия, “Бета” ЕАД, Червен бряг и други, поради невъзможност са затруднени да обслужват кредитите си и нямат направени вноски по ЗУНК. Има и дружества, които редовно обслужват задълженията си, а именно: “Радомир-метал-инженеринг” АД, Радомир, “Балканкаримпекс” АД, София, “Елтос”, АД, Ловеч, “Оргахим” АД, Русе, “Ален мак” АД, Пловдив, “Лесопласт” АД, Троян, “Българска захар” АД, Долна Митрополия, “Албена” АД, Албена, “Росица” АД, Севлиево, “Ирис” АД, Русе и др. Към преобладаващата част от нередовните платци са предприети действия от Агенцията за държавни вземания за събиране на дълга.

Общо постъпленията от търговските дружества по ЗУНК за периода 1995 г. – 2000 г. са 6 906 хил.лв. по левовите кредити и 101 412 хил.щ.д. по валутните кредити.

Субсидии за текуща дейност на организации с нестопанска цел

Утвърдената с чл. 7 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г., целева субсидия за организациите с нестопанска цел, възлиза общо на **1 812 538 лв.**, в това число : за Българския червен кръст – на 993 834 лв.; за организациите на и за инвалидите - на 355 675 лв.; за Българския туристически съюз и Съюза на българските автомобилисти – общо на 129 700 лв.; за Рилска Света обител – Рилски манастир – на 320 000 лв. и за Представителните сдружения на потребителите в България – на 13 329 лв.

Всички организации отчитат 100% усвояване на субсидията с изключение на Представителните сдружения на потребителите в България, при които изпълнението е 90.09 на сто.

Функция “Здравеопазване”

Държавният бюджет, респ. Централният републикански бюджет предоставя субсидия на Българския червен кръст на основание чл.6, ал.1 от Закона за Българския червен кръст за дейности, които БЧК следва да осъществява като държавна поръчка.

По закон и по уточнен план за 2000 г. субсидията за БЧК е в размер на 993 834 лв. По отчет същата възлиза на 993 800 лв. или 100% спрямо закона и уточнения план.

Субсидията е разходвана за издръжка на планинските и водноспасителни служби, пропагандиране и осъществяване на безвъзмездно кръводаряване, аварийни екипи и санитарни формирования за работа в мирно време и при природни бедствия и военновременни условия, подпомагане на бежанци, хуманитарна помощ за лечебни заведения и домове за медико-социални грижи и международна хуманитарна помощ за страни и региони по решение на Министерския съвет и други дейности, определени със Закона за Българския червен кръст.

Функция “Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”

Общият размер на утвърдената с чл.7 от Закона за бюджета на Република България за 2000 г. субсидия за организациите на и за инвалиди възлиза на **355 675 лв.**

С писмо N 96-00-1481 от 29.12.2000 г. на Министерство на финансите е отпусната допълнителна субсидия за Съюза на инвалидите в България в размер на 21 000 лв., с

което общата бюджетна субсидия на Съюза за 2000 г. възлезе на 92 704 лв., а общата сума на целевата субсидия за организациите на и за инвалидите за 2000 г. достигна 376 675 лв.

Поради техническа невъзможност да бъде извършен преводът на допълнителната сума от 21 000 лв. за Съюза на инвалидите в България в последния работен ден на отчетната 2000 г., обаче, заявените средства не са преведени. По тази причина, отчетеният превод и усвояване на субсидията от Съюза възлиза на 100% спрямо закона и 77.35% спрямо уточнения план.

От организациите на и за инвалидите, които получават субсидии от държавния бюджет за 2000 г., към 19.04.2000 г. годишен счетоводен отчет не е представила само Българска асоциация “Диабет”.

Останалите организации отчитат 100% усвояване на субсидията.

Функция “Туризм”

Разходите, извършени от организациите с нестопанска цел – Съюз на българските автомобилисти и Български туристически съюз, отнесени по функция “Туризм” за 2000 г., са в размер на 129 700 лв.

Изпълнението спрямо закона за бюджета и спрямо уточнения план е 100 процента.

Това са целеви субсидии от държавния бюджет, които са разходвани за поддържане и ремонт на автомобилите на пътна помощ, подмяна на указателни табели, радио връзки, туристически маркировки, за целеви програми по републиканския и международния туристически календар и други разходи, свързани с дейността на “Пътна помощ” към Съюза на българските автомобилисти и с дейността на Български туристически съюз.

Функция “Религиозно дело”

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. е планирана субсидия на “Рилска Света обител – Рилски манастир” в размер на **320 000 лв.** По отчет същата е преведена и усвоена 100 процента. Средствата са използвани за подпомагане дейността на музея, за текущо поддържане и извършване на разходи с инвестиционно предназначение.

Функция “Други дейности по икономиката”

Утвърдената с Приложение N 2 към чл.7 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. субсидия за Представителните сдружения на потребителите в България възлиза на 13 329 лв. По отчет същата е преведена и усвоена в размер на 12 008 лв. или 90.09% спрямо закона. Средствата са разходвани за подпомагане дейността им и за издръжка на регионалните съюзи на потребителите.

Изпълнение на капиталовите разходи за 2000 г.

Капиталовите разходи от източници по консолидираната бюджетна програма през 2000 г. по първоначален план са в размер на 782.3 млн.лв., а по отчет 1 036.5 млн.лв., в т.ч. за основен ремонт те са в размер на 21.2 %, за придобиване на МДА – 66.7 %, за придобиване на НМДА – 2.5 % и за капиталови трансфери – 9.6 % от общите разходи по отчет.

По отчет капиталовите разходи представляват 4.07 % от БВП.

Направените капиталови разходи от общините възлизат на 228.5 млн.лв., в т.ч. от целевите субсидии от Републиканския бюджет и от собствените бюджетни средства - 157.9 млн.лв., от извънбюджетни фондове и сметки – 70.6 млн.лв.

Преизпълнението на плана на общините се дължи на собствените бюджетни средства и извънбюджетните фондове и сметки, както и от допълнително отпуснатите средства за капиталови разходи по чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ за 2000 г. в размер на 4.8 млн.лв.

Най-голям ръст на капиталовите разходи в сравнение с първоначалния план е отчетен в Министерствата и ведомствата – 188.7 млн.лв. или завишение спрямо първоначалния план с 58.8 %. От тези цифри завишението в специалните ведомства е 69.7 млн.лв., което се дължи на допълнително направените разходи във връзка с реформата в Българската армия с цел привеждането ѝ в съответствие със стандартите на НАТО. От тези 69.7 млн.лв. 44 млн.лв. са във връзка с присъединяването към НАТО и 25.7 млн.лв. са за ремонт на въоръжение и техника и дълготрайни материални активи във връзка с преустройството в армията.

За останалите министерства и ведомства завишението е 119.0 млн.лв., което се дължи в най-голяма степен на предоставянето на допълнителен лимит за капиталови разходи за изграждане на инфраструктурни обекти от пътната и транспортната инфраструктура – за Агенция пътища и за Геозащитни обекти.

Значителни завишения на отчетените капиталови разходи в сравнение с плана в системата на Министерствата и ведомствата се забелязват през 2000 г. и за отрасъл Здравеопазване. Предоставени са допълнителни средства за болница “Лозенец”, “Св.Екатерина”, Института “Пирогов” и Военно медицинска академия.

Известно завишение има и в системата на висшите училища – 3.8 млн. лв.

Изпълнение на бюджетите на министерствата и ведомствата по функции за 2000 г.

1. Общо приходи по ЗДБ за 2000 г.	525 623 826 лв.
2. Уточнен план за 2000 г.	902 506 182 лв.
3. Отчет на приходите към 31.12.2000 г.	854 173 068 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо ЗДБ	162.51%
5. Процент на изпълнение спрямо УП	94.64%

В Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. в бюджетите на министерствата, ведомствата и другите бюджетни организации в раздела за приходите са включени собствените приходи от дейността им.

По закона за бюджета е предвидено по приходната част да постъпят собствени приходи в размер на 525 623 826 лв.

По уточнен план приходите възлизат на 902 506 182 лв. Увеличението в размер на 376 882 356 лв. се дължи основно на закриването на фонд "Републиканска пътна мрежа" и преминаването му към бюджета на Изпълнителна агенция "Пътища" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството и увеличение на приходите на Министерство на икономиката за натрупване, освежаване и възстановяване на държавния резерв.

По отчет за 2000 г. собствените приходи са в размер на 854 173 068 лв., което представлява изпълнение 162.51 % спрямо закона за бюджета и 94.64 % спрямо уточнения план.

Основната част от приходите на министерствата и ведомствата по отчет са неданъчните приходи в размер на 574 795 207 лв. (67.29 % от общите приходи), които в по-голямата си част представляват приходи и доходи от собственост - 215 931 033 лв. (37.57 % от неданъчните приходи), като с най-голям принос в тях са нетните приходи от продажба на услуги, стоки и продукция - 176 450 953 лв. Значителен е относителния дял и на приходите от държавни такси - 199 714 445 лв. (34.75 % от неданъчните приходи) и приходите от продажба на изкупена продукция и държавни резерви – 87 038 493 лв. (15.14 % от неданъчните приходи).

Данъчните приходи на министерствата и ведомствата възлизат на 278 167 218 лв. (32.57 % от общите приходи), като основна част от тях са приходи от акцизи и такси върху течните горива (91.14 % от данъчните приходи).

Даренията и помощите от страната и чужбина възлизат на 1 210 643 лв., което представлява 0.14 % от общите приходи.

Общо разходи без капиталови разходи:

1. ЗДБ за 2000 г.	1 195 839 729 лв.
2. Уточнен план за 2000 г.	1 527 424 110 лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г.	1 417 247 242 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо ЗДБ	118.51%
5. Процент на изпълнение спрямо УП	92.79%

По закона за бюджета разходите на министерствата и ведомствата са в размер на 1 195 839 729 лв. По уточнен план разходите възлизат на 1 527 424 110 лв. По отчет за 2000 г. разходите на министерствата и ведомствата са в размер на 1 417 247 242 лв., което представлява изпълнение 118.51 % спрямо закона за бюджета и 92.79 % спрямо уточнения план.

Разходи по функции на министерства и ведомства

I. Функция “Общи държавни служби”

Група “Изпълнителни и законодателни органи”

1. Закон за бюджета 2000 г.	237 257 000 лв.
2. Уточнен план за 2000 г.	360 524 532 лв.
3. Отчет за 2000 г.	340 402 890 лв.
4. Изпълнение спрямо Ут.план	94,42%
5. Изпълнение спрямо ЗДБ’2000 г.	143,47%

С одобрените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. средства по група “Изпълнителни и законодателни органи” в размер на 237 257 000 лв. е осигурена издръжката на централната администрация на министерства и ведомства, изпълнителните агенции, търговските служби, посолствата в чужбина и областните администрации.

По уточнен план тези средства възлизат на 360 524 532 лв.

Касовото изпълнение на бюджета към 31.12.2000 г. е в размер на 340 402 890 лева или 143,47% към ЗДБ’2000 г. и 94,42% към уточнения план. С тези средства се осигурява финансовата издръжка на изпълнителните и законодателните органи и на работещите в нея 28 564 щатни бройки.

По отделни видове разходи, изпълнението за годината е следното:

По §01-00 “Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения”:

Закон за бюджета – 118 905 251 лв.
Уточнен план – 137 625 408 лв.
Отчет 2000 г. – 126 867 958 лв.
Процент на изпълнение към закона за държавния бюджет – 106.70%
Процент на изпълнение към уточнения план – 92.18%

В тези средства са включени възнагражденията на работещите в централната администрация, изпълнителни агенции и областни администрации, определени с нормативни актове за работната заплата в бюджетните организации, както и валутните заплати в търговските служби и посолства в чужбина.

Неусвояването на средствата за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения се дължи на незаетите 923 щатни бройки, както и от неусвоени валутни заплати в посолствата и търговските служби в чужбина.

Неусвояването на средствата за социално-осигурителни плащания произтича от икономии на средства за заплати и възнаграждения.

Средствата за издръжка на изпълнителните органи са както следва:

Закон за бюджета – 76 415 510 лв.
Уточнен план – 163 903 956 лв.
Отчет 2000 г. – 158 124 662 лв.
Процент на изпълнение към закона за държавния бюджет – 206.93%
Процент на изпълнение към уточнения план – 96.47%

Значителното увеличение на средствата за издръжка на Изпълнителните и законодателни органи по уточнен план спрямо Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г., се дължи на недостатъчните средства за командировки, материали, горива и енергия, за провеждане на реформата в горите и други разходи, спрямо реално необходимите средства за тази цел.

Група “Общи служби”

1.Текущи разходи по ЗДБ за 2000 г.	26 448 275 лв.
2.Уточнен план на текущите разходи за 2000 г.	30 389 376 лв.
3.Отчет на текущите разходи към 31.12.2000 г.	29 378 286 лв.
4. Процент на текущите разходи спрямо ЗДБ	111.08 %
5.Процент на текущите разходи спрямо Уточнения план	96.67 %

Със средствата за текущи разходи, предвидени по Закона за държавния бюджет за 2000 г., са финансирани дейностите на функция "Общи държавни служби" от група "Общи служби" включващи, Националния статистически институт, Агенцията за

чуждестранни инвестиции, Агенцията за българите в чужбина, Агенцията за чуждестранна помощ, Агенцията за икономически анализи и прогнози, Управление" Държавен резерв и военновременни запаси ", и Централен регистър на особените залози.

Анализът на отчета на текущите разходи за група " Общи служби " за 2000 г. показва, че те са 111.08 % от Закона за държавния бюджет за 2000 г. и 96,67 % от уточнения план и са в размер на 29 378 286 лв. При изпълнението на бюджета за 2000 г. са спазени приоритетите, заложиени в чл.11 от Закона за държавния бюджет за 2000 г.

Разходите за заплати и възнаграждения на персонал нает по трудови и служебни правоотношения са 8 935 435 лв.

За социално-осигурителни вноски са изразходвани 3 529 706 лв. или 142,43 % от Закона за държавния бюджет за 2000 г. Високият процент на изпълнение на отчета за 2000 г. към ЗДБ за 2000 г. е поради поетапното влизане в действие на Закона за държавния служител и поемането на разходите за осигурителните вноски на държавните служители от държавния бюджет. Процента на изпълнение на отчета към уточнения план е 98.29.

За издръжка са изразходвани 16 000 634 лв., които са 121.01 % от средства определени със Закона за държавния бюджет за 2000 г. и 98.22 % от уточнения план.

Разходите по § 18 " Други разходи " са 1 258 791 лв., като най-голям дял в тях имат разходите на Националния статистически институт за наблюдение на домакинските бюджети в размер на 691 580 лв. и С Б К О - 158 178 лв.

Числеността на персонала по отчет към 31.12.2000 г. е 3 092 щатни бройки, което е 95.73 % от Закона за ДБ за 2000 г., и 95.88 % от уточнения план за 2000 г.

Освен текущите разходи в група "Общи служби" се отчита и прираста на държавния резерв. По закона за бюджета са предвидени 7 000 000 лв. По уточнен план разходите са 120 168 450 лв., поради корекция на Министерство на икономиката за натрупване, освежаване и възстановяване на държавния резерв. По отчет разходите са 83.504 млн. лв., което представлява изпълнение спрямо уточнения план 69.49 %.

Група "Наука"

	в лева
Закон за бюджета / ЗБ/ за 2000 година	49 681 721
Уточнен план /УП/ към 31.12.2000 година	42 180 410
Отчет на разходите за 2000 година	41 509 206
% на изпълнение на разх. спрямо ЗБ за 2000 г.	83.55 %
% на изпълнение на разх. спрямо УП за 2000 г.	98.41 %

С одобрените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. средства за текущи разходи по група “Наука” в размер на 49 681 721 лева се осигурява финансирането на научните изследвания, осъществявани от научно-изследователските институти и самостоятелни научни звена в системата на Националния център за аграрни науки и ведомствените научноизследователски институти и центрове. По уточнен план тези средства възлизат на 42 180 410 лева. Касовото изпълнение на бюджета към 31.12.2000 г. е в размер на 41 509 206 лева.

Финансирането на научната дейност се осъществява със собствено реализирани приходи и със субсидия от републиканския бюджет.

Различието между планираните разходи по Закона за бюджета и Уточнения план се дължи на по-малкия размер на собствено реализираните приходи, което неизпълнение е най-голямо в Националния център за аграрните науки.

Анализът на отчета за разходите по група “Наука” за 2000 година показва, че процентът на изпълнение на текущите разходи спрямо Закона за бюджета е 83.55 % , а спрямо уточнения план – 98.41 %.

Със средствата по отчета се осигурява издръжката на 6 111 щатни бройки персонал, зает в сферата на науката.

Процентното изпълнение на видовете разходи през 2000 година спрямо уточнения план, е както следва:

Изпълнението на разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения е 89.69 %. С тези средства са осигурени възнагражденията на заетите в науката, определени с нормативни актове за работната заплата в бюджетните организации.

Изпълнението на разходите за социално-осигурителни вноски общо е 95.11 %, в т.ч. социални осигуровки за ДОО - 95.89 %, вноски за фонд “ПКБ” – 91.61 % и здравноосигурителните вноски от работодатели – 92.70 %. За други възнаграждения и плащания за персонала направените разходи спрямо уточнения план възлизат на 77.86 на сто.

Разходите за издръжка са изпълнени 110.48 %. Изпълнението на разходите за стипендии възлиза на 102.07 %, а за вноски за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности - на 9.73%.

За 2000 година в бюджета на Министерството на образованието и науката са предвидени средства за научни изследвания и за научно-приложни изследвания общо в размер на 1 702 691 лева, като изпълнението им по отчет е 830 015 лева, или 48.74 %. Тези средства и по уточнен план и по отчет са утвърдени и изразходвани по равно, както за научни изследвания, така и за научно-приложни изследвания. С тях са финансирани фундаментални научни изследвания, разработки и проекти, водещи до технологично обновление и производство на нови продукти, технологии и изделия.

От така направения анализ е видно, че научноизследователските институти, самостоятелните научни звена и центрове при изразходване на предоставените им средства са спазвали определените приоритети на разходите и са имали финансови условия за осъществяване на своята дейност съгласно функциите и компетенциите си.

II. Функция “Отбрана и сигурност” за 2000г.

Група “Отбрана” и група “Полиция, вътрешен ред и сигурност”

В ХИЛ.ЛВ

1. Общо разходи по ЗДБ за 2000 г	1 091 306.2
в т.ч. капиталови разходи	45 601.8
2. Касов разход към 31.12.2000 г.	1 184 847.2
в т.ч. капиталови разходи	113 170.7
3. Процент на изпълнение спрямо закона	108.6 %
в т.ч. капиталови разходи	248.2 %

Във функция “Отбрана и сигурност” в групи “Отбрана” и “Полиция, вътрешен ред и сигурност” са включени финансовите средства за осигуряване на националната сигурност и отбрана, поддържането на обществения ред и отбранителния потенциал на страната. Тези средства са отчетени чрез бюджетите на Министерството на отбраната, МВР, Националната служба за охрана (НСО) и Националната разузнавателна служба (НРС).

Данните за приходите и разходите по бюджетите на министерствата и ведомствата от функция “Отбрана и сигурност” са както следва:

По приходите:

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. по бюджетите на министерствата и ведомствата от функция “Отбрана и сигурност” бяха

предвидени собствени приходи от дейността им в размер на 99 831.6 хил.лв., като 88.2% от тях представляват нетни приходи от продажба на услуги, стоки и продукция.

През годината, на основание чл.35, ал.2 от ЗУДБ, по предложение на министерствата и ведомствата, бяха завишени собствените им приходи с 28 633.0 хил.лв.

По отчет приходите от дейността на министерствата и ведомствата от функция “Отбрана и сигурност” възлизат на 130 085.0 хил.лв., което представлява 130.3 % спрямо закона и 101.2 % спрямо уточнения план. Анализът на структурата на приходите показва, че най-голям относителен дял имат нетните приходи от продажби на услуги, стоки и продукция (70.5 %), събраните държавни такси (18.9 %) и продажбата на ДМА (5.1 %).

Със ЗДБ на Република България за 2000 г. по бюджетите на министерствата и ведомствата бяха предвидени разходи в размер на 1 091.3 млн.лв., в т.ч. 45.60 млн.лв. капиталови разходи.

През 2000 г., на основание чл. 34, ал. 3 от ЗУДБ, в бюджетите на министерствата и ведомствата от функция “Отбрана и сигурност” бяха извършени вътрешни компенсирани промени по разходните параграфи. Освен това, на основание чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ бяха увеличени разходите общо със 145.1 млн.лв., от тях:

- 16.4 млн.лв. – от преизпълнение на собствените приходи от дейността на министерствата и ведомствата;
- 69.1 млн.лв. – от увеличаване субсидията от централния бюджет (ЦБ) в съответствие с политиката на доходите в бюджетната сфера през 2000 г., съгласно Постановление № 56 на Министерския съвет от 07.04.2000 г;
- 60.3 млн.лв. разчетени средства в централния бюджет по Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. и предоставени като субсидия на съответните първостепенни разпоредители с бюджетни кредити, чрез корекции на същите, а именно :

Разходите за заплати, други възнаграждения и плащания и социалноосигурителни вноски, свързани с личния състав представляват 63.7 % от общите разходи (при 63.6 % за 1999г.). Разходите за хранителното и вещевото доволствие и комунално-битовото обслужване на срочнослужещите и за покриване на текущите разходи, свързани с дейността на министерствата и ведомствата представляват

26.7 % от общите разходи (при 28.6 % за 1999 г.). Капиталовите разходи представляват 9.6 % от общите разходи (при 1.8 % за 1999 г.).

Анализът на структурата на разходите показва, че в сравнение с предходната година разходите, свързани с личния състав, запазват равнището си, като относителен дял спрямо общите разходи. Значително увеличение имат разходите за техническо осигуряване, ново въоръжение, техника и други капиталовложения, които пряко осигуряват националната сигурност и отбрана.

За 2000 г. бяха одобрени 53 300 хил.лв. за финансово осигуряване дейностите по изпълнението на Националната програма за подготовка и присъединяване на Република България към Северноатлантическия съюз и на Годишната национална програма на Република България по Плана за действие за членство в НАТО. Касовият отчет на разходите по тези програми е 50 850.5 хил.лв., които по отделни адресати се разпределят, както следва:

Министерство на отбраната –	48 975.5 хил.лв.;
Министерство на външните работи –	995.5 хил.лв.;
Министерство на транспорта и съобщенията –	776.7 хил.лв.;
Администрацията на Президента –	100.6 хил.лв.;

Останалите разходи по републиканския бюджет, отчетени по функция “Отбрана и сигурност” са както следва:

- 43 902.6 хил.лв. отчетени “Субсидии за нефинансови предприятия”, в частта “Други субсидии и плащания”;
- 300.0 хил.лв. за капиталови разходи на ГУСВ;
- 162.7 хил.лв. изплатени от ЦБ разходи за топлоенергия към 30.06.2000 г., съгласно ПМС № 15 от 2000 г.;
- 854.7 хил.лв. за осигуряване на денонощното дежурство, поддържане на пунктовете за управление и обезпечаване на задачите по ОМП на областните администрации;
- 2 310.2 хил.лв. за капиталови разходи и ОМП на Министерството на транспорта и съобщенията;

Общо разходите по републиканския бюджет, отчетени по функция “Отбрана и сигурност”, група “Отбрана” и група “Полиция, вътрешен ред и сигурност” са в размер на 1 234 250.2 хил.лв.

Група “Съдебна власт”

По годишен отчет за 2000 год. извършените текущи разходи са в размер на 10.8 млн. лв., което представлява изпълнение с 90.38% спрямо закона за бюджета, и 80.63% спрямо уточнения план.

Ниският размер на извършените разходи се дължи на незаетите 63 щатни бройки. В тази връзка разходите за заплати, социално-осигурителни плащания и други пряко свързани с персонала са в по-нисък размер от заложените по уточнен план.

Група “Администрация на затворите”

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 год. по тази функция са предвидени текущи разходи в размер на 39 млн. лв. С тези средства се финансира дейността на Главна дирекция на местата за лишаване от свобода.

По годишен отчет за 2000 год. извършените текущи разходи са в размер на 30 млн. лв., т.е. 76.59 % спрямо ЗДБ за 2000 г.

Отбелязва се неизпълнение на разходите по отчет спрямо уточнен план в §02-00 Други възнаграждения и плащания на персонала, което е в резултат от неизплащането в края на 2000 г. на обезщетения.

III. Функция “Образование”

1. Закон за бюджета – 2000 г. 160 358 хил.лв.
2. Уточнен план към 31.12.2000 г. 198 285 хил.лв.
3. Касов разход към 31.12.2000 г. 195 576 хил.лв.
4. Процент на изпълнение т.3:т.1/ 121.96 %
5. Процент на изпълнение/ т.3:т.2/ 98.63 %

Със средствата по функция “Образование”, в които са включени субсидията от републиканския бюджет и собствените приходи, се осигурява финансирането на средното образование, което се планира в бюджета на Министерството на образованието и науката, в т.ч. помощни и климатични училища, социално-педагогически училища и интернати, домове за деца и юноши, професионални учебни заведения, повишаване квалификацията на учителите, домовете на учителите, националната детска база, ученически и студентски лагери, целеви средства по постановления на Министерския съвет за образованието и по програми на Европейския съюз за сътрудничество в

областта на образованието, а също така с тези средства се финансира и средното образование, което е планирано в бюджетите на другите министерства и ведомства.

В изпълнение на тригодишната бюджетна прогноза и приетата от Правителството политика на доходите през 2000 г. средната брутна работна заплата е индексирана от 1 януари 2000 г. с 5.5 %, съгласно Постановление № 25 на Министерския съвет от 2 март 2000 г и от 1 октомври 2000 г. с 10 %, в изпълнение на Постановление № 224 от 27 октомври 2000 г.

Направените разходи за стипендии, в съответствие с ПМС 207 от 1994 г. за държавните стипендии на учениците, са в размер на 6705 хил.лв., при планирани 6 851 хил.лв. Тези разходи са съобразени с промените, направени с Постановление № 2 от 13 януари 1999 г. за изменение на нормативни актове на Министерския съвет, с което се внесоха изменения в посоченото постановление за стипендиите, а именно, че техният размер не е в зависимост от минималната работна заплата за страната. Изпълнението им е 97.87 %. В Министерството на образованието и науката средствата за стипендии са усвоени 100 на сто.

Поради недостиг на средства изпълнението по съфинансирането на международните програми в областта на образованието СОКРАТ и ЛЕОНАРДО е общо 64%, за ПЕТА РАМКОВА ПРОГРАМА / ПМС 37 / 99 г – 0.5% за ЦЕРН / ПМС 354 / 99 г – 42.5 %.

Общо по функция “Образование” щатните бройки по отчета за 2000 г. са по-малко с 1973 бр., в сравнение с уточнения план, което показва извършване на съкращения, закриване и сливане на средни училища с намален брой ученици.

В Министерството на образованието и науката числеността на персонала е намалена с 1720 щ.бр. в сравнение с уточнения план.

IV. Функция “Здравеопазване”

	/ в лв./
1.Закон за бюджета	273 285 587
2.Уточнен бюджет	291 801 442
3.Отчет 2000 г.	288 821 715
4.Процент на изпълнение (т.3/т.1)	105.68%
5.Процент на изпълнение	98.66%

(т.3/ т.2)

С одобрените по Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. средства по функция “Здравеопазване” в размер на 273.3 млн7 лв. се осигури издръжката на здравните заведения от републиканския бюджет към Министерството на здравеопазването, Министерството на транспорта, Министерския съвет - болница “Лозенец” и др. както и целевите разходи в здравеопазването, като: лечение в чужбина, тестове за СПИН и хепатит, ваксини, кардиостимулатори, радиоактивни изотопи, апарати и консумативи за хемодиализа, борба с туберкулозата и други социално-значими заболявания, национални програми по приоритетни области на здравеопазването и др. По уточнен план средствата възлизат на 291 801 442лв.

Касовото изпълнение на бюджета към 31.12.2000 г. е в размер на 288 821 715лв. или 98.98 % спрямо уточнения план.

Тези средства осигуряват финансовата издръжка на здравните заведения и работещите в тях 32 012 щатни бройки медицински и друг персонал.

Министерството на здравеопазването, както и останалите министерства и ведомства, към които има здравни заведения администрират и приходи от платени медицински услуги по избор на пациента, лечение на чужди граждани и др.

V. Функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”

Група “Социални помощи и обезщетения”

1. Закон за държавния бюджет на РБ за 2000 г.	645 000 лв.
2. Уточнен план 31.12.2000 г.	4 829 334 лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г.	3 759 278 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо закона	582.83 %
5. Процент на изпълнение спрямо уточнения план	77.84 %

Общият размер на разходите за социални помощи и обезщетения в министерствата и ведомствата по уточнен план за 2000 г. възлиза на 4 829 334 лв., а по отчет – на 3 759 278 лв. Изпълнението спрямо уточнения план е 77.84 %. Средствата са изразходвани както следва :

- за обезщетения за трудови злополуки и приравнени към тях професионални заболявания по Кодекса за задължително обществено осигуряване – 2 504 лв., или 70.18% от уточнените по план 3 568 лв.

- за помощи по чл.40 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите – 289 лв., или 96.33 % от планираните по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройство 300 лв.

- за целеви социални помощи – 3 756 485 лв. (изразходвани за монтиране на топломери на социално слаби лица) или 80.26 % от планираните по уточнен план общо 4 680 466 лв.

По функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи” са отчетени 117 591.3 х.лв. за изплащане на еднократни парични обезщетения по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ) и по Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), в т.ч.:

- по чл. 237 от ЗОВСРБ – 71 039,7 х.лв. за обезщетения на кадрови военнослужещи при освобождаване от кадрова военна служба;

- по чл. 249 от ЗОВСРБ – 4,5 х.лв. за обезщетения на кадрови военнослужещи при средна и тежка телесна повреда, причинена при или по повод изпълнение на военната служба;

Група “Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”

1. Закон за държавния бюджет за 2000 г.	6 823 093 лв.
в това число: капиталови разходи	4 313 200 лв.
2. Уточнен план към 31.12.2000 г.	6 446 213 лв.
в това число: капиталови разходи	4 278 436 лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г.	6 443 412 лв.
в това число: капиталови разходи	4 275 645 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо закона	94.44 %
5. Процент на изпълнение спрямо уточнен план	99.96 %

Предвидените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 година по група "Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта" средства са в размер на 6 823 093 лв. По уточнения план към 31.12.2000 година общо разходите са в размер на 6 446 213 лв. Общият размер на разходите по отчет за 2000 г. възлиза на 6 443 412 лв., което представлява 94.44 % спрямо закона и 99.96 % спрямо уточнения план, или с 379 681 лв. по-малко от планираните по закон средства и с 2 801 лв. по-малко от уточнения план. С тези средства се осигури финансирането за издръжката на Национална служба за социално подпомагане и фонд "Социално

подпомагане" към Министерството на труда и социалната политика и издръжката на Дома на ветераните на културата и изкуствата – София към Министерството на културата.

В изпълнение на поетите договорености с Международния валутен фонд и приетата от правителството политика по доходите през 2000 година, средните месечни брутни работни заплати са индексирани, както следва: от 01.04.2000 г. с 5.5 %, от 01.10.2000 година със 10.0 %.

VI. Функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”

Закон за държавния бюджет –2000 г. –общо	52 481 447 лв.
Уточнен план –2000 Г.	56 175 635 лв.
Отчет – 2000 г.	55 361 551 лв.
% спрямо ЗДБ	105.49%
% спрямо уточнения план	98.55%
<i>в т.ч.за текущи разходи:</i>	
Закон за държавния бюджет –2000 г.	10 856 447 лв.
Уточнен план –2000 Г.	8 128 034 лв.
Отчет – 2000 г.	7 386 180 лв.
% спрямо ЗДБ	68.03%
% спрямо уточнения план	90.87%

Във функцията са включени дейности в сферата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на опазването на околната среда и водите.

При финансирането за отчетната година са спазвани предвидените приоритети със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 год.

VII. Функция Почивно дело, култура, религиозни дейности

Група “Почивно дело”

	/ в лв. /
1.Закон за бюджета 2 000 г.	6 240 764
в т.ч. капиталови разходи	116 000
2.Уточнен план към 31.12.2000 г.	6 148 300
в т.ч. капиталови разходи	337 173
3.Отчет за 12 месеца на 2000 г.	5 699 197
в т.ч. капиталови разходи	300 101
4.Процент на изпълнение /т.3:т.1/	91.32 %

5.Процент на изпълнение /т.3:т.2/ 92.70 %

Предвидените със Закона за държавния бюджет за 2000 г. разходи за текуща издръжка по група “Почивно дело” в размер на 6 124 764 лв. са предназначени за издръжка на почивните бази на министерствата и ведомствата.,по уточнен план разходите са в размер на 5 811 127 лв. Заетите от 672щ.бр. по уточнен план са 629 щ.бр., а към 31.12 заетите са 637 щ.бр.

Група “Физическа култура и спорт”

	/ в лв. /
1. Закон за бюджета	12 005 196
2. Уточнен план	18 258 159
3.Отчет на разходите за годината	18 431 354
4.Процент на изпълнение на разходите спрямо закона за бюджета	153.53
5.Процент на изпълнение на разходите спрямо уточнен план	100.95

Разходите по група “Физическа култура и спорт” в размер на 18 431 354 лв. са извършени от Комитета за младежта, физическото възпитание и спорта преобразуван в Държавната агенция за младежта и спорта с ПМС № 123 от 7 юли 2000 г., като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерство на образованието и науката.

Големият ръст на изпълнение на разходите, спрямо закона за бюджета, се дължи на предоставяне на допълнителни средства от преизпълнение на приходите реализирани от Български спортен тотализатор в края на годината.

Основният източник на средства за покриване на разходите за физическото възпитание и спорта са от собствени приходи в т.ч. от Български спортен тотализатор.

3. Група Култура

	/в лв./
1.Закон за бюджета за 2000 г.	39 194 765
в т.ч. капиталови разходи	8 986 100
2.Уточнен план	46 885 773
в т.ч. капиталови разходи	9 443 811
3.Отчет на разходите към 31.12.2000 г.	46 267 355
в т.ч. капиталови разходи	9 937 876

4.Процент на изпълнение	118.04%
/ т.3:т1/	
5.Процент на изпълнение	98.68%
/ т.3:т2/	

С одобрените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. средства за текущи разходи по група "Култура" в размер на 30 208 665 лв. се осигури издръжката на драматичните и куклени театри, оперно-филхармоничните дружества, оперите, оркестрите и ансамблите, националните центрове, националните културни институти, както и средства за творчески проекти за филмопроизводство, за театрална дейност, за музика и танц, за музейно дело, за книгоиздаване, културните институти в чужбина, международната културна дейност към Министерството на културата, издръжката дейността на архивното дело към Главно управление на архивите при МС, издръжката на музей и училище "В.Априлов" - гр.Габрово към МОН.

По уточнен план средствата за текуща издръжка са в размер на 37 441 962 лв. или изпълнение спрямо закона за бюджета 123.94%.

Касовото изпълнение на текущите разходи за 2000 г. по Група "Култура" са в размер на 37 329 479 лв. или 123.57% спрямо закона за бюджета.

Българската култура през 2000 г. се подпомогна и от Държавната парично-предметна лотария, в изпълнение на чл.9, ал.3 от Закона за хазарта. Предоставените средства на Министерството на културата за 2000 г. са в размер на 77 121 лв., които са разходвани за финансиране на дейности.

Група "Религиозно дело"

	/в лв./
1.Закон за бюджета за 2000 г.	830 000
2.Уточнен план	830 000
3.Отчет на разходите към 31.12.2000 г.	829 149
4.Процент на изпълнение / т.3:т.1/	99.90%
5.Процент на изпълнение / т.3:т2/	99.90%

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. по група "Религиозно дело" за министерствата и ведомствата са одобрени общо разходи в размер на 830 000 лв., като субсидии за организации с идеална цел, които се разпределят от

Дирекцията по вероизповеданията в Министерски съвет, съгласно Закона за вероизповеданията. Касовото изпълнение на разходите към 31.12.2000 г. е в размер на 829 149 лв. или средствата са усвоени 99.90% спрямо закона за бюджета и са разходвани за религиозните общности, регистрирани официално от Министерския съвет, като Българската православна църква, Главното мюфтийство на мюсюлманите в България, за поддържане църковни храмове в страната, за подпомагане на свещенослужителите и църковните настоятелства, развиващи своята дейност в чужбина – Западните покрайнини, Букурещ, Будапеща, Виена, Берлин, Бесарабия, Истанбул и др. и за религиозна литература.

VIII. Функция Икономически дейности и услуги

Група “Минно дело, горива и енергия”

През 2000 бюджетна година текущите разходи по група “Минно дело, горива и енергия” са в размер 3 574 588 лв. по Закон за държавния бюджет за 2000 год. Тези средства са предназначени за финансиране на Комитета по енергетика, Националната агенция по енергийна ефективност, Държавната комисия за енергийно регулиране, Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели във връзка с безопасността и съхранението на радиоактивни отпадъци, изследвания, измерване и анализи на горивата и енергията и дейности в Министерството на околната среда и водите.

От общия обем на разходи е осигурено финансирането на работните заплати и осигурителните плащания, като е спазена общата методика за определяне на заплатите във всички бюджетни дейности за 2000 година в съответствие с правителствената политика по отношение на доходите.

По отчет 2000 год. извършените текущи разходи са 751 389 лв. 101.55 % спрямо уточнения план .

Като цяло за функцията е валидно, че разходите спрямо ЗДБ за 2000 г. са чувствително намалени, което се дължи на структурни промени и незаета численост на персонала.

Група “Селско стопанство, горско стопанство, лов, риболов”

С предвидените средства по група “Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов” в размер на 163 601 449 лева по ЗДБ за 2000 година се финансираха дейности само в Министерството на земеделието и горите. По уточнен план текущите разходи възлизат на 158 273 944 лв. По отчет те са 150 354 779 лв., което представлява 91.90% от Закона за бюджета и 95.00% от уточнения план. От общия размер на текущите разходи по тази функция най-висок относителен дял заемат извършените разходи за заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови правоотношения, социално-осигурителните плащания и §18 Други разходи, като по този параграф сумата разходите по ЗДБ – 2000 г. е 12 028 199 лева.

Група “Транспорт и съобщения”

Средствата за текущи разходи по група “Транспорт и съобщения” са в размер на 84 965 277 лева са предназначени за финансиране на дейности в Министерство на транспорта, Министерство на регионалното развитие и благоустройството. В през годината след корекция на бюджета са разчетени и 13 508 лв. по бюджета на Администрацията на народното събрание.

От общия обем на разходите е осигурено финансирането на работни заплати на 8 459 щ.бр., като е спазена общата методика за определяне на заплатите във всички бюджетни дейности за 2000 година.

През 2000 година спрямо 1999 година се забелязва цялостна промяна на структурата на разходите по групата, дължаща са на закриването на фонд “Републиканска пътна мрежа”. По тази причина процентното изпълнение по отчет спрямо ЗДБ за 2000 е 231.77%.

Група “Промишленост и строителство”

Средствата по група “Промишленост и строителство” в размер на 524 027 лева по ЗДБ – 2000 г. са предназначени за финансиране на дейности в Министерство на икономиката, но с корекция на бюджета на Министерство на икономиката тези разходи са прехвърлени в централната администрация на ведомството и по групата уточнения план и отчета са нулеви величини.

Група “Други дейности по икономиката”

1. Закон за държавния бюджет на РБ за 2000 г. 52 142 905 лв.
2. Уточнен план 31.12.2000 г. 54 137 897 лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г. 48 291 046 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо закона 92.61%
5. Процент на изпълнение спрямо уточнения план 89.20 %

Със средствата за текущи разходи по група Други дейности по икономиката в размер на 54 137 897 лева по уточнен план 2000 год. са финансирани дейности в Народно събрание, Министерски съвет, Министерство на икономиката, Министерство на финансите, Министерство на правосъдието, Министерство на земеделието и горите, Министерство на културата, Министерство на образованието и науката, Национален статистически институт, Българска телеграфна агенция, Конституционен съд, Комисията за защита на конкуренцията, Държавна комисия по далекосъобщенията, Национален съвет за радио и телевизия и Ликвидационна комисия на СВОЧ на ТПК

От общия обем на разходите е осигурено финансирането на работни заплати на 2290 щ.бр., като е спазена общата методика за определяне на заплатите във всички бюджетни дейности за 2000 година.

Най-голям относителен дял от извършените разходи заемат Заплатите и възнагражденията на персонала, зает по трудови правоотношения, социално-осигурителните плащания, материали, горива и енергия и §18 Други разходи

IX. Функция “Разходи неквалифицирани в други функции”

1. Закон за държавния бюджет на РБ за 2000 г. 16 613 400 лв.
2. Уточнен план 31.12.2000 г. 12 472 851 лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г. 12 445 371 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо закона 74.91%
5. Процент на изпълнение спрямо уточнения план 99.78 %

Разходите по тази функция в министерствата и ведомствата са свързани с придобиване на дялове и акции, временна финансова помощ и с изплащане на лихви.

Изпълнение на приходите и разходите на Българско национално радио за 2000 г.

	/в лв./
1. Приходи	1 886 557
2. Отчет на приходите към 31.12.2000 г.	2 002 391
3. Процент на изпълнение 106.14%	
/ т.2:т.1/	
4. Общо разходи – закон за бюджета	23 594 780
в т.ч. капиталови разходи	1 210 000
5. Общо разходи - уточнен план	27 605 719
в т.ч. капиталови разходи	1 210 000
6. Отчет на разходите към 31.12.2000 г.	26 615 761
в т.ч. капиталови разходи	1 208 636
7. Процент на изпълнение	12.80 %
/ т.6:т.4/	
10. Процент на изпълнение	96.41%
/ т.6:т.5/	

Съгласно чл.62, ал.6 от Закона за радиото и телевизията и с решение на Управителния съвет са одобрени общо приходи в размер на 1 886 557 лв. от рекламна, издателска, импресарска дейност и технически услуги. Изпълнението на приходите е в размер на 2 002 391 лв. или 106.14 на сто.

Общите разходи за дейността на Българско национално радио по закона за бюджета са в размер на 23 594 780 лв., за текущи разходи – 22 384 780 лв. Отчетени са 25 407 125 лв. или изпълнението на разходите е 113.50% спрямо закона за бюджета. Общият обем на излъчената програма през 2000 г. е 71 968 часа. При разчетени със Закона за държавния бюджет 1622 щ.бр. към 31.12.2000 г. заетите са 1583 щ.бр. Одобрените разходи за заплати на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения е в размер на 5 097 903 лв. в т.ч. и валутни заплати на кореспондентите в чужбина. В изпълнение на ПМС № 242 от 2000 г. в уточнен план е включена сумата за изплащане на еднократно допълнително възнаграждение в размер на една месечна брутна работна заплата, както и увеличение на средствата за работна заплата, считано от 1.10.2000 г. в изпълнение на ПМС № 224 от 2000 г. Разходите по отчет са в размер на 6 254 586 лв. или ръст спрямо закона за бюджета в размер на 122.69%.

В § 18-00 други разходи се планират и отчитат тези разходи, които преди всичко са свързани с дейността на Българското национално радио. При одобрени разходи в

размер на 12 240 956 лв. по уточнен план тези разходи са в размер на 13 542 213 лв., а по отчет разходите са в размер на 13 356 117 лв. или изпълнението спрямо закона за бюджета е в размер на 109.11%. Тези разходи по отчет са 52.59% от текущите разходи. Освен разходите за СБКО и отчетените разходи за данък печалба и други данъци, най-голям разход са таксите за излъчване на радиопрограма в размер на 12 655 345 лв.

Одобрената субсидия по закона за бюджета и по уточнен план е в размер на 23 594 780 лв., по уточнен план – 24 256 777 лв., а по отчет- 23 897 200 лв., или 101.28 % спрямо закона за бюджета и 98.52% спрямо уточнен план.

Изпълнение на приходите и разходите на Българска национална телевизия за 2000г.

	/в лв./
1.Общо приходи	3 302 132
2.Отчет на приходите към 31.12.2000 г.	33 508 910
3.Процент на изпълнение / т.2:т1/	97.69%
4. Общо разходи – закон за бюджета	33 956 432
в т.ч. капиталови разходи	904 000
5. Общо разходи - уточнен план	78 437 370
в т.ч. капиталови разходи	11 849 748
6.Отчет на разходите към 31.12.2000 г.	63 482 831
в т.ч. капиталови разходи	2 268 841
7.Процент на изпълнение към закона за бюджета	186.95%
/ т.6:т4/	
10.Процент на изпълнение към уточнен план	80.93%
/ т.6:т5/	

Съгласно чл.62, ал.6 от Закона за радиото и телевизията и с решение на Управителния съвет е приет план за приходите на Българската национална телевизия за 2000 г. в размер на 34 302 132 лв. предимно от рекламна, издателска, спонсорство и технически услуги. Изпълнението на приходите е в размер на 33 508 910 лв. или 97.69%.

Общите разходи на Българска национална телевизия по закона за бюджета са в размер на 33 956 432 лв. По уточнен план разходите са в размер на 78 437 370 лв., а по отчет- 63 482 831 лв. или изпълнението спрямо закона за бюджета е 186.95%. При одобрени по закона за бюджета текущи разходи в размер на 33 052 432 лв., по уточнен план текущите разходи са – 66 587 622 лв. Отчетени са разходи в размер на 61 178 462 лв. или изпълнението спрямо закона за бюджета на текущите разходи е 185.10%

Със закона за бюджета е одобрен обем програма 12 470 часа, в т.ч. национална програма – 6 588 часа; сателитна програма 4 392 часа; регионална програма – 1 490 часа. Приетият от Управителния съвет на Българска национална телевизия обем програма за 2000 г. е 15 710 часа в т.ч. национална програма – 9 840 часа; сателитна програма 4 380 часа; регионална програма – 1 490 часа. Отчетеният обем програма е 16 520 часа, в т.ч. национална програма – 9 770 часа; сателитна програма 4 177 часа; регионална програма – 2 573 часа.

При разчетени със Закона за държавния бюджет 2 085 щ.бр., по уточнения план - 2 015 щ.бр., към 31.12.2000 г. заетите са 1 934 щ.бр., като персонала включва и дейност почивно дело на телевизията.

Със закона за бюджета са одобрени средства за заплати и възнаграждения на персонала общо 6 400 942 лв., в т.ч. и левовата равностойност на валутните заплати на кореспондентите в чужбина. По уточнен план разходите са в размер на 11 461 992 лв., като в изпълнение на ПМС№ 242 от 2000 г. е включено и еднократното допълнително месечно възнаграждение на работещите към 30.11.2000 г. Отчетените разходи за заплати и възнаграждения са 11 103 535 лв. и са 173.47% спрямо закона за бюджета и 96.87% спрямо уточнен план.

В разходите за заплати и възнаграждения е включено и възнаграждението на генералния директор, което е равно на председател на Комисия в Народното събрание, както и разходите за възнагражденията на Управителния съвет.

Разходите за други възнаграждения и плащания на персонал по закона за бюджета са одобрени средства в размер на 1 424 163 лв., от които по чл.220, 222 и 224 от КТ – 835 707 лв. и за персонала по извън-трудова правоотношения – 535 671 лв. Общите разходи по уточнен план са 5 375 247 лв., от които по чл.220, 222 и 224 от КТ – 266 550 лв. и за персонала по извън-трудова правоотношения – 4 918 197 лв. По отчет разходите са общо 4 222 526 лв. , от които по чл.220, 222 и 224 от КТ – 262 495 лв. и за персонала по извънтрудова правоотношения – 3 741 470 лв. Общото изпълнение на разходите е 296.49% спрямо закона за бюджета и 78.58% спрямо уточнен план.

Разходите за веществена издръжка са одобрени в размер на 22 639 832 лв. Одобрените от Управителния съвет разходи по уточнен план са – 43 935 737 лв. По отчет тези разходи са в размер на 41 485 786 лв. или изпълнението спрямо закона за бюджета е 183.24%, а спрямо уточнен план изпълнението е 94.42%.

Одобрената субсидия по закона за бюджета е в размер на 33 956 432 лв. По уточнен план субсидията е в размер на 33 031 543 лв. По отчет субсидията е в размер на 29 668 394 лв., или изпълнението е 87.37% спрямо закона за бюджета и 89.82% спрямо уточнения план.

Изпълнение на бюджета на Сметната палата за 2000 г.

1. Приходи:	В ЛВ.
Закон за бюджета за 2000 г	
Уточнен план за 2000 г.	
Отчет за 2000 г	121
2. Текущи разходи/разходи + трансфери/:	
Закон за бюджета за 2000 г	4 945 915
Уточнен план за 2000 г.	6 263 235
Отчет за 2000 г.	5 428 663
Процент на изпълн. към ЗДБ	109.76%
Процент на изпълн. към Уточнен план	86.68%
3. Трансфери/субсидии, вноски/от/за ЦБ: /за текущи разходи/	
Закон за бюджета за 2000 г	4 945 915
Уточнен план за 2000 г.	6 263 235
Отчет за 2000 г.	5 428 542
Процент на изпълн. към ЗДБ	109.76%
Процент на изпълн. към Уточнен план	86.67%

По отчет Сметната палата реализира приходи 121 лв. от лихви по бюджетни сметки на областните поделения.

През 2000 г. са отчетени текущи разходи в размер на 5 428 663 лв. Изпълнението им спрямо закона за бюджета е 109.76 % и спрямо уточнения план съответно 86.68 %.

Разходите за заплати и възнаграждения на персонала нает по трудови правоотношения са 3 159 721 лв. - изпълнение 111,34% към закона за бюджета и 95,39 % към уточнения план. Към тях са включени на основание ПМС № 25 от 2000 г. за работната заплата в бюджетните организации и дейности през 2000 г. , изменено и допълнено с ПМС № 242 от 2000 г. средствата за еднократно допълнително възнаграждение в размер на една брутна работна заплата на служителите .

За социално-осигурителни вноски са изразходвани 1 037 428 лв. или 99.56% от закона за бюджета и съответно 82.82 % от уточнения план за годината.

Разходите за издръжка на Сметната палата за 2000 г. в размер на 1 171 701 лв. са изпълнени на 113.86% спрямо закона за бюджета и 72.45% спрямо уточнения план .

Разходите по § 18-00 Други разходи са 163 758 лв. като най-голям дял от тях имат разходите за СБКО 82 237 лв. и за посрещане на гости 49 803 лв.

За осигуряването на допълнителната нужда от средства в текущите разходи, на основание чл.34, ал. 3 от Закона за устройството на държавния бюджет и по предложение на Сметната палата е извършена корекция по бюджета за 2000 г. като за целта са намалени средствата за дълготрайни материални активи в размер на 670 000 лв.

Трансферите /субсидиите/ от бюджета за текущи разходи са в размер на 5 428 542 лв. или 109.76 % изпълнение спрямо закона за бюджета и 86.67% спрямо уточнения план за 2000 г.

Числеността на персонала по отчет към 31.12.2000 г. е 473 щатни бройки при разчетени 500 щатни бройки или изпълнение 94.60% спрямо закона за бюджета и уточнения план за 2000 г.

Изпълнение на бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2000 г.

- Изпълнението на годишния план за приходите по бюджета на Държавното обществено осигуряване /ДОО/ за 2000 г. възлиза на 96.44 %, при планирани 2 423 млн.лв., по отчет : 2 337 млн.лв. Основната причина за това е неизпълнението на плана на приходите от основния приходоизточник – осигурителни вноски, което възлиза на 144.5 млн.лв.

Неизпълнението на планираните приходи от основния приходоизточник - осигурителните вноски се дължи на комбинация от няколко фактора, а именно :

- сравнително ниското равнище на номиналната и реална работна заплата за страната и високото равнище на сумата от данъчни и осигурителни тежести;

- слабата все още мотивация както за работодателите, така и за самите осигурени лица от редовно изплащане на дължимите по закон осигурителни вноски;

- продължаващите финансови затруднения на част от стопанските предприятия;

- високия относителен дял на сенчестата икономика, в която по експертни оценки са заети над 30 % от всички заети лица в страната, но която все още дава под 10 % от общите приходи от осигурителни вноски на Държавното обществено осигуряване.

Към преодоляване действието на част от изброените причини са насочени редица от разпоредбите на Кодекса за задължително обществено осигуряване, Данъчно процесуалния кодекс и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2001 г., както и дейността на комисията за изграждане на Единната агенция по приходите към министерство на финансите.

При планирани общи разходи по бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2000 г. в размер на 2 808.8 млн.лв. по закон и 3 006.2 млн.лв. по уточнен план, разходите по отчет възлизат на 2 985.3 млн. лв., което означава изпълнение от 106.29 % спрямо закона и 99.31 % спрямо уточнения план; или преразход в размер на 176.5 млн.лв. спрямо закона и икономия в размер на 20.9 млн.лв. спрямо уточнения план за 2000 г.

Най-голям относителен дял в общите разходи на Държавното обществено осигуряване през 2000 г. заемат разходите за пенсии - 2 534.5 млн.лв. или 84,90 % от общите разходи.

След тях се нареждат разходите за помощи и обезщетения, възлизащи : по закон и уточнен план на 326.5 млн.лв. и по отчет на 261.2 млн.лв, или 79.99 %от планираните. Тази “икономия” се формира от неизпълнението на планираните разходи по : Кодекса за задължително обществено осигуряване, което е в размер на 54.7 млн.лв.; Указа за насърчаване на раждаемостта – в размер на 9.2 млн.лв. и месечните добавки за деца по чл.40 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите – в размер на 1.4 млн.лв.

За издръжка на НОИ са изразходвани 14.7 млн.лв., което представлява 70.16 % от плановия размер на тези разходи за 2000 г.

През отчетната година са допуснати преразходи по :

- параграф 41-00 “Пенсии” – в размер на 112 млн.лв.;
- параграф 01-00 “Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения” – в размер на 4.4 млн.лв. и свързаните с тях разходи за социално-осигурителни вноски – в размер на 1.7 млн.лв. или общо преразход в размер на 6.1 млн.лв. Този преразход се свързва с даденото в чл.110, ал.9 от Кодекса за задължително обществено осигуряване право на НОИ за разходване на 10 % от събраните суми по актовете за начет от невнесени осигурителни вноски за повишаване квалификацията и материалното стимулиране на служителите. В тази връзка НОИ отчита разходи в размер на 5.2 млн.лв. за допълнително материално стимулиране и други допълнителни възнаграждения, непланирани със Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2000 г.;

- параграф 20-00 “Платени лихви по външни заеми” - в размер на 653.6 хил.лв.;
- параграф 15-00 “Външни услуги” - в размер на 174.9 хил.лв.

По трансферите към държавното обществено осигуряване:

Общата сума на планирания трансфер от Републиканския бюджет за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2000 г. възлиза на 549.7 млн.лв. Действително преведените средства са също в размер на 549.7 млн.лв. В тези суми са включени допълнително преведените средства от Републиканския бюджет за :

- еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2000 г. в размер на 91млн.лв., съгласно ПМС N 235 от 16 ноември 2000 г.;

- целева субсидия за балансиране бюджета на ДОО за 2000 г. в размер на 106.4 млн.лв., съгласно ПМС N 264 от 8 декември 2000 г.

През 2000 г. НОИ възстанови на Републиканския бюджет разчетените суми за 1999 г. в размер на 14.7 млн.лв., с които е намален планирания общ трансфер от РБ за бюджета на ДОО за 2000 г.

През отчетната година, Националният осигурителен институт ползва временни безлихвени заеми за своевременното изплащане на пенсиите в размер общо на 1 060.3 млн.лв., които са изцяло погасени към 31.12.2000 г.

В резултат неизпълнението на приходната и преизпълнението на разходната част, бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2000 г. приключва с дефицит от 117.3 млн. лв., което представлява 269.62 % или 2.7 пъти повече спрямо уточнения план, възлизащ на 43.5 млн. лв.

НОИ отчита наличности по сметките в края на 2000 г. в размер общо на 10.7 млн.лв., които представляват левовата равностойност по валутните сметки в края на периода. Отчетени са и 663.4 хил.лв. (със знак +) – преоценка на валутни наличности.

Изпълнението на бюджета на Националната Здравноосигурителната каса за 2000 г.

Бюджетът на Националната здравноосигурителна каса за 2000 год. включва приходи в размер на 535 173 397 лв. и разходи в размер на 257 119 157 лв.

Приходите на Националната здравноосигурителна каса към 31.12.2000 год. са в размер на 549 195 189 лв., извършените разходи са 126 831 776 лв. Извършените разходи представляват 49.33 % от одобрените с бюджета на НЗОК разходи за 2000 год., а събраните към тази дата приходи от здравноосигурителни вноски са 102.62 % спрямо предвидените. Отчетените за 2000 г. приходи са резултат от проведените през годината активни действия и предприети мерки в насока максимална събираемост на приходите. Освен приходите от здравноосигурителни вноски НЗОК отчита и постъпления от лихви, които са формирани преимуществено през второто полугодие, резултативно на осъществените проверки от контролните органи на НОИ и НЗОК и законосъобразно наложените санкции в резултат на направените констатации.

Извършените през 2000 год. разходи са съобразени с предвидените по Закона за бюджета на НЗОК.

Разходите за заплати и осигурителни плащания са извършени съобразно нормативно приетите размери на средната брутна работна заплата за периода, както и поетапното назначаване на персонала/ 1800 щатни бройки, 1700 средногодишни щатни бройки/. През 2000 г. НЗОК не промени размера на приетата със Закона за бюджета на НЗОК средна брутна работна заплата, независимо от индексацията на доходите в бюджетната сфера през периода. От разходите за текуща издръжка преобладаващи са разходите за материали и външни услуги, което е напълно обяснимо за началния етап на функциониране на НЗОК, когато се решават редица въпроси от организационен, устройствен и административно-стопански характер.

От регламентиранияте в бюджета на НЗОК разходи единствено капиталовите разходи са усвоени изцяло (99.99%). Тези средства са изразходвани основно за:

- адаптация на предоставения сграден фонд за целите на осъществяваната от НЗОК дейност;
- изграждане на комуникационна система

- закупуване на сгради, офис-оборудване, хардуер и софтуер. Направените през годината инвестиционни разходи са в съответствие със стратегията за институционално и информационно изграждане на НЗОК и РЗОК.

Основен дял в структурата на разходите заемат направените през годината здравноосигурителни плащания за периода 1.07.2000 г. –31.12.2000 г. При предвидени по закон 187 млн.лв. са изплатени 97.5 млн.лв., от които 63.4 млн.лв. са плащания за доболнична медицинска помощ, и 34.1 млн.лв. са разходи за лекарствени средства за домашно лечение. През отчетния период се постави основата на здравната реформа по отношение въвеждането на здравноосигурителните плащания – уточниха се и се стабилизираха процедурите по предоставяне на финансови средства на изпълнителите на медицинска помощ и на трансфер на парични средства към регионалните подразделения на НЗОК.

Изпълнение на бюджета на фонд “Професионална квалификация” за 2000г.

Дейността на Националната служба по заетостта се финансира от фонд “Професионална квалификация и безработица” /ПКБ/.

Съгласно чл. 10 от ЗЗБНЗ със средствата от фонд “ПКБ” се осигурява социалната защита на безработните, тяхната квалификация и преквалификация, насърчаване на заетостта, издръжка на системата на НСЗ и Надзорния съвет.

Основен източник на постъпленията на средства по фонда са задължителните вноски, регламентирани в чл. 19 от ЗЗБНЗ.

Общият размер на приходите за 2000 г. възлиза на 197.1 млн. лв., което представлява изпълнение от 100.10% спрямо уточнения план.

От вноски във фонда са постъпили 192 млн. лв., което е 98.87% спрямо разчетените по уточнен план за годината – 194.2 лв. От тях вноски от фирми и бюджетни организации в размер на 155.4 млн. лв. и лични вноски от работници и служители в размер на 36.5 млн. лв.

- Значително преизпълнение се наблюдава при неданъчните приходи в размер общо на 2.4 млн. лв. или 187.28 % спрямо уточнения план.

При планирани общи разходи по бюджета на фонд “Професионална квалификация и безработица” за 2000 г. в размер на 252.3 млн. лв. по закон и 321.3 млн.лв. по уточнен план, разходите по отчет възлизат на 295.3 млн. лв., което представлява изпълнение от 117.04 % спрямо закона и 91.88 % спрямо уточнения план; или преразход в размер на 43 млн. лв. спрямо закона и икономия в размер на 26.1 млн. лв. спрямо уточнения план за 2000 г.

Следва да се отбележи, че по редица обективни причини, бюджета на фонд “ПКБ” за 2000 г. бе съгласуван от министъра на финансите едва през м.ноември 2000г.

Група “Социални помощи и обещетения”

При план 286.1 млн. лв, отчетените от фонд “Професионална квалификация и безработица” средства по тази група за 2000 г. са в размер на 266.1 млн. лв., което е с 20.1 млн. лв. по-малко, или 92.98 % спрямо уточнения план за 2000 г. Тук се включват

разходите за активни и пасивни мерки на фонда и социално- и здравноосигурителните вноски за безработни лица.

Най-голям относителен дял в общите разходи на фонд “ПКБ” през 2000 г. заемат разходите за помощи и обезщетения – 208.6 млн. лв. или 70.66 % от общите разходи. Те се разпределят както следва :

За пасивни мерки – 181.8 млн. лв., в т.ч. :

- изплатени обезщетения и помощи за безработни – 172.1 млн. лв.
- изплатени обезщетения при прекратяване на трудов договор – 9.7 млн. лв.

За активни мерки – 26.8 млн. лв., в т.ч. :

- разходи за програми, осигуряващи заетост на безработни – 21.2 млн. лв. От тях по ПМС N 206/2000 г. (за целево финансово осигуряване на програми и мерки за насърчаване на заетостта и професионалната квалификация) – 7 млн. лв.

- разходи за насърчаване на работодатели при наемане на безработни – 4.5 млн. лв. От тях по ПМС N 206/2000 г. – 419 хил. лв.

- разходи за професионална квалификация на безработни - 1.2 млн. лв. От тях по ПМС N 206/2000 г. – 799 хил.лв.

В тази група са включени и разходите за осигурителни вноски за Държавното обществено осигуряване и здравното осигуряване на безработни лица с право на обезщетение по ЗЗБНЗ.

Социалните осигуровки за Държавното обществено осигуряване за изплащани помощи на безработни от фонд “ПКБ” по уточнен план възлизат на 52.6 млн. лв. По отчет същите са в размер на 48.8 млн. лв. или 92.68 % спрямо уточнения план.

При планирани 9.8 млн. лв, преведените здравноосигурителни вноски за безработни по отчет възлизат на 8.7 млн. лв., което представлява 87.87 % от уточнения план.за 2000 г.

Група “Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”

Общите разходи по бюджета на фонд “ПКБ” във тази група по уточнен план са в размер на 35.2 млн. лв., в т.ч. текущи разходи – 31.7 млн. лв. и капиталови разходи – 3.5 млн. лв. По отчет същите възлизат на 29.4 млн. лв. или 83.41 % спрямо уточнения план,

в т.ч. текущи разходи в размер на 26.9млн. лв. (85.03 % от уточнения план) и капиталови разходи в размер на 2.4 млн. лв. (68.79 % от уточнения план).

За издръжка на Националната служба по заетостта са изразходвани 9.4 млн. лв., което представлява 72.51 % от плановия размер на тези разходи за 2000 г.

Към отчетния период заетите щатни бройки в системата са 3 792 включително и жените в отпуск по майчинство, което представлява 99.01 % спрямо уточнения план, а средносписъчния брой без жените в отпуск по майчинство е 3 656 или 95.46 % от уточнения план.

Общата сума на планирания по уточнен план трансфер от Републиканския бюджет за бюджета на фонд "ПКБ" е 88.9 млн. лв. По отчет същата възлиза на 84 млн. лв., в това число :

- за изплащане на обезщетения във връзка със структурната реформа по чл.1 и чл.6 на ПМС 100/1998 г. – 22.4 млн. лв. От тази сума 18 млн. лв. представляват целева помощ от Американската Агенция за международно развитие. С нея се покриват разходите на фонд "ПКБ" направени през 1999 г. за изплащане на обезщетения по реда на ПМС 100/1998 г. – 13.6 млн. лв.

- за изплащане на обезщетения по чл.1 и чл.5 на ПМС 141/2000 г. – 782 хил.лв.
- за изплащане на обезщетения на лица по реда на чл.233 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България – 104 хил. лв.

- субсидия от държавния бюджет – 51 млн.лв. За нормалното осъществяване на дейността на Националната служба по заетостта /НСЗ/ през 2000 г. и за навременно превеждане на средствата на бюрата по труда за изплащане на обезщетенията и помощите при безработица и свързаните с тях социално-осигурителни плащания, НСЗ е ползвала временни безлихвени заеми от Републиканския бюджет през отчетната година. С писмо N 82-00-0149 от 21.11.2000 г., Министерството на финансите даде съгласие за преобразуване на сумата от отпуснатите на НСЗ заеми в субсидия – до размера на предвидения трансфер от Републиканския бюджет за бюджета на фонд "ПКБ" за 2000 г. от 51 млн. лв.

- за финансово осигуряване на програми и мерки за насърчаване на заетостта и професионалната квалификация по реда на ПМС 206/2000 г. – 9.7 млн. лв.

- за осъществяване на регионална програма за заетост в област Габрово по РМС 318/2000 г. – 10 639 лв.

При планиран дефицит по бюджета на фонд "ПКБ" за 2000 г. в размер на 35.5 млн.лв., фонд "ПКБ" приключва с дефицит от 14.2 лв., или 39.87 % спрямо уточнения план.

Фонд "ПКБ" отчита наличности по сметките в края на 2000 г. в размер общо на 25.3 млн.лв., което е с 20.9 млн.лв. повече от планираните по уточнен план 4.3 млн. лв., или 583.21 % спрямо уточнения план за 2000 г.

Изпълнение на бюджета на съдебната власт за 2000 г.

Приходи по ЗДБ'2000 г.	84 723,7 хил.лв. в т.ч.:	
Приходи от такси	34 000,0 хил.лв.	
Отчисления за фонд "Съдебни сгради" и фонд "Затворни сгради"	1 700,0 хил.лв.	
Субсидия от РБ	52 423,7 хил.лв.	
Уточнен план за 2000 г.	92 749,3 хил.лв.	
в т.ч.:		
Приходи от такси	34 000,0 хил.лв.	
Отчисления за фонд "Съдебни сгради" и фонд "Затворни сгради"	1 700,0 хил.лв.	
Субсидия от РБ	60 449,3 хил.лв.	
Отчет за 2000 г.	93 593,5	хил.лв.
Изпълнение спрямо ЗДБ за 2000 г.	100,47 %	
Изпълнение спрямо Ут.план	100,91 %	
в т.ч.:		
Приходи от такси	36 552.1 хил.лв.	
Изпълнение спрямо ЗДБ'2000 г.	107.51%	
Изпълнение спрямо Ут.план	107.51%	
Отчисления за фонд "Съдебни сгради" и фонд "Затворни сгради"	2 264.2 хил.лв.	
Изпълнение спрямо ЗДБ'2000 г.	133.19%	
Изпълнение спрямо Ут.план	133.19%	
Субсидия от РБ	59 099.3 хил.лв.	
Изпълнение спрямо ЗДБ'2000 г.	112.73%	
Изпълнение спрямо Ут.план	97.77%	

Бюджетът на съдебната власт се състои от два източника на приходи, приходи от дейността на органите на съдебната власт и субсидия.

Общият размер на отчетените приходи по бюджета на съдебната власт е 95 857.7 хил.лв., което представлява 110.92% спрямо ЗДБ за 2000 г. и 101.49% спрямо Уточнения план. От тях 36 552.1 хил.лв. са приходи от дейността на органите на съдебната власт (съдебни такси), за които се отчита преизпълнение спрямо ЗДБ в размер на 107.51%.

Разходи по ЗДБ за 2000 г.	84 723.7 хил.лв.
Уточнен план за 2000 г.	92 749.3 хил.лв.
Отчет за 2000 г	93 566.6 хил.лв.
Изпълнение спрямо ЗДБ'2000 г.	110.44%
Изпълнение спрямо Ут.план	100.88%

Анализирайки отчета за касовото изпълнение на разходите по бюджета на съдебната власт за 2000 г., общият размер на разходите възлиза на 95 830.7 хил.лв., което представлява 110.88% спрямо ЗДБ за 2000 г. и 101.6% спрямо уточнения план. От тях отчисленията за фонд “Съдебни сгради” и фонд “Затворни сгради” са в размер 2 264.2 хил.лв. Най-голям относителен дял от текущите разходи заемат разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения – 47 868.1 хил.лв. или 49.95% от общия размер на разходите. В сравнение с уточнения план за 2000 г., по отчет разходите за заплати са 102.20 %.

Средствата, изразходвани за социални осигуровки по отчета за 2000 г. са в размер на 16 193.7 хил.лв., което е 86.18% спрямо уточнения план към 31.12.2000 г.

Разходите за веществена издръжка в размер на 17 095.7 хил.лв. представляват 122.91% към ЗДБ за 2000 г. и 124.19% спрямо уточнения план. Това преизпълнение е компенсирано с реструктурирането на разходите по други параграфи.

Бюджетът на съдебната власт за 2000 г. е разчетен за осигуряване издръжката на 9 630 щ.бр. (9 261 средногодишни щ.бр.). Съгласно отчета към 31.12.2000 г. техният брой е 9 216, а средногодишните щатни бройки са 9 082.

Основните проблеми по изпълнение на бюджета на съдебната власт са свързани с разплащането на задължения към държавни органи, свързани с осъществяването на съдебния процес (МВР – за конвоиране на задържани лица) и към лица, преки участници в съдебното производство по нормативно установен ред – служебни защитници, вещи лица, съдебни експерти.

От анализа на изпълнението на бюджета на съдебната власт за 2000 г. следва, че са осигурени необходимите условия за нормално функциониране на органите на съдебната власт, като са спазени параметрите по отношения на заплати, социално-осигурителни плащания и разходите по издръжката, определени с макроикономическата рамка за 2000 г.

Анализ за касовото изпълнение на общинските бюджети към 31.12.2000 г.

Собствени приходи:

При първоначален разчет на собствените приходи в консолидираната фискална рамка за 2000 г. на основата, на която е приет Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. в размер на 1 091.93 млн. хил.лв., на сесия на общините са приети (утвърдени) по общинските бюджети собствени приходи в размер на 1 184.79 млн.лв. или в повече с 92.85 млн..лева, което изразено в процентно увеличение спрямо разчета е 8.5 %.

Отчетените собствени приходи към 31 декември 2000 г. по общинските бюджети възлизат на 1 122.42 млн.лв. или в повече от прогнозата с 30.48 млн.лв., което в процент е 2.8 % повече.

2.Субсидии от ЦРБ:

Закона за Държавния бюджет на Република България за 2000 година утвърждава бюджетните взаимоотношения на общините с Републиканския бюджет в размер на 395 млн.лева, от които обща субсидия 311 млн.лева, целева субсидия за капиталови разходи 76.78 млн.лева, целева субсидия за социални помощи 63.48 млн.лева и вноски в Републиканския бюджет 56.34млн.лева.

Към 31.12.2000 година уточнените бюджетни взаимоотношения на общините са в размер на 741.55 млн..лева, от които обща субсидия 608.14 млн.лева, целева субсидия за капиталови разходи 83 млн.лева, целева субсидия за социални помощи 82.71 млн.лева и вноски в Републиканския бюджет 32.29 млн.лева.

Направените през годината промени са общо компенсирани в размер на 346.53 млн.лв., от които в увеличение на общата субсидия (намаление на вноската) 307.25 млн.лева, в увеличение на целевата субсидия за капиталови разходи 20.05 млн.лева, в увеличение на целевата субсидия за социални помощи 19.23 млн.лева и извършена трансформация на целева субсидия за капиталови разходи в обща субсидия в размер на 13.83 млн.лева.

При разчет на разходите за общините по Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. в размер на 1 486.95 млн.лв. приетите от общинските

съвети бюджети са в размер на 1 698.37 млн.лв. или в повече с 211.42 млн.лв. От тази сума 116.58 млн.лв. са за финансиране на дефицита по общинските бюджети.

Изпълнението на разходите към 31.12.2000 г. е в размер на 2 006.02 млн.лв., което е в повече спрямо прогнозните разходи по закон с 519.07 млн.лв. Тези допълнителни разходи са осигурени за сметка на преизпълнение на собствените приходи в размер на 30.48 млн.лв., допълнително представена субсидия от републиканския бюджет в размер на 346.53 млн.лв. и друго финансиране 142.06 млн.лева.

Към 31 декември 2000 г. общините са приключили с касова наличност в размер на 15.64 млн.лева и същите са посочили неразплатени разходи в размер на 171.25 млн.лв.

Функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи”

Група “Социални помощи и обезщетения”

Утвърдените със Закона за държавния бюджет на РБ за 2000 година средства за социални помощи са в размер на 126950.0 хил. лв., като 50 % от тях, или 63475.0 хил. лв. са под формата на целеви субсидии от републиканския бюджет. Първоначалният план на общините, приет от общинските съвети възлиза на 131313.3 хил. лв., или с 4363.3 хил. лв. повече, т.е. спазена е разпоредбата на чл. 13, ал. 1 от ЗДБРБ за 2000 г. при съставянето и приемането на общинските бюджети размерът на средствата за социални помощи по Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП) и Указа за насърчаване на раждаемостта (УНР) да не бъде по-малък от удвоения размер на предвидените с чл. 9, ал. 1 целеви субсидии за социални помощи.

През 2000 година, Министерство на финансите предостави целево допълнителни средства за социални помощи по общинските бюджети, за покриване на възникнали завишени потребности от такива в резултат от влизане в сила на нови нормативни актове и за разплащане на просрочени задължения за социални помощи в края на годината. По значителните увеличения бяха извършени в изпълнение разпоредбите на:

- РМС № 498/14.07.2000 г. - са предоставени допълнителни средства за помощи по Указа за насърчаване на раждаемостта в резултат на увеличения размер на минималната работна заплата, както и допълнителни средства за помощи по Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане вследствие на увеличения брой подпомагани, регистрирани в службите за социално подпомагане

общо в размер на 15500.0 хил. лв., от които под формата на целеви субсидии 7750.0 хил. лева.

- РМС № 653/06.10.2000 г. - са отпуснати допълнителни целеви средства за изплащане на просрочени задължения на общините за социални помощи в размер на 20968.6 хил. лв., от които като целеви субсидии 10484.3 хил. лева.

Уточнения план на средствата за социални помощи по УНР и ППЗСП по закон към 31.12.2000 г. е в размер на 165412.2 хил. лв., а изпълнението възлиза на 164573.4 хил. лева, или 99.5 % спрямо уточнения план, 129.6 % спрямо закона за 2000 г. и 125.3 % спрямо първоначалния бюджет на общините, приет на сесии на общинските съвети. Относителния дял на разходите за социални помощи от общите разходи на общините (без капиталовите) е 8.9 %, при 7.6 % за 1999 г. и 5.0 % за 1998 година.

От общите разходи за социални помощи 74123.0 хил. лв. или 45.0 % са по Указа за насърчаване на раждаемостта, от които най голям дял имат обезщетенията за отглеждане на малко дете – 51257.4 хил. лв. и месечните добавки за деца – 19207.8 хил. лв., и 90450.5 хил. лв. или 55.0 % са по Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане. В сравнение с изпълнението към 31.12.1999 г. тенденцията е изменение в съотношението на изплатените помощи по УНР и ППЗСП в полза на тези по Правилника (За 1999 г. съотношението е съответно 46.1 : 53.9 на сто).

Независимо от отпуснатите допълнителни средства за социални помощи, към 31.12.2000 г. по общинските бюджети останаха неразплатени разходи за социални помощи в размер на 18 912.4 хил. лева, като в редица общини има неразплащани или частично платени помощи по ППЗСП от по-предишни месеци на годината (август, септември и т.н.). Съгласно чл. 31 от ППЗСП помощите по чл. 9 от Правилника се изплащат в рамките на бюджетната година, с изключение на тези за месец декември, които се изплащат до края на месец януари следващата година. Вследствие изпълнението на цитираната разпоредба много от начислените помощи за по-предишни месеци не са изплатени на правоимащите лица и семейства, което поражда предпоставки за възникване на социално напрежение и недоволство от страна на гражданите.

В края на 2000 г. са изплатени обезщетения за отглеждане на малко дете на 160483 бр. неработещи, учащи и самотни майки, месечни добавки за деца – за 188739 бр. деца и са подпомогнати 379565 бр. лица и семейства с месечни помощи по ППЗСП.

За здравноосигурителни вноски на лицата с право на социално подпомагане и членовете на техните семейства, при предвидени по ЗДБРБ за 2000 средства в размер на 41 252.4 хил. лева, одобрените такива с първоначалния бюджет на общините от сесии са в размер на 7 191.2 хил. лв., а уточнения план – 12 271.7 хил. лв. Изразходваните за тази цел средства към 31.12.2000 г. са в размер на 10 637.6 хил. лв. Относителния дял на отчета спрямо закона е едва 25.8 %, спрямо първоначалния бюджет 147.9 %, а спрямо уточнения план – 86.7 %. За 2000 г. броя на осигурените лица от общините с право на социално подпомагане и членовете на техните семейства възлиза на 487683 души. Ниският относителен дял на усвояване на предвидените средства по ЗДБРБ е показателен, че същите са отклонени за покриване на други разходи по общинските бюджети. Той е в резултат също така и на редица трудности и неясноти от нормативен характер във връзка с реда и начина на воденето на регистрите на социалнослабите лица, подлежащи на здравно осигуряване от общините и начисляването и внасянето на здравно осигурителните вноски. Нерядко, в някои от писмата на НОИ, НЗОК и МТСП-НССП до общините по тези въпроси, се даваха противоречиви указания относно реда и изискващите се документи от лицата.

Група “Работи и служби по социалното осигуряване”

При одобрени разходи за социалните заведения по Закона за държавния бюджет на РБ за 2000 г. в размер на 63254.6 хил. лв., първоначалния план на общините, приет на сесия възлиза на 53732.0 хил. лв., уточнения план – на 62253.0 хил. лева, а отчета - на 59837.1 хил. лв. Относителният дял на изпълнението спрямо закона е 94.6 %, спрямо първоначалния план – 111.4 % и спрямо уточнения план – 96.1 %. Изразходваните средства за социални заведения представляват 3.2 % от общите разходи на общините.

Един от основните проблеми в издръжката на заведенията за социални грижи е липсата на средства за основни ремонти, а повечето от тях се намират в стари сгради, нуждаещи се от основен ремонт.

Функция “Здравеопазване”

През 2000 г. с преобразуването на съществуващите публични здравни заведения за извънболнична помощ в еднолични търговски дружества, по закона за лечебните

заведения, със заповед на министъра на здравеопазването и по решение на общинските съвети приключи първият етап от въвеждането на здравноосигурителната система в страната.

Освен това при анализа следва да се имат предвид допълнителните средства, дадени по бюджетите на общините за дълговете на бившите окръжни градове за здравеопазване, за обезпечаване на ученическото здравеопазване от общините, за покриване разходите по ликвидацията /обезщетенията/ на бившите поликлиники и селските здравни служби и участъци, както и за изплащането на октомврийските и ноемврийски заплати и осигурителните плащания и за 13-та заплата.

Отчитайки предоставените допълнителни средства по бюджетите на общините за здравеопазването през 2000 г. , при бюджет 366 242 хил.лв. и уточнен план 433 778.5 хил.лв. са отчетени 413 895.2 хил.лв. Неизпълнението на уточнения план се дължи преди всичко на възстановени средства по нормативни актове и на липса на налични средства за изплащането както на декемврийски заплати и осигурителни плащания в размер на 5.15 млн.лв., така и на задължения за медикаменти / в това число и по Наредба №12 на МЗ от 1997 г. за безплатни и частично платени лекарствени средства за шест месеца / в размер на 10.08 млн.лв. и на други разходи /храна, ел.енергия, топлоенергия, горива, вода и др./ в размер на 20.29 млн.лв.

Функция "Образование"

В процеса на изпълнението на бюджета през 2000 година влияние оказаха редица фактори като:

- изискванията за извършване на 10 % съкращение на персонала в изпълнение на нормативни актове.
- промяна на нормативните актове на МОН /Наредби № 7 и №8 от 06.12.99год/.
- намаление броя на учениците в училищата и децата в ЦДГ.
- реструктуриране на мрежата в изпълнение на ПМС 219/99год. с цел намаляване на разходите за издръжка.

Първоначалният бюджет на функция "Образование" бе разработен при утвърдена от Министерството на образованието и науката средногодишна численост на персонала

139737щ. бр. По отчет 31.12.1999 год числеността на персонала е 155050 щ. бр. В изпълнение на 219 ПМС/1999 год. и чл.17 от ЗДБРБ 2000 год. е предвидено съкращение на персонала с 10 %. За функция “ Образование” в изпълнение на чл.17 т.3 от Закона съкращението на персонала бе средногодишно. В тази връзка са приети и сериозни промени в Наредба № 7 на МОН за определяне числеността на персонала в детските градини, училища и обслужващи звена, Наредба № 8 на МОН за определяне броя на учениците и на децата в паралелките и детските градини и обслужващите звена. В изпълнение изискванията на нормативните постановки и прилагането на тези две наредби, през 2000 год. са закрити 94 бр. начални училища, 86 бр. основни училища, 7 бр. СОУ, 1бр. общежития, 119 бр. ОДЗ1 22 бр. МУЦ , 493 бр. групи в централни детски градини, 2671 паралелки в училищата.

Разработването на проектобюджета се извърши с утвърдената с ПМС № 141/1999год. средна месечна брутна работна заплата от 150.35лв. увеличена с 5 %. Поради факта, че с утвърдената през 1999 год. средна месечна брутна работна заплата на педагогическия персонал не бе възможно прилагането на Наредба № 1 на МОН за определяне на индивидуалните месечни брутни работни заплати на едно лице заети в системата на народната просвета, се наложи да се изготвят редица изчисления за осигуряване на допълнително необходимите за целта средства. Това несъответствие в показателите на Наредбата и спазване на утвърдената диференцирана средна месечна брутна работна заплата по общини, създаде редица проблеми при определяне на индивидуалните месечни брутни работни заплати на педагогическите кадри. В тази връзка и утвърдената с ПМС № 25/2000 год. средна месечна брутна работна заплата за функция “Образование” е увеличена на 164.42 лв. или с 9.4 %, вместо с 5 %, с който ръст е осигурено частично прилагането на наредбата.

Общо разходите по отчет за издръжка на дейностите от функция “Образование” са в размер на 154.84 млн.лв. при уточнен план 164.26 млн.лв. или 94.26 %, а спрямо тези предвидени в първоначалния бюджет 128.9 %. С най-голяма тежест са разходите за материали, горива и енергия 71.652 млн.лв. или 96.8 %. Независимо от това неразплатените разходи по този параграф възлизат в размер на 12.96 млн.лв., които представляват 31.9 % от общата сума на неразплатените разходи за функция “Образование” в размер на 40636.3 х.лв. Неразплатени останаха и 3.61 млн.лв.

осигурителни вноски за ДОО, 368 хил.лв. вноски за фонд "ПКБ", 607 хил.лв. за здравно осигурителни вноски, 706 хил.лв. за стипендии и др.

Функция "Почивно дело, култура и религиозни дейности"

Касовото изпълнение на бюджета на общините за същата функция към 31.12.2000 година е 56 590.7 хил.лева или със 7 208.7 хил.лева в повече от плана по ЗДБ за 2000 г.- 49 382.0 хил.лева, което е 114.6 на сто.

По отделни групи на функцията касовото изпълнение на бюджета за отчетния период е следното:

Група "Почивно дело"

В системата на почивното дело към общините работят 103 щатни служители.

За поддръжка и развитие на почивната база и социалния отдих в общините през 2000 година са изразходвани 849.0 хил.лв. при план по ЗДБ - 1 033.2 хил.лв. , което е 82.2 %. Изплатени са заплати и социални осигуровки на работещите по утвърдена СМБРЗ от общинските съвети в размер съответно на 224.4 хил. лв. и 122.8 хил.лв. Издръжката на материалната база, основно разходи за материали, горива и енергия, възлиза на 481.8 хил.лева.

Група "Физическа култура и спорт"

При план за 2000 г. 2 752.5 хил.лв. за развитие на физическата култура и спорт са отчетени 5 527.8 хил.лева. Превишението в размер на 2 775.3 хил.лв. спрямо плана, което е 200.8 %, се дължи на осигуряването на собствени средства от общините за изграждане и стопанисване на общински спортни имоти и съоръжения, както и за подпомагане на спортни клубове и спортни дружества, чиито седалища и дейност са на територията на общината.

Основанието за финансирането на физическата култура и спорта, включително и за осигурените допълнително средства, е чл.59 от Закона за физическото възпитание и спорта, както и Закона за общинските бюджети.

В системата на физическата култура и спорта в общините работят 344 човека, за които са осигурени средства за заплати, социални осигуровки и издръжка. По отчет предвидените средства за тази цел са в рамките на планираните по ЗДБ за 2000 г.

Група “Туризмъ”

Съгласно чл.16 от Закона за туризма, средствата за финансово подпомагане на развитието на туризма се предоставят ежегодно чрез бюджета на Министерството на икономиката.

На основание чл.17 от същия закон, по решение на общинския съвет може да се подпомага развитието на туризма на територията на общината. В тази връзка за 2000 година общините са изразходвали общо 172.2 хил.лв. под формата на отпусната субсидия за нефинансови предприятия за текуща дейност на някои туристическите дружества, развиващи дейност на тяхна територия, при 257.0 хил.лева, планирани в общия консолидиран бюджет за 2000 г.

Група “Култура”

По ЗДБ на Република България за 2000 година в частта за културните дейности с общинско значение бяха разчетени 45.34 млн. лева, от които 698.3 хил. лв. за капиталови разходи, което е 0.15 % от БВП на страната за същия период.

Касовото изпълнение на общинските бюджети към 31.12.2000 г., в частта за група “Култура” е 50 031.3 хил.лева., в т.ч. 760.8 хил.лева капиталови разходи или изразходваните средства са в повече спрямо ЗДБ с 4 692.0 хил.лева., което е 110.3 %. От преизпълнението на плана на собствените си приходи, както и от прилагането на нормативни актове на МС, общините са имали възможност допълнително да финансират дейностите по културата.

Основните културни дейности, финансирани от общините са: читалищата, субсидирани по Закона за народните читалища за основните им функции, (уреждане и поддържане на библиотеки, читални, видеотеки, развитие и подпомагане на любителското художествено творчество, организиране на школи, кръжоци, концерти, чествания, създаване и съхраняване на музейни сбирки, финансиране на библиотеки,

театри, опери, оркестри, ансамбли, музеи и художествени галерии, финансиране на местни традиции и обичаи, на обредната дейност, радиотранслационни възли, поддържане на зоопаркове и редица други културни дейности с общинско значение.

В изпълнение на ПМС № 194/1994 г., ПМС № 96/98 г. и § 29 от ПЗР на ЗДБ на РБ за 2000 г. се направиха промени в структурата и финансирането на държавните театрални, музикални и танцови организации, като на практика се утвърди смесеното финансиране / от РБ и бюджетите на общините/ на упоменатите културни институти. Тези средства се осигуряват от собствени приходи на общините, разчитат се в съответните дейности на група “Култура” по бюджетите на общините като субсидии за нефинансови предприятия за текуща дейност и възлизат общо за страната на 2 341.2 хил..лева.

За издръжка на читалищата, съгласно Закона за народните читалища, са изразходвани средства под формата на субсидия за организации с нестопанска цел 13 588.4 хил.лева. или със 130.1 хил.лева в повече от планираните 13 458.3 хил.лева средства по ЗДБ за 2000 г. Отпуснатата субсидията за читалищата е 27.6 % от общия обем на изразходваните средства за развитие на културата. Същата е изразходвана основно за заплати и осигуровки на 4 767 читалищни работници в 3 016 броя читалища.

Касово изпълнение на приходите и разходите на държавните висши училища

1. Закон за бюджета за 2000 г.	108 585 хил.лв.
2. Уточнен план към 31.12.2000 г.	108 585 хил.лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г.	119 456 хил.лв.
4. Процент изпълнение / т.3:т.1/	110.01 %
5. Процент изпълнение / т.3:т.2/	110.01 %

Най-голямата част от приходите на висшите училища, повече от 90 %, са от семестриални такси на студентите. Техният размер по Закона за бюджета и по уточнения план е 101 237 хил. лв., а по отчет – 109 028 хил.лв. Изпълнението е 107.7 на сто.

1. Закон за бюджета за 2000 г.	158 354 хил.лв.
2. Уточнен план към 31.12.2000 г.	290 701 хил.лв.
3. Касов разход към 31.12.2000 г.	284 753 хил.лв.
4. Процент на изпълнение / т.3:т.1/	179.82%
5. Процент на изпълнение/ т.3:т.2/	97.95 %

Със тези средства се финансира учебната, научно-изследователската и лечебната дейност в държавните висши училища, както и социално-битовите разходи на студентите и докторантите.

Изпълнението на разходите към 31.12.2000 г. по функция “Образование” към уточнения план е 100.62 %, а по функция “Здравеопазване” – 84.29 на сто.

Изпълнението на субсидията за висшите училища за изминалата година е средно 99.48 на сто.

Изпълнението на разходите за заплати, др. възнаграждения и осигурителни вноски към 31.12.2000 г. за висшето образование е 97.66%.

В изпълнение на тригодишната бюджетна прогноза и приетата от Правителството политика на доходите през 2000 г. разчетната средна брутна работна заплата на държавните висши училища е индексирана от 1 януари 2000 г. с 5.5 %, съгласно Постановление № 25 на Министерския съвет от 2 март 2000 г и от 1 октомври 2000 г. с 10 %, в изпълнение на Постановление № 224 от 27 октомври 2000 г.

Съгласно ПМС № 242 от 24 ноември 2000 г. за изменение и допълнение на ПМС № 25 от 2000 г. за работната заплата в бюджетните организации и дейности през 2000 г.,

е изплатено през декември еднократно допълнително възнаграждение в размер на една месечна брутна работна заплата, определена с индивидуалния трудов договор или с акта за назначаване.

Направените разходи за стипендии на студентите и аспирантите, в съответствие с ПМС 207 от 1994 г. са в размер на 93.25 % спрямо уточнения план. Има неизпълнение на този разход поради факта, че студентите, особено в техническите висши училища не отговарят на изискванията, посочени в постановлението.

Разходите за веществена издръжка представляват 32.56 % от общите разходи по уточнения план, а по отчет 24.46 %.

По функция “Образование” този дял по уточнения план е 28.58 %, по отчет 31.59 %, което показва, че са използвани и собствени средства за подпомагане на ниската веществената издръжка.

Във висшите училища щатните бройки са намалени по отчет с 3820 бр., докато средно-приравнения брой студенти е увеличен с 8947 бр.

Това показва, че в държавните висши училища се извършва реформа, изразена в закриване и укрупняване на структурни звена, сродни професионални направления и специалности.

Числеността на персонала във висшите училища не се регламентира, а се използва само като разчетна величина за определяне средствата за заплати.

**Касово изпълнение на приходите и текущите разходи на
Българска академия на науките за 2000 г.**

Приходи	/в лв./
1. Уточнен план /УП/ към 31.12.2000 година	6 550 000
2. Отчет на приходите към 31.12.2000 година	8 625 865
3. % на изпълнение на приходите спрямо УП за 2000 г.	131,69 %
Текущи разходи	
1. Закон за бюджета /ЗБ/ за 2000 г.	33 590 450
Уточнен план /УП/ към 31.12.2000 година	46 561 698
Отчет на разходите за 2000 година	45 018 808
% на изпълнение на разходите спрямо ЗБ за 2000 г.	134,02 %
% на изпълнение на разходите спрямо УП за 2000 г.	96,69 %

Субсидия /трансфер от бюджета на Министерството на образованието и науката/

1. Закон за бюджета за 2000 година	34 714 450
2. Уточнен план към 31.12.2000 година	39 391 463
3. Отчет на субсидията за 2000 година	39 391 439
% на изпълнение на субсидията спрямо ЗБ за 2000 г.	113,47 %
% на изпълнение на субсидията спрямо УП за 2000 г.	100,00 %

Законът за държавния бюджет на Република България за 2000 г. определя трансфера /субсидията/ на Българската академия на науките чрез бюджета на Министерството на образованието и науката. Съгласно чл. 11 от Закона за Българската академия на науките, същата има самостоятелен бюджет, който се формира от субсидии от държавния бюджет, утвърдени със закон от Народното събрание и от собствени приходи.

През 2000 г. като приходи в бюджета на Българска академия на науките по отчет са постъпили 8 625 865 лева, които са предимно от продажба на услуги, стоки и продукция /сключени договори в областта на науката с предприятия и др./ - 6 810 120 лева и от отдадено под наем имущество – 1 441 745 лева.

Анализът на отчета за текущите разходи през 2000 година на Българската академия на науките показва, че процентът на изпълнението им спрямо уточнения план е 100 %.

Изпълнението на разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения е 93,12 %. С тези средства са осигурени възнагражденията на работещите в Българската академия на науките, определени с нормативни актове за работната заплата в бюджетните организации.

Изпълнението на разходите за социалноосигурителните вноски е 92,25 %. в т.ч. социалните осигуровки за ДОО - 91.15 %, вноски за фонд "ПКБ" – 93.80 % и здравноосигурителните вноски от работодатели - 98.41 %. За други възнаграждения и плащания за персонала направените разходи спрямо уточнения план възлизат на 118.51 на сто. Разходите за издръжка на Българската академия на науките за 2000 г. са изпълнени на 106.22 %, от тях; за храна процентът на изпълнение е 88.19 на сто; за медикаменти – 57.00 на сто; за постелен инвентар и облекло – 60.70 на сто; за командировки в страната и чужбина – 91.76 %, като изпълнението на разходите за командировки в страната е 87.33 % и за чужбина – 96.18 на сто; за материали, горива и енергия – 101.69 %, като с най-голям относителен дял в тях са разходите за други материали, топло и ел. енергия – над 100 на 100; за външни услуги изпълнението на разходите е 140.94 %, което се дължи на по-големия размер на разходите, извършвани от академията във връзка с поставените ѝ държавни задачи с общонационално значение, като плащането на канални и сателитни връзки във връзка с хидрометеорологични, сеизмични, геофизични, ядрени и астрономични наблюдения и др.; за текущ ремонт – 180.74 на сто; за учебни, научноизследователски разходи и книги за библиотеки – 85.28 на сто; за други разходи – 99.26 на сто.

Изпълнението на разходите за стипендии възлиза на 102.10 %, за вноски за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности – 6.28 на сто.

От направения до тук анализ е видно, че през финансовата 2000 г. Българска академия на науките при изразходването на бюджетните средства е съблюдала определените приоритети.

Група "Наука"

За група “Наука” по УП са предвидени текущи разходи в размер на 46 471 098 лева, а са отчетени 44 911 059 лева.

Анализът на отчета за разходите по група “Наука” за 2000 година на Българската академия на науките показва, че процентът на изпълнение на текущите разходи спрямо уточнения план е 96.64 на сто.

Група “Почивно дело”

За група “Почивно дело” по УП са предвидени общо разходи в размер на 90 600 лева, а са отчетени 114 419 лева.

Анализът на отчета за разходите по група “Почивно дело” за 2000 година показва, че процентът на изпълнение на текущите разходи спрямо уточнения план е 118.93 %.

Изпълнение на извънбюджетните фондове и сметки по функции за 2000 г.

В анализа на отчета за 2000 г. са включени следните извънбюджетни фондове и сметки:

Национален фонд за опазване на околната среда към Министерството на околната среда и водите, Фонд "Развитие на националната система за обслужване на въздушното движение" към Министерството на транспорта и съобщенията, Фонд "Рехабилитация и социална интеграция" към Министерския съвет, Национален дарителски фонд "13 века България", Национален компенсационен жилищен фонд към Министерския съвет, Фонд "Радио и телевизия" към Националния съвет за радио и телевизия, Извънбюджетна сметка на Народното събрание за "Държавен вестник", Фонд "Безопасност и съхраняване на радиоактивни отпадъци" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Фонд "Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Включен е и Фонд "Републиканска пътна мрежа" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството, който е функционирал като извънбюджетен фонд за периода 01.01.2000 г. – 31.03.2000 г.

1. Общо приходи по ЗДБ за 2000 г.	661 124 052 лв.
2. Уточнен план за 2000 г.	398 871 957 лв.
3. Отчет на приходите към 31.12.2000 г.	367 346 262 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо ЗДБ	55.56%
5. Процент на изпълнение спрямо УП	92.10%

По Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. приходите на извънбюджетните фондове и сметки са в размер на 661 124 052 лв. По уточнен план приходите възлизат на 398 871 957 лв., което намаление се дължи основно на закриването на фонд "Републиканска пътна мрежа" и преминаването му към бюджета на Изпълнителна агенция "Пътища" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството от 01.04.2000 г.

По отчет приходите възлизат на 367 346 262 лв. Изпълнението е 55.56 % спрямо закона за бюджета и 92.10 % спрямо уточнения план.

Основна част от приходите на извънбюджетните сметки и фондове са неданъчните приходи в размер на 256 731 386 лв. (69.89 % от общите приходи), които включват основно приходи от държавни такси – 152 876 607 лв. (59.55% от неданъчните приходи) и приходи и доходи от собственост – 100 214 373 лв. (39.03% от неданъчните приходи). Изпълнението на неданъчните приходи е 94.56 % спрямо закона за бюджета и 87.80 % спрямо уточнения план.

Данъчните приходи в размер на 93 590 884 лв. представляват 25.48% от общите приходи. Те включват приходите на фонд “Републиканска пътна мрежа” и Национален фонд за опазване на околната среда, които представляват такси върху течните горива, но в заверените от Сметната палата отчети тези приходи са посочени по параграф 20-00 “Други данъци”. Приходите от получени дарения и помощи от страната и чужбина в размер на 17 023 992 лв. представляват 4.63 % от общите приходи.

Общо разходи без капиталови разходи:

1. ЗДБ за 2000 г.	247 987 364 лв.
2. Уточнен план за 2000 г.	158 156 300 лв.
3. Отчет към 31.12.2000 г.	145 660 348 лв.
4. Процент на изпълнение спрямо ЗДБ	58.74%
5. Процент на изпълнение спрямо УП	92.10%

По Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. разходите на извънбюджетните сметки и фондове са в размер на 247 987 364 лв. По уточнен план разходите възлизат на 158 156 300 лв., а по отчет са 145 660 348 лв. Изпълнението е 58.74% спрямо закона за бюджета и 92.10% спрямо уточнения план. Голямото неизпълнение на разходите спрямо закона за бюджета се дължи основно на закриването на фонд “Републиканска пътна мрежа” и преминаването му към бюджета на Изпълнителна агенция “Пътища” към Министерството на регионалното развитие и благоустройството от 01.04.2000 г.

Разходи по функции и групи на извънбюджетните сметки и фондове

V. Функция Социално осигуряване, подпомагане и грижи

Група “Социални помощи и обезщетения”

Общия размер на разходите на извънбюджетните сметки и фондове във група “Социални помощи и обезщетения” по Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. възлиза на 13 418 695 лв., а по уточнен план – на 17 543 419 лв. По отчет общите разходи са 16 451 186 лв., което представлява 122.60% спрямо предвидените по закон и 93.77% спрямо предвидените по уточнен план средства. В абсолютен размер отчетените разходи са с 3 032 491 лв. в повече от закона и с 1 092 233 лв. в по-малко от уточнения план.

Средствата по тази група са изразходвани от Национален компенсационен жилищен фонд към Министерския съвет за изплащане на левови компенсации на правоимащи граждани по смисъла на чл.7, ал.1 от Закона за уреждане на жилищни въпроси на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове. На основание чл.47 буква “а” и чл.35, ал.2 от Закона за държавния бюджет са предоставени допълнително за помощи 4 000 000 лв. и 6 032 лв. за еднократно допълнително възнаграждение в размер на една брутна месечна заплата за 12 щатни бройки (ПМС N 25 от 2000 г., изм. и доп. с ПМС N 242 от 2000 г.).

Група “Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и служби и заетостта”

Предвидените по Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. във група “Работи и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта” средства са в размер на 1 848 493 лв. По уточнен план към 31.12.2000 година общо разходите възлизат на 1 539 860 лв. Общият размер на разходите по отчет за 2000 г. е 1 503 539 лв., което представлява 81.34 % спрямо закона и 97.64 % спрямо уточнения план или с 344 954 лв. по-малко от планираните средства по закон и с 36 321 лв. по-малко от уточнения план.

Тази група обхваща разходната част на Фонд “Рехабилитация и социална интеграция” към Министерския съвет. С Решение N 687 на Министерския съвет от 20

октомври 2000 г. е утвърдена приходната и разходната част на Фонда. Уточненият план е коригиран съобразно съгласувания с Министерството на финансите с писмо N 03-00-0693/07.12.2000 г. проект на корекция на приходната и разходната част на фонд “Рехабилитация и социална интеграция” за 2000 г.

VI. Функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”

В списъка на извънбюджетните сметки и фондове във функция “Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда” се включва Националният компенсационен жилищен фонд и Националният фонд за опазване на околната среда.

Двата фонда са изпълнили разходната част по тази функция с 100.14% спрямо уточнения план и 318.35% спрямо закона за бюджета. Основната част от разходите са предназначени за финансиране осъществяването на дейността на Националните паркове и защитените територии, за научни разработки и услуги от научен и технически характер, просветна и пропагандна дейност.

Натуралните показатели по двата фонда са 21 щатни бройки, от които 8 са в Националният фонд за опазване на околната среда .

VII. Функция “Почивно дело, култура, религиозни дейности”

Група “Култура”

	/в лв./
1.Закон за бюджета	1 241 121
2.Уточнен план	1 241 121
3.Отчет на разходите към 31.12.2000 г.	822 413
4.Процент на изпълнение / т.3:т1/	66.26%

На основание чл.47, ал.3 от Закона за устройството на държавния бюджет и Приложение № 6 към § 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2000 г. е утвърдена от министъра на финансите извънбюджетната сметка на НДФ”13 века България”. За 2000 г. не е утвърдена от Министерския съвет извънбюджетната сметка на фонд “Радио и телевизия”. Една от причините е, че все още не действа механизма за събиране на

таксите по реда на чл.95 от Закона за радиото и телевизията, които съгласно чл.94 от същия закон са в размер на 0.6 % от минималната работна заплата за страната, определена от Министерския съвет. По Закона за далекосъобщенията за 2000 г. по Фонд “Радио и телевизия” са постъпили от Държавната комисия по далекосъобщения общо средства в размер на 73 370 лв., от които 66 080 лв. от първоначално лицензионна такса за радио и телевизия и 7 290 лв. от годишни такси за контрол по изпълнение на програмните лицензии за радио и телевизионна дейност. По реда на извънбюджетните средства се финансира издръжката на централното управление и регионалните ръководства на НДФ”13 века България.

Разходите по отчет включват само тези, свързани с дейността на НДФ”13 века България” и са в размер на 822 413 лв. При планирана численост на персонала 43 щ.бр. по отчет заетите са 28 щ.бр. От предвидените по закона за бюджета разходи за заплати и възнаграждения в размер на 131 722 лв. на персонала, по отчет разходите са в размер на 96 842 лв. или 73.52% спрямо закона за бюджета, като е спазено изискването на приетата от правителството политика по доходите за средните месечни брутни работни заплати за 2000 г.

VIII. Функция “Икономически дейности и услуги”

Група “Минно дело, горива и енергия”

Текущите разходи по група “Минно дело, горива и енергия” в размер на 10 437 843 лв. по ЗББ - 2000 год. са предназначени за финансиране на дейности съгласно Закона за използване на атомната енергия за мирни цели чрез фонд “Безопасност и съхраняване на радиоактивни отпадъци” и фонд “Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация” към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

От общия обем на разходите е осигурено финансирането на работните заплати на 8 щ.бр., като е спазена общата методика за определяне на заплатите във всички бюджетни дейности за 2000 година.

По отчет 2000 год. извършените текущи разходи са 2 104 628 лв. или 31.87% от общия разход. От гореизложеното е видно, че текущите разходи са изпълнени спрямо уточнен план за 2000 год. едва 9.99 %, което е в резултат и на спазваните приоритети по Закона за държавния бюджет за 1999 година.

Група “Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов”

Със закона за бюджета за 2000 година Фонд “Българска гора” е закрит и средствата на фонда са трансферирани в по бюджета на МЗГ, поради което групата остава без разход за 2000 г.

Група “Транспорт и съобщения”

Със средствата по група “Транспорт и съобщения” в размер на 196 237 236 лева по ЗДБ 2000 год. са финансирани дейности по Закона за далекосъобщенията чрез фонд “Национална съобщителна система” и Закона за гражданското въздухоплаване чрез фонд “Развитие на националната система за обслужване на въздушното движение” към Министерство на транспорта и дейности по Закона за таксите върху течните горива чрез фонд “Републиканска пътна мрежа” към Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Чрез текущите разходи е осигурено финансирането на работни заплати на 1 272 щ.бр., като е спазена общата методика за определяне на заплатите във всички бюджетни дейности за 2000 година.

Най-голям относителен дял от извършените разходи, заемат “Заплатите и възнагражденията за персонала, нает по трудови правоотношения”, “Социално-осигурителните плащания, външните услуги, материали, горива и енергия”, § 18 “Други разходи”.

Превишението на заплатите и социалноосигурителните плащания е в резултат на съществуващия по-различен механизъм на изплащане на работните заплати в Главна дирекция “Ръководство на въздушното движение”.

Като цяло не се отбелязва превишение на общите разходи спрямо уточнен план 2000 година.

Група “Други дейности по икономиката”

С текущите разходи по група “Други дейности по икономиката” в размер на 3 118 202 лева по уточнен план за 1999 год. са финансирани дейности съгласно Закона за Държавен вестник чрез извънбюджетната сметка на “Държавен вестник” към Народното събрание.

От общия обем на разходите е осигурено финансирането на работни заплати на 26 щ.бр., като е спазена общата методика за определяне на заплатите във всички бюджетни дейности за 1999 година.

Най-голям относителен дял от извършените разходи заемат “Заплатите и възнагражденията на персонала, зает по трудови правоотношения, социално-осигурителните плащания, материали, горива и енергия, външни услуги”, §18 “Други разходи” и §50-00 “Капиталови разходи”, които са в съответствие с актуализираната инвестиционна програма на Р.България за 1999 година.

Като цяло не се отбелязва превишение на общите разходи спрямо уточнен план 1999 година.

IX. Функция “Разходи неклассифицирани в други функции”

1. Закон за бюджета за 2000 г.	20 783 513 лв.
2. Уточнен план 2000 г.	29 806 500 лв.
3. Отчет 2000 г.	26 505 027 лв.
4. Процент към уточнен план	79.70%

По закона за бюджета в тази функция са разчетени средства в размер на 14.78 млн. лв. - предоставена временна финансова помощ за екологични обекти, финансирани от Националния фонд за опазване на околната среда.

За изплащане на лихви са планирани 6 млн. лв., по отчет средствата са в размер на 12.29 млн. лв.

По уточнен план средствата за временна финансова помощ възлизат на 7.18 млн.лв., по отчет – 14.44 млн.лв. Отчетени са плащания по поети гаранции и поръчителства в размер на 14 383 лв. Изпълнението на разходите по тази функция е 79.70% спрямо уточнения план.

Заклучение

1. Изпълнението на консолидираната фискална програма за 2000 г. отразява успешното изпълнение на фискалната стратегия на правителството, в съответствие с приетата от него "Програма 2000" и в контекста на Тригодишното споразумение с Международния валутен фонд.
2. Благоприятната външна среда и напредъкът в процеса на реструктуриране на икономиката съдействат за ускоряване на икономическия растеж през 2000 г. Реалният икономически растеж на БВП се оценява на 5.8% (при 25453.6 млн. лв. БВП) и е най-високият от 1990 г. През 2000 г. всички основни елементи на разходите на БВП имат положителен принос за растежа. Темповете, с които се изменят компонентите на крайното използване на БВП отразяват преобладаващото значение на външното търсене за ускоряване на растежа на БВП.
3. През 2000 г. правителството продължава поддържането на широкобалансиран бюджет. В резултат на предприетите от правителството мерки за спазване на строга фискална дисциплина, е постигнат дефицит по консолидираната фискална програма от 1.06% от БВП (при разчет 1,51% от БВП по програма).
4. Бюджетът се превърна в гарант на икономическия растеж, чрез провежданата политика на стабилност на икономическата среда и направените инвестиции от 4,1% от БВП.
5. Високото ниво на фискалния резерв (2 394.7 млн. лв.) осигурява стабилност на изпълнението на консолидираната фискална програма, гарантира плащанията по държавния дълг и осигурява адекватното реагиране на евентуални външни шокови събития. Това също така създава благоприятна перспектива за чуждите инвеститори.
6. Провежданата през последните години бюджетна реформа за въвеждане на основните функции на държавното съкровище се развива успешно:
 - Оптимизирана е бюджетната структура, като значително е намален броят на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити и извънбюджетните

сметки и фондове, с което се отговаря на европейските изисквания за осигуряване на прозрачност на бюджетния процес.

- От началото на 2000 г. започна процеса по внедряването на Информационната система за финансова управление в бюджетния сектор – етап 1, чиято цел е оптимизиране процеса по планирането, изпълнението, отчитането и контрола на консолидираната фискална програма чрез обхващане на счетоводните и бюджетни операции на бюджетните организации и осигуряването на своевременна, надеждна и съгласувана информация за по-ефективно управление на бюджетните ресурси, за осъществяване на контрол както върху извършваните разходи, така и върху поеманите задължения от бюджетните разпоредители.
- През 2000 г. Министерството на финансите, с помощта на консултанти по програмата СИГМА и от МВФ, изготви проект на унифициран счетоводен сметкоплан за бюджетните предприятия, който е заложен в модула “Финансово счетоводство” на ИСФУ.
- Постигнато е усъвършенстване на плащанията на бюджетните организации чрез системата на единната сметка в БНБ, която функционира от началото на 1999 г. в първостепенните разпоредители с бюджетни кредити, а през 2000 г. обхвана левовите сметки (бюджетни, извънбюджетни и набирателни) на всички бюджетни разпоредители в БНБ.

Изпълнението на държавния бюджет за 2000 г. създава фискална стабилност, осигуряваща необходимите икономически условия за развитието на икономиката, за успешното приключване на Тригодишното споразумение с МВФ и за посрещането на предизвикателствата в процеса по присъединяването на страната ни към Европейския съюз.

Приложение: 1. Отчет на държавния бюджет за 2000 г.

2. Отчет на консолидирания държавен бюджет за 2000 г.

МИНИСТЪР: